

İÇİNDEKİLER

	<i>Sayfa</i>
<i>Dimitris Sarlis</i> Emperyalizmin çağdaş stratejisinin sivri ucu	3
<i>Julio Rojas</i> Baskı ve terör politikası	13
<i>K. Yalçın</i> Bu, son sınav değildir	23
<i>Oscar Arevalo</i> Net görüşler, somut öneriler	28
<i>Sergey Tsukasov</i> Sorumluluğu üzerine alarak	32
• Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen konusunda komünistlerin tutumu	37
<i>Giraldo Pereira de Sigueria</i> Sosyalist Enternasyonal'in Brezilya'ya verdiği önem	63
<i>A. Salim, A. Diagne, E. Pahad</i> Afrika'ya karşı düşmanca bir kampanyanın içyüzü	72
<i>Josina Blak</i> Büyük beklentiler	78
• «Özgürlük şampiyonları»nın gerçek yüzü	82
• Komünist gençlik örgütleri	87

ÖZEL SAYFALAR

• TKP Merkez Komitesi'nin bildirisi	93
• TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın SBKP Merkez Komitesi'ne mesajı	95

● TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın ASBP Merkez Komitesi'ne mesajı	97
● TKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Alman Komünist Partisi Başkanlık Divanı'na mesajı	98
● TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi Başkanlık Divanı'na mesajı	99
● TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın SBKP MK Politik Büro üyesi ve SSCB Bakanlar Kurulu Başkanı Nikolay Tihonov yoldaşa mesajı	100
● TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın TİP Genel Başkanı Behice Boran'a mesajı	101

«BARIŞ VE SOSYALİZM SORUNLARI» – «YENİ ÇAĞ» dergisinin Yazı

Kurulu ve Yazı Konseyi'nde aşağıdaki ülkeler komünist ve işçi partilerinin temsilcileri bulunmaktadır: ABD, Arjantin, Avusturya, Belçika, Bolivya, Brezilya, Bulgaristan, Büyük Britanya, Cezayir, Çekoslovakya, Danimarka, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Ekvador, Endonezya, Federal Almanya Cumhuriyeti, Filipinler, Filistin, Finlandiya, Fransa, Guatemala, Guyana, Güney Afrika Cumhuriyeti, Hindistan, Honduras, Irak, İran, İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İsviçre, İtalya, Jamayka, Japonya, Kanada, Kıbrıs, Kolombiya, Kosta-Rika, Küba, Lübnan, Lüksemburg, Macaristan, Meksika, Mısır, Moğolistan, Panama, Paraguay, Peru, Polonya, Portekiz, Romanya, Salvador, Senegal, Sovyetler Birliği, Sri Lanka, Sudan, Suriye, Şili, Türkiye, Uruguay, Ürdün, Venzeuella, Vietnam, Yunanistan.

SON REDAKSIYON TARİHİ: 13 Mayıs 1985

YAZIŞMA	BOX 16367	Stredisko pro rozsirovani tisku –
ADRESLERİMİZ:	S 10327	Yeni Çağ
	Stockholm	Praha 6, Thakurova 3
	İSVEÇ	Czechoslovakia

Emperyalizmin çağdaş stratejisinin sivri ucu

Dimitris Sarlis

Yunanistan Komünist Partisi MK Politik Büro üyesi

Emperyalizm bugün dünyayı bir nükleer yangınla, şimdiye dek eşine raslanmadık, tasavvur edilmeyecek kadar korkunç felaketlerle tehdit ediyor. Emperyalizm halkların özgürlüğüne ve bağımsızlığına kastediyor, barış ve ilerleme güçlerine karşı uluslararası boyutlarda «haçlı seferi» yürütüyor. NATO'yu «Antikomintern Paktı» benzeri bir kuruluşa dönüştürmek için çabalarını yoğunlaştırıyor. ABD'nin yüksek düzeydeki yöneticilerinin son zamanlarda antikomünist ruhtaki çıkışları bunu açıkça kanıtıyor.

Geriçi çevrelerin antikomünizmi körükleme yeltenişlerinin ardında ne gizleniyor? Konjonktürel manevralar mı, yoksa stratejik hesaplar mı? Emperyalizmin şimdiki global politikasında antikomünizm nasıl bir yer tutuyor? Bu politika kapitalist ülkelerdeki gericilikle nasıl iç içe geçiyor?

ÖÇ ALMA HESAPLARI

Bugün dünya sahnesinde varolan askersel-stratejik denge koşullarında, emperyalizmin dünya üzerindeki eski egemenliğini yeniden kurma çabalarının hiç bir perspektifi yoktur. Ama bu çabalar çok tehlikelidir, çünkü yeryüzünde tüm canlı varlıkları toptan yokedebilecek olan bir nükleer yıkımı da beraberinde taşımaktadır. ABD gerici çevrelerinin politik davranış normları haline gelmiş olan bu çabaların aslında intihar demek olduğu açık seçik ortada değil midir?

Antikomünizm taraftarlarının nükleer ateşle oynamaları, güce başvurmaı putlaştırmaları ve serüvenci planları, antikomünizmle burun buruna

gelmemiş olanlar için, belki de gerçekleşmesi olanaksız çabalar olarak gözükebilir. Biz, Yunanistan komünistleri için bunlar hiç de şaşırtıcı bir şey değildir. Faşizme, askersel diktatörlüklere, gericiliğe karşı on yıllarca süren ağır, o ölüm kalım savaşı boyunca biz düşmanımızı çok iyi öğrendik, onun neler yapabileceğini, ondan neler beklenebileceğini çok iyi gördük. Biz, antikomünistlerin, sadece yabancı değil, aynı zamanda kendi «milli» antikomünistlerimizin bencil çıkarları için ülkeye kaba zorbalık ve polis rejimini nasıl dayattıklarını, halka karşı nasıl vahşice davrandıklarını, ne denli korkunç baskı ve terör uyguladıklarını, Ulusal Direniş Hareketi savaşçıları nasıl yığınsal olarak katlettiklerini, ilerici görüşleri yoketmek için ne gibi barbarlıklara başvurdıklarını unutmamak. Gericiliğin egemenliğini korumak için onlar her türlü serüvene gitmeye hazır. Ve bunun da bir kendi mantığı vardı. Bu mantık, son hesapta, tekelci burjuvazinin sınıfsal bencilliğinden kaynaklanmaktadır ve antikomünizm de, aslında, bu bencilliğin en aşırı ifadesi olarak ortaya çıkmaktadır.

Washington'un eylemleri, ne kadar akıl ve mantık dışı görünürse görsün, ABD'deki egemen gerici güçlerin bilincine vardıkları sınıfsal çıkarlarından ileri gelmektedir ve her zaman buradan kaynaklanmaktadır. Bu güçler, nükleer roket ve silah gücüne dayanarak, emperyalizmin dünya ölçüsünde yitirmiş olduğu konumları yeniden geri almaya, sosyalizmi zayıflatmaya, bundan böyle devrimci dönüşümlere yol vermemeye, emperyalizmin dünya üzerindeki eski egemenliğinin geri getirilmesinin koşullarını yaratmaya, tek sözle, kapitalist sistemin 20. yüzyılda uğradığı yenilgilerin sosyal intikamını almaya çalışmaktadırlar. Antikomünizm, böyle bir doğrultunun ideolojik temelini oluşturmakta, gerici güçlerin dünya hegemonyasına yönelik yeltenişlerini haklı göstermede gerekçe olarak kullanılmakta ve böyle bir hegemonyayı gerçekleştirmenin biçim ve yöntemlerini oluşturmaktadır.

Şöyle bir soru ortaya çıkıyor: Hangi antikomünizm? Bilindiği gibi antikomünizm, sosyalizmin teori ve pratiğine karşı saldırılarda, devrimci harekete karşı düşmanlıkta tüm türleri birleşse de, değişik ideolojik biçimlerde kendini göstermektedir. Birçok kapitalist ülkede olduğu gibi, Yunanistan'ın toplumsal yaşamında da antikomünistler açık faşistlerden tutun da yüzlerine «solculuk» maskesi takanlara kadar oldukça geniş bir ideolojik-politik renklilik göstermektedirler. Aşırı sağcılar, monarşistlerin ve 4 Ağustos olayları ⁽¹⁾ takipçilerinin, cunta taraftarlarının antikomünizmi vardır. Bu, en kaba, en ilkel antikomünizmdir ve onun temel belgisi «komünistlere ölüm»dür. Sosyalizmi, özgürlük düşmanı, saldırgan, militarist vb. gibi göstermeye çalışan, her türlü araca başvurarak halkı korkutmaya çabalayan, halkı yerli ve yabancı sermayenin sömürsüne ses çıkarmadan

(1) 4 Ağustos 1936'da Metaksas'ın faşist diktatörlük rejimi kuruldu; (Not Red.)

boyun eğdirmeye çalışan «Yeni Demokrasi»nin ⁽²⁾ antikomünizmi biraz daha değişik yönlüdür. İnce ve sinsi antikomünizm ise, belli ölçülerde, kimi sosyal reformist liderlere özgüdür. Ayrıca, partimizi «Moskova'nın aracı» gibi göstermeye yeltenen, partimizin göya «antidemokratik», «güdümlü» bir örgüt olduğunu ileri süren, SSCB'ne ve reel sosyalizmin öteki ülkelerine karaçalmaya kalkışan çeşitli soydan ve boydan «solcu», sağ oportünist grupların da antikomünizmi vardır.

İdeolojik savaşıma katılan Yunanistan Komünist Partisi (YKP), elbette, bu savaşımında değişik biçimlerdeki antikomünizmin özelliklerini her zaman dikkate almaktadır. Böyle bir tutum, dünya ölçüsündeki antikomünizm konusunda çok daha gereklidir. Çünkü burada en küçük bir nüans farklılığı bile, ideolojik ve politik güçlerin hem global hem de bölgesel konumlarını epey etkileyebilir. ABD ile onun NATO'lu bağlaşıkları arasında bir dizi uluslararası soruna, bu arada Doğu-Batı ilişkileri, Ortadoğu bunalımı vb. çok önemli sorunlara ilişkin tutumlarında belirli farklılıklar olması bunu kanıtlamaktadır.

Demek ki, burada sözünü ettiğimiz antikomünizm, nükleer silâhı kullanma tehdidi de içinde, her araçtan yararlanarak sosyal intikam almaya çalışan emperyalizmin en gerici çevrelerinin antikomünizmidir.

V. İ. Lenin, daha o dönemde emperyalist devletlerde «askersel partiler»in varlığına işaret ediyor ve bu partilerin «gelecekteki sonuçları ne olursa olsun, hemen güce başvurup bundan yararlanmak» ⁽³⁾ gerektiği ilkesinden hareket ettiklerini belirtiyordu. ABD'de böyle bir «parti»nin temsilcilerinin iktidarda olması antikomünizmin emperyalizmin global stratejisinin temel taşına dönüştürülmesinde çözümleyici bir etmen rolü oynamaktadır. Bu, Amerika'nın ayrıcalığı olduğu görüşüne, onun bir Mesih rolü oynaması gerektiğine, tüm öteki ülkelere yüksekte bakan, şovenist görüşlere dayalı, 1917 Ekiminden sonra yeryüzünde yerleşmiş olan sosyal ve politik gerçekleri, en başta da reel sosyalizmi kabul etmemeye dayalı «büyük devlet antikomünizmi»dir.

Dünyamızın tüm devrimci, ilerici güçlerine karşı ABD'nin yönetiminde yürütülen antikomünist «haçlı seferi»nin içeriğini, aslında, gerici, hegemonyacı ideolojiyle birleştirilen açık yayılcı politika oluşturmaktadır.

Amerikan savaş makinesinin olanaklarına bağlanan hayaller nedeniyle gözü dönmüş olan antikomünizmin stratejileri sosyalizme karşı habire «caydırıcı», «sınırlı», «uzun süreli» ve daha bir dizi nükleer savaş planları hazırlamak ve bu tür savaşlarla zafer kazanma çılgınlığına kapılmaktadırlar. Sovyetler Birliği üzerinde askersel üstünlük elde etme çaba-

⁽²⁾ Yunanistan'daki sağcı partinin adı. (Not Red.)

⁽³⁾ V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 36, s. 333.

sıyla ABD, stratejik güçlerinin «modernizasyonu»na ilişkin muazzam bir planı gerçekleştirmeye çalışmakta, uzayın militarizasyonunu düşünmekte, «roketstar kalkını»nın ardına gizlenerek, tüm dünyayı şantaj yoluyla ele geçirmeyi hayal etmektedir. Antikomünizm, dünyanın geniş bölgelerini «Amerika'nın çıkar bölgeleri» ilan eden, uluslararası hukuk kurallarını açıkça ayaklar altına alan, terörizmi devlet politikası düzeyine çıkaran bu saldırgan stratejiyi haklı göstermek için kullanılmaktadır. Nükleer roket temeli üzerinde zorbalık ve baskı politikaları yeniden üretilmektedir. Bu tür politikaları K. Marks, daha zamanında «emperyalist burjuvazinin yeni aşamasının bir parçası» olarak nitelendirerek, şuna işaret etmiştir: «... bu burjuvazinin barbarlık yönündeki genel eğilimi giderek metodik bir nitelik almakta, ahlaksızlık bir sistem haline getirilmekte, başıbozukluk kurumlaştırılarak yasalarda ifadesini bulmakta, yumruk hukuku da yasalara temel yapılmaktadır.»⁽⁴⁾

Silahlanmayı tırmandırma yoluyla askersel üstünlük sağlamaya yönelik emperyalist strateji uluslararası gerginliğin artmasına, devletler arasında güvensizliğin büyümesine neden oluyor.

Antikomünizm, kapitalist ülkelerde hem ideolojik hem de politik havayı zehirlemektedir. Ekonomik bunalımın derinleştiği, geniş halk kesimlerinin çile ve yoksulluğunun daha da arttığı koşullarda hayali bir «dış düşman», antikomünistler tarafından, sosyal felaketlerin asıl sorumlusu olan tekelci sermayenin yerine konulmak istenmektedir. Bununla, yığınların bir kesiminin hoşnutsuzluk ve tepkisi tekellerin çıkarına uygun düşen bir yöne yönltilmek istenmektedir. Militarizm psikozu temelinde kapitalist ülkelerde aşırı sağcı- neofaşist hareketler yeniden canlanmakta ve aktifleşmektedir. Örneğin Yunanistan'da açık ve gizli faşist örgütler açıkça eylem yürütmektedirler. Bunlar arasında, antikomünizmi en kaba biçimiyle propaganda eden aşırı sağcı parti de yer almaktadır ve bu parti Avrupa Parlamentosu seçimlerine katılarak bu kuruluşta bir yer almayı başarmıştır. Faşist örgütler, dikkatleri ekonomik bunalımın sorunlarından başka yerlere çekmeye çalışarak ve emperyalizmin saldırgan, sosyalizm düşmanı planlarını açıkça destekleyerek çeşitli şovenist taleplerle, örneğin Arnavutluk'a ilişkin olduğu gibi, ortaya çıkmaktadırlar.

Emperyalizmdir antikomünist politikasının önemli yönlerinden biri de Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerini kendi etki alanı içinde tutma, bu ülkelerde gerici rejimler oluşturma, bu bölgelerde ilerici dönüşümlerin gerçekleşmesini engelleme girişimleridir. Grenada'ya karşı yapılan silahlı müdahale, İsrail'in Ortadoğu'daki askersel serüvenlerine ABD'nin doğrudan katılışı, Afganistan ve Nikaragua'ya karşı ilan edilmemiş savaşların yürütülmesi, Kampuçya'nın yasal hükümetine karşı yıkıcı eylemlerin sürdürülmesi, bütün bunlar ve Washington'un daha bir dizi saldırgan

(4) K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 13, s. 464.

eylemleri, aslında, Birleşik Amerika'nın bugün neredeyse erdem düzeyine çıkarılmış bulunan dünya jandarmalığı rolünü oynamasının doğal sonuçlarıdır. Grenada'ya karşı girişilen haydutça saldırının hemen ardından ABD Dışişleri Bakanı bu saldırıyı şöyle yorumluyordu: «Bu, tarihte bir dönüm noktası olabilir. Biz, kendi çıkarlarımızı, her ne pahasına olursa olsun, savunmaya kararlı olduğumuzu bütün dünyaya göstermiş olduk.»⁽⁵⁾ Demek ki, burada, yeryüzündeki tüm halklara bir «ders vermek» için kasıtlı, önceden planlanmış bir açık saldırı eyleminden söz edilmektedir.

Devlet terörizmi politikasını yayılmacılık ve hegemonyacılık aracı olarak kullanan Washington, bu tutumuyla öteki devletlerin egemenlik haklarının, uluslararası ilişkiler kurallarını kabaca ayaklar altına almaktadır.

«Psikolojik savaş» resmen ABD'nin dış politikasının ayrılmaz bir parçası olarak ilan edilmiştir. Bugünkü Amerikan yönetimi, ülke içinde ve dışında yürütülen ideolojik ve propaganda operasyonlarını ABD tarihinde şimdiye dek eşine raslanmadık bir düzeye çıkarmıştır. Bu amaçla, geniş halk kesimleri üzerinde daha yoğun bir ideolojik etki sağlayabilmek için, en yeni teknik araçlardan geniş ölçüde yararlanılmaktadır. Washington'un himayesi altında emperyalizmin global enformasyon-propaganda sistemi oluşturulmaktadır. Bu sistem içinde NATO'nun istihbarat servisleri önemli bir yer tutmaktadır. ABD'de doğrudan hükümet ve özel sermaye tarafından finanse edilen yüzlerce kurum, komisyon, enstitü ve diğer «beyin tröstleri» bulunmaktadır. Buralarda ideolojik kışkırtma ve kundakçılık programları ve taktikleri hazırlanmaktadır. Bu tür merkezler öteki Batı ülkelerinde de vardır. Bunlar sosyalizme karşı, kurtuluş hareketlerine karşı ve aynı zamanda kapitalist ülkelerdeki demokratik güçlere karşı eylem yürütmektedirler.

Yunanistan'da da çeşitli antikomünist kurum ve merkezler vardır. Bu kurumlar çoğu kez masum adlar altında, örneğin «kolej», «yabancı diller enstitüsü» vb. adlar altında çalışmaktadır. Ancak bunların tümü emperyalizmin çeşitli gizli servisleriyle sıkı işbirliği içinde eylem yürütmekte ve kendi antisovyet ve antikomünist uydurmalarını çeşitli kanallardan piyasaya sürmektedirler. Bundan başka Yunanistan hükümeti, bundan onlarca yıl önce Birleşik Amerika'ya ülkemiz toprakları üzerinde «Amerikanın Sesi» radyosu istasyonunu kurma hakkı tanımıştır. Bu radyonun kışkırtıcı, bozguncu yayınları sosyalizme karşı, ulusal kurtuluş hareketlerine ve bölgedeki ilerici güçlere karşı yöneliktir. Şimdi bu radyo istasyonunun geleceği konusunda görüşmeler yürütülüyor. Yurtseverler, halkın geniş kesimleri hükümetten bu radyonun kapatılmasını istemektedirler. Ne ki olgular, iktidarın bu istemleri yerine getirmeye niyetli olmadığını göstermektedir.

(5) «Time», 7 Kasım 1983, s. 30.

Gerici güçler, «psikolojik savaş»ı yaygınlaştırarak, artık çoktandır emperyalizm zararına kesin olarak değişmiş bulunan güçler dengesini şimdi ideolojik savaşında kendi yararına dönüştürmeyi denemektedirler. Anti-komünizmin stratejileri son yıllarda uluslararası havayı gerginleştirmeyi, nükleer savaş tehlikesini artırmayı başarmışlardır. Onların hesap defterlerindeki «girdiler» bunlardır. Öç almaya yönelik yatırımlarına gelince, bu hesaplar, şimdiye kadar olduğu gibi hiç bir alanda (sosyal, askersel-politik ve ideolojik alanlarda) tutmamıştır, tutmayacaktır.

MÜTTEFİK MI, UYDU MU?

Emperyalizmin egemen çevreleri gelişmiş kapitalist ülkeler arasında ey-lemlerin uyumlaştırılmasını kendi saldırgan politikalarının yürütülmesi ve gerçekleştirilmesi için önemli bir koşul olarak görüyorlar. Bunun için on-lar, kendi dış politika girişimlerinin koordinasyonuna ilişkin biçimleri, önemli politik, diplomatik ve askersel düzeylerdeki mekanizmaları mü-kemmelleştiriyorlar. Bu, her şeyden önce, «yedi büyükler» denilen kapita-list dünyanın önde gelen devletlerinin liderlerinin belli aralıklarla yaptık-ları toplantı ve buluşmalar biçiminde, NATO ve Ortak Pazar'ın değişik organlarının çalışmaları ve aynı zamanda Üçlü Komisyon tipinden bir dizi etkili tavsiye «forumları» düzeyinde oluyor.

Başında ABD'nin bulunduğu uluslararası emperyalist merkezlerde sos-yal ve ulusal kurtuluş güçlerine karşı genel bir savaşım stratejisi hazırlanıp kotarılıyor. Bu strateji, saldırgan askersel-politik ittifaklardan yararlanmayı; NATO ve AET'nin ekonomik temelini güçlendirecek kapsamlı bir uluslararası anlaşmalar ve kurumlar ağını daha da genişletmeyi; ideo-lojik kışkırtma ve kundakçılığı koordine etmeyi ve işçi örgütlerini, ulusal kurtuluş ve öteki demokratik hareketleri bölme ve ezmede ortak davranmayı öngörüyor.

Ne ki, nesnel analiz şunu gösteriyor: İlişkiler konusunda hangi yeni biçimler ön plana çıkarılırsa çıkarılsın, «partnerlik»ten, «karsılıklı bağlılık»tan ne kadar söz ederlerse etsinler, Washington, müttefik devletleri, her şeyden önce, kendi hegemonyacı çıkarlarını gerçekleştirme aracı olarak görüyor. «Pax Americana» eşit haklı müttefik asla tanımaz. Onlar sadece birer uydu, «büyük ağabey»in görüşlerine karşı koyamayacak birer uydu sayılır. Amerikan emperyalizmi tarafından oluşturan askersel-politik bloklar ve askeri üsler sistemi, sadece SSCB ve öteki sosyalist ülkelere, ulusal kurtuluş hareketlerine karşı yöneltilmiş, olmakla kalmıyor, bunlar aynı zamanda dünya kapitalist sistemi içinde ABD liderliğinin desteklenmesinin temelini oluşturuyor.

Washington, emperyalistlerarası politikanın koordinasyonunu sağlayan kurumları barışsever güçlere karşı saldırılar hazırlamak, sosyalist ülkelere

çatışmaya daha geniş boyutlar kazandırmak için yoğun bir biçimde kullanılıyor. NATO mekanizmasına dayanarak, Washington, Batı Avrupa devletlerine reel sosyalizmle askersel-politik çatışma doğrultusunu dayatıyor.

Batı Avrupa'ya yeni Amerikan raketlerinin yerleştirilmesi Amerika'nın NATO'lu bağlaşıklarının ABD'ye bağımlılığını daha da artırıyor. Ülkelerin ulusal çıkarlarını ayaklar altına alan, nükleer çağın gerçeklerini hiçe sayan Amerikan militaristleri yabancı topraklarda ilk vuruş silahı bulunduruyor, Batı Avrupalıları kendi rehinelerine dönüştürüyorlar. Bu provokasyonların ardında ABD yönetici çevrelerinin, kendilerinin bir nükleer saldırıya geçmeleri halinde karşı taraftan gelecek darbeden kurtulmak gibi bencil niyetleri yatıyor. Washington, kendi bağlaşıklarının sosyalist ülkelerle olan politik ve ekonomik ilişkilerini kendi denetimi altında tutmaya çalışıyor.

Amerikan yönetimi, özellikle NATO üyesi küçük devletlere çok küstahça davranıyor. Amerikan yönetimi, birkaç yıldır Yunanistan'a karşı giriştiği baskı ve şantaj kampanyasıyla ülkenin dış politikasını ABD'nin hegemonyacı planlarına sımsıkı bağlamaya çalışıyor. Batı Avrupa'daki gericiлик tarafından desteklenen ve Yunan hükümetinin kimi barışçı çıkışlarda bulunmasından sonra daha da yaygınlaştırılan bu kampanya aslında, Yunanistan'ın içişlerine açıkça karışmaktan başka bir şey değildir ve halkımızın ulusal onurunu incitmektedir. Üstelik bu karışma ülke içindeki anti-komünist güçler eliyle gerçekleştirilmektedir. Bunlar, öteki kapitalist ülkeler gibi Yunanistan'ın da, kendi toprak bütünlüğünü ve bağımsızlığını Washington'un himayesine teslim etmekten başka hiç bir alternatifi olmadığını ileri sürerek, ulusal çıkarlara ihanet yolunu tutmuşlardır.

ABD yönetimi, «yıldızlar savaşı» programının NATO'lu bağlaşıkları tarafından desteklenmesini isterken, emperyalizmin saldırgan çevrelerinin antikomünist stratejisi peşinde uysallıkla yürüyen işte bu güçlere bel bağlamaktadır. Roketsavar «kalkan»ın Batı Avrupa'yı da himayesi altına alacağı yolundaki çekici vaatlerle ABD yönetimi bu ülkeleri kendi politikasına sıkıca bağlamayı amaçlıyor.

Bu politikanın ana ilkesini «Amerika her şeyin üstündedir» solganı oluşturuyor. Kapitalist ülkelerde her şey, «Atlantik dayanışması» da, «dayanışma»nın öteki biçimleri de buna tabi kınıyor. Kamuoyu, ABD'nin hegemonyacı doğrultusunun sosyalizmle askersel-politik çatışma tehlikesini artırdığını, bunun da Avrupa ve tüm gezegenimiz için büyük bir felakete dönüşebileceğini giderek daha açık bir biçimde kavlıyor. Avrupa'da güvenliğin sağlamaştırılması yolları onun Batı kesiminin ABD ile askersel-politik bütünleşmesinden değil, Batı ve Doğu Avrupa ülkelerinin eşitlik, karşılıklı güven ve işbirliği temelinde kendi eylemlerini uyumlaştırmasından geçiyor.

İNİSİYATİF BARIŞ VE İLERİCİLİK GÜÇLERİNİN ELİNDEDİR

Azgın antikomünist kampanyalara karşı, emperyalizm, kendi ideolojik egemenlik alanını genişletmeyi başaramamıştır. Kapitalist ülkelerdeki yığınların bilincinde barış ülküleri giderek kök salıyor, bu yöndeki eğilim derinleşiyor. Militarist ideolojinin bunalımı artıyor. Savaş karşıtı hareket dünya politikasının önemli etmenlerinden biri durumuna geliyor. Bu hareket, gerek uluslararası boyutlarda gerekse ayrı ayrı ülkelerde barış ve savaş güçleri arasındaki orantıyı etkiliyor ve böylelikle emperyalizmin kendi serüveni politikasını yürütme olanaklarını daraltıyor.

Günümüz dünyasının başka bir özelliği de küçük devletlerin rolü ve sorumluluklarının artmış olması, onların nükleer silahsızlanma, kendi bölgelerindeki çatışma ocaklarını, ortadan kaldırma yönünde, emperyalist dikta politikasına karşı savaşıma yapıcı ve somut katkılarda bulunma olanaklarının genişlemiş olmasıdır.

Bununla birlikte, savaşa karşı savaşımın çok ağır koşullarda yürütüldüğünü dikkate almak gerekir. Kapitalist ülkelerde barış savaşçılarına karşı baskılar, yoğunlaşan ideolojik saldırılarla atbaşı yürütülüyor. Barış hareketlerini etkisizleştirmeye çalışan emperyalist propaganda, bir yandan bu hareketlerin güya «kızılar» tarafından düzenlendiğini ve «Moskova'nın talimatları»na göre hareket ettiklerini ileri sürüyor, öte yandan da barış hareketi içinde yer alan kimi örgütlerin sallantılı konumlarından, bunların tektür olmayışından yararlanarak, bu örgütleri barış hareketlerinden koparmaya çalışıyor.

Barış savaşçılarının önüne «iki kutup» (SSCB ve ABD) konsepti ile bunun «eşit sorumluluk» gibi sahte tezleri çıkarılıyor. Onlara «eşit uzaklık», «eşit mesafe» konumlarına geçme çağrıları yapılarak, aslında emperyalizmin saldırgan çevrelerinin çıkarlarına nesnel olarak uygun düşen tezler dayatılmak isteniyor. Bu yoldan öyle bir barış hareketi yaratılmak isteniyor ki, bu hareket her iki «süper devlet-i aynı kefeye koyarak yeretsin. Benzer görüşler, örneğin 1984'te Atina'da yapılan Avrupa Savaş Karşıtı Ulusal Hareketleri Konferansı'nda kimi temsilciler tarafından propaganda edildi.

Sağ revizyonist gruplar tarafından ülkemizde yaygınlaştırılmaya çalışılan bu tür görüşlere partimiz kesin karşı çıkıyor ve bunları yeriyor. Bugün gerginliğin baş suçlularının kimler olduğu adıyla sanıyla söylenmeden genel barış çağrıları yapmak yeterli değildir. Üstelik, ABD'nin tutumuyla SSCB'nin konumu arasındaki ilkesel farklılığın üstünü örtmek, uluslararası gerginlikten her ikisini de «eşit ölçüde sorumlu» tutmak barış hareketine zarar vermek demektir. İlginçtir ki, sözü edilen bu görüşlerin taraftarları kendi ülkelerinin kamuoyunu sosyalist ülkelere karşı gerçek bir «haçlı seferi»nin içine çekmeye çalışıyorlar. Onların Moskova ve Washington'a yönelttikleri eleştiri hiç de «eşit» eleştiri olmuyor, çünkü bu

çıkişlarda antikomünizm her zaman ağır basıyor. Onlar, bugünkü savaş tehlikesinin gerçek kaynağı konusunda, yani ABD ve NATO'nun saldırgan politikası konusunda barış savaşçılarını yanıltmaya çalışıyorlar. «İki kutup» konsepti Amerikan emperyalizminin günahlarını çıkartmayı amaçlıyor. Bu konsept, iki karşıt sosyal sistemin sınıfsal özü ve politikasındaki köklü farklılığı maskeliyor.

Halkların hafızası kuvvetlidir. Onlar, kimin ve ne pahasına faşist barbarlığı ezdiğini, Avrupa'ya özgürlük getirdiğini, günümüzde de nükleer silahın yok edilmesi, yumuşamanın yeniden sağlanması için kimin kararlılıkla savaştığını çok iyi biliyor ve hatırlıyorlar. Eğer 40 yıldan beri yeni bir dünya savaşının patlak vermesi önlenemediyse, eğer insanlık nükleer silahın, bu yığınsal kırım silahının korkunç etkilerinden korunabilirdyse, bunu insanlık her şeyden önce reel sosyalizmin ardıcıl barışçı politikasına borçludur. Biz Yunanistan komünistleri, proleter enternasyonalizmi ilkelere sınırsız bağlı kalarak, emperyalizme karşı savaşımın ana gücü, barış ve ilerleme davasının temel kalesi olan SSCB ve öteki sosyalist devletlerin yanında yer alıyoruz.

Günümüz koşullarında savaş karşıtı harekete katılanlar arasında karşılıklı anlayış ve dayanışma çok daha büyük önem kazanıyor. Kanımıza göre, hâlâ açıklık kazanmamış, görüş ayrılıklarının çıkmasına neden olan tüm sorunların ciddi, samimi ve yapıcı bir biçimde tartışılması da çok önemlidir. Şüphesiz burada, savaş tehlikesini gerçekten azaltmak, nükleer ve geleneksel silahlanmadaki tırmanışı durdurmak sorunu temel konuyu oluşturmalıdır.

Barış savaşçıların saflarında aktif eylem yürütmeyi kendileri için bir boyun borcu sayan Yunanistan komünistleri, aynı zamanda buradan kendileri için her hangi bir çıkar sağlamayı asla amaçlamamaktadırlar, savaş karşıtı harekete katılan her akım ve grubun özelliklerine saygı göstermektedirler. Yunanistan Komünist Partisi'nin 11. Kongresinde onaylanan politik belgede bu konuda şöyle deniyor: «Barış hareketinin gücü onun genişliğinde ve birliğinde yatmaktadır. Bunun için barışın savunulması, bu hareketi şu veya bu partinin kontrolü altına alma yönündeki eğilimlerin aşılmasını, aynı zamanda hareketi bölmeye yönelik davranışların önüne geçilmesini gerekli kılmakta, barış savaşımının ortak hedef ve çıkarları temelinde tüm barış güçlerinin, zaman kaybetmeden eylem birliği sağlanarak, ileri adımlar atmasını zorunlu kılmaktadır. Barışın savunulması, aynı zamanda barış için savaşımı amacından sapırtmayı amaçlayan teorilerin kesin ve inandırıcı bir biçimde açığa vurulmasını gerektirmektedir». (6)

Ülkemizdeki antikomünizmin geçirdiği evrimi tarihsel açıdan ele alırken, diyebiliriz ki, albaylar cuntasının 1974'te alaşağı edilmesi, aynı za-

(6) Yunanistan Komünist Partisi'nin 11. Kongresi, Atina, 1983.

manda Yunanistan'da savaş sonrası dönemde hükümet politikası haline gelmiş olan antikomünizmin bunalımını da başlatmış oldu. 1981'de sağcıların erkten uzaklaştırılması ise bu bunalımı daha da derinleştirdi. Bütün bunlar birçok etmenin etkisi sonucunda olmuştur, ama her şeyden önce Yunan halkının kendi deneyimine dayanarak, antikomünizmin sadece yerli ve yabancı sömürücülerin işine yaradığı gerçeğini kavraması sonucunda olmuştur.

Biz, politik güçler arasındaki farklılıkları birbirine karıştırmıyoruz, ama şunu da vurgulamalıyız ki, antikomünizm sosyal reformistlerin de yararına olmamıştır. Sağ revizyonist grupların yöneticilerinin eylemlerini ege-men sınıfın hoşgörüsüyle karşılamasına rağmen, bu grupların emperyalist propagandanın iftiralarından yararlanarak YKP'ne darbe indirme girişimleri boşa çıkmıştır. Emperyalistler ve onların yarıdakçıları tarafından ileri sürülen, özellikle Polonya ve Afganistan olaylarıyla ilgili olarak ortaya atılan antisovyet, antisosyalist ve antikomünist belgiler geniş halk yığınları arasında yankı ve destek bulmadı.

Kendi davalarının haklılığına, bilimsel sosyalizm ülkülerinin sarsılmazlığına inanan Yunanistan komünistleri kardeş partilerle birlikte antikamünizme ve antisovyetizme karşı, ideolojik saldırılara karşı ödünsüz, atak bir savaşım vermektedirler. Bizim manevi potansiyelimiz emperyalizmin ideolojisinden her zaman üstün olmuştur ve bu üstünlük giderek artmaktadır. İnsanlığın sömürden, sosyal eşitsizlikten, ulusal baskıdan, yoksulluk ve adaletsizlikten kurtuluşunun, uygarlığı nükleer yıkımdan kurtarmanın en önemli koşullarından biri de budur.

Baskı ve terör politikası

Julio Rojas

Paraguay Komünist Partisi MK Birinci Sekreteri

Antikomünizm ve onun en yaygın türü olan antisovyetizm, emperyalizmin uluslararası komünist harekete, devrimci ve ulusal-kurtuluşçu güçlere, barış, demokrasi ve toplumsal ilerlemeden yana çıkan herkese karşı başlıca ideolojik savaşım aracıdır. Bu, emperyalizmin her alanda gericilik (!) olduğuna ilişkin Leninci tezin doğruluğunu tam olarak ortaya koyuyor.

PASLI SİLAH

Antikomünist ve antisovyet uydurmalar ABD ve onun NATO'lu bağlaşıklarının emperyalist gericiliği tarafından sosyalizm dünyasına karşı acımasız sınıf kavgasında değişmez silah olarak kullanılıyor. SSCB üzerinde üstünlük sağlamaya, kendi iradesini ona dayatmaya yönelik hayalci çabalar uğrunda silahlanma harcamalarının alabildiğine artırılması, anti-komünizm ile haklı gösterilmeye çalışılıyor.

Reel sosyalizmin konumlarının sürekli güçlenmesi, uluslararası komünist hareketin, işçi sınıfının saflarının çoğalması ve güçlenmesi, ulusal kurtuluş savaşımının yükselmesi ve savaş karşıtı eylemlerin yayılması karşısında korkuya kapılan emperyalistler ve uşakları, yeni düzenin başarılarına ve üstünlüklerine ilişkin gerçekleri çarpıtmak, bu düzeni gözden düşürmek, ilerici gelişme yoluna koyulan devletler topluluğunun birlik ve beraberliğini sarsmak, sosyalist sistemin istikrarını bozmak için çılgınca çabalar harcıyorlar.

Sovyetler Birliği'ne haydutça saldırıyı haklı gösterebilmek için bir zamanlar Hitler de «bolşevik tehlikesi»nden dem vurmuştu. Bu kanlı serüven tam bir fiyaskoyla sonuçlandı. Hitler ise çoktan tarihin çöplüğüne atıldı. Emperyalizmin vurucu yumruğu faşist Almanya ve uyduları, Sovyetler Birliği'nin ve onun kurtarıcı ordusunun çözümleyici çabaları ile bozguna uğratıldı.

Tüm ilerici insanlığın İkinci Dünya Savaşı'ndaki tarihsel utkunun 40. yıldönümünü kutladığı 1985 yılı, yalnız Hitlercilerin esaretinden kurtarılan Avrupalılar değil, aynı zamanda Asya, Afrika ve Latin Amerika emekçileri de, gezegenimizin faşizm vevasından kurtarılmasına çözümleyici katkıda bulunan Sovyet halkının evlatlarına şükran duygularını dile getiriyorlar.

(!) Bak: V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 27, s. 408.

En saldırgan emperyalist çevreler bugün sosyalizme, tarihin ilk işçi ve köylü devletine karşı, Washington'un yayılmacı, serüvenci planlarını kınayanlara karşı yeni «haçlı seferler» çağırısı yapıyorlar. Yeni «haçlı seferciler», Lenin'in ülkesi ve onun bağlaşıkları etrafında nükleer savaş hazırlıklarının hızla sürdürülmesi için elverişli düşmanlık ortamı yaratmak isterken, yine «Sovyet tehlikesi» yalanının ardına gizleniyorlar.

Amerika Birleşik Devletleri silahlanma yarışını çılgınca tırmandırıyor, yeni tür yığınsal kırım silahları üretimine ağırlık veriyor, uzayın silahlandırılmasından, «yıldızlar savaşı»ndan yana tutum alıyor. Eğer zamanında önlenmezse, bu sorumsuzca eylemler, toplu yıkıma yolaçabilecek nükleer çatışma tehlikesini çok daha artıracaktır.

«Sovyet» ve «Küba» tehdidi, «komünizm tehlikesi» vb. efsanelerini Birleşik Amerika yönetimi, Orta Amerika'da ve Karayiplerde devletler hukukunun ilkelerini çiğnemek için kullanıyor. Bu efsaneleri Pentagon ve CIA, Sandinist devrime saldıran Somoza kalıntılarını eğitmek ve silahlandırmak için kullanıyor. Üstelik ABD Başkanı Reagan bunlardan «kardeşlerimiz», «özgürlük savaşçıları» diye söz ediyor.

Savaş kışkırtıcısı ABD'li «şahinler» antikomünizmin kirli bayrağını açarak, «yeni bir Küba yaratılmasını önleme» belgisini ortaya sürdüler. Onlar Nikaragua'ya karşı doğrudan silahlı saldırıya hazırlanıyor, bu genç cumhuriyeti kana boğmak, onun demokratik hükümetini devirmek istiyorlar. Ama onlar bu amaçlarına hiçbir zaman ulaşamayacaklardır. Özgürlüğüne kavuşan, özgürlük ve bağımsızlığını savunmak için silaha sarılan ve giderek daha büyük uluslararası dayanışmaya dayanan bir halk yenilmezdir.

ZORBALIK YASALARI

Yalnız Birleşik Amerika'nın yardımı sayesinde erkte durabilen general Stroessner'in faşist tiranlığı koşullarında antikomünizm devlet politikası düzeyine çıkarılmıştır. Onun işlevi, Paraguay yurtseverlerine karşı baskı ve polis zorbalığına dayanan «iç barışı» korumaktır. Dış politika da buna göre saptanmaktadır. Stroessner, Beyaz Saray'ı «komünizmin kökünü kazımak için» Nikaragua'ya, Salvador'a, Kuba'ya ve başka devletlere karşı askersel saldırıya davet ediyor. Stroessner, Reagan yönetiminin militarist, saldırgan politikasını koşulsuz destekliyor.

Uluslararası tekellerin, en başta ABD tekellerinin sadık uşağı durumundaki diktatörlük «komünizme karşı savaş şampiyonluğu»na oynuyor. Emperyalist efendilerinin gözüne girmek, onların ülkemizdeki egemenliğini koruyup güçlendirmek için elden geleni yapan diktatörlük, terörizmi resmi politika durumuna getirmiştir, yüzüstü seçim sahtekarlığına ve

Paraguay'da sözde «demokrasi» ve «hukuk devleti» olduğu konusunda alçakça yalana başvurmaktadır.

Stroessner takımı, ABD'nin Asuncion'daki askeri misyonunun yönetiminde gerçekleştirilen hükümet darbesinden sonra, 4 Mayıs 1954'de erke el koydu. Ömür boyu yetkilerle kendini donatan diktatörlüğün başı, o zamandan bu yana, 1930, 1936 ve 1941'de kabul edilen gerici yasaları defalarca uzattı ve onların antikomünist yönünü sertleştirdi.

Her yerde olağanüstü bir önlem olan sıkıyönetim, Paraguay'da sıradan olaydır. Tiran, 31 yıl boyunca, her üç ayda bir sıkıyönetimi uzattı. Yani bu yöntem 120 defadan fazla uygulandı. Gerekçe her seferinde aynıydı: Komünistlerin efsanevi «bozguncu eylem» tehlikesi. Sonuç olarak, yurttaşların bütün kişisel güvenceleri ve hakları, fiilen sıfıra indirilmiş durumdadır. Herkes belirsiz bir zaman için tutuklanabilir, hapse atılabilir. Bunların avukatları «Habeas corpus» ⁽²⁾ ilkesine uyulmasını istemeye başladığında ise polis şu yanıtı veriyor: Cumhurbaşkanının sıkıyönetim yarası uyarınca verdiği emir üzerine tutuklanmıştır.

Bundan da öte, «ulusal kurucu meclis» adındaki parlamento tarafından halkın iradesi dışında onaylanan 1967 anayasasında bir dizi anti-komünist madde, bu arada sınıf savaşımını yasaklayan madde yer alıyor. Bu gerici anayasa, komünistlerin, işçilerin, sınıf bilincine sahip olan ve patronlardan, hükümetten ekonomik ve demokratik hak isteminde bulunan bütün emekçilerin koğuşturulmasını yasalaştırıyor.

Rejimin propaganda araçları sınıf savaşımını «kızılların uydurması» olarak göstermeye çalışıyor, uyuşmaz sınıflara ayrılmış toplumda sınıf savaşımının kaçınılmaz olduğunu ve emekle sermaye arasında, sömürülenler ile sömürenler arasındaki uzlaşmaz çelişkilerin bir sonucu olduğunu reddediyor. Bununla birlikte, komünistlerin sözde «Paraguaylılar arasına düşmanlık soktukları»na ilişkin antidemokratik anayasa maddeleri geniş çapta uygulanıyor. Bunlar kuşkusuz, herhangi bir temelden yoksundur, polis baskısının ve zorbalığın haklı gösterilmesine hizmet ediyor, gericiğin elinde bir silah olarak kullanılıyor.

Öte yandan ülkede, «asayiş ve kişi özgürlüklerini koruma» ve «demokrasiyi koruma» adı altında faşist yasalar da yürürlüktedir. Tiranlığın eseri olan bu iki yasa, (rejimin birçok avukatı bunları alçakça savunuyor) Marksist-Leninist görüşleri yaymak, komünistlerle ilişki kurmak ve onlara konut ya da mali yardım vermek gibi «suçlardan» uzun yıllar hapis cezaları öngörüyor. Paraguay'daki üst düzey görevlileri, «dost devletlerin» yöneticilerini eleştiren herkesi 5 ile 10 yıl arasında değişen hapis cezalarıyla tehdit ediyor.

(2) Tutuklama ve sanık hakkında dava açılmasına ilişkin kuralları belirleyen hukuk normu. (Not Red.)

Söz konusu antikomünist, antidemokratik yasalar baskılara, yığınsal tutuklamalara, PKP üyeleri ve öteki politik gruplardan ve sosyal katmanlardan Paraguaylı yurtseverle «yasallık» kazandırmak içindir. Bu güçlere söz konusu yasalar uyarınca kesilen hapis cezaları ve işlenen cinayetler, halkın nefretine yolaçıyor.

ESKİ KALIPLARA GÖRE

Emperyalizmin yürüttüğü azgın antikomünist kampanya, kapitalizmin genel bunalımının belirtilerinin üstünü örtmek, onun işsizlik ve enflasyon gibi karmaşık sorunları çözme yeteneğinden yoksun olduğunu gizlemek ve aynı zamanda SSCB ve öteki sosyalist devletlerin iç ve dış politikasını gözden düşürmek, bu arada Küba'da sosyalizmin başarılarını çarpıtmak ya da küçümsemek amacı güdüyor.

Washington'lu yalan fabrikatörleri ise Birleşik Amerika'nın sözde «komünizmin saldırgan baskısını» püskürtmek için daha da silahlanmak zorunda olduğuna insanları inandırmaya çalışıyorlar. Onlar, çürük antisovyet iddiaları geveleyip duruyor, olguları tepe taklak ediyor, çarpıtıyor, Stroessner, Pinochet ve benzerlerinin faşist ve halk düşmanı rejimlerini destekliyor, onları «özgür-ve Hristiyan Batı dünyasının» örnek savunucuları olarak gösteriyorlar.

ABD'li efendilerinin gülyüz göstermesini sağlamak ve yeni sadaka ve krediler alabilmek için Paraguay'daki egemen çevreler CIA'nin silahlı-ğındaki bayağı yalan ve iftiralari, bunlara kendilerinin demokratik halk hareketine karşı duydukları nefretin doğurduğu uydurmalarla çeşni katacak, geniş çapta kullanıyor.

Faşist tiranlığın başı, hemen hemen bütün demeç ve açıklamalarında kendi rejiminin «komünizmsiz demokrasi» olduğunu söylüyor. Stroessner modeli «demokrasi» ise, işçi sınıfının politik öncüsü komünistlerin faaliyetlerini yasaklamaktan, onun otoriter yönetimini kabul etmeyen herkese karşı baskıdan başka bir şey değildir.

Diktatör «demokrasi» sözünü ağızından düşürmüyor, «insan haklarının savunulması» konusunda sofuluk taslıyor. Ama aynı zamanda «aba altında sopa» bulunduruyor ve bu sopayı, ülkemizin emperyalizme bağımlılığına karşı olanların, yurdumuzun ulusal ve sosyal kurtuluşu için savaşan herkesin başına indirmeye her an hazır bulunuyor.

Faşizmin Paraguay modeli, çılgınca bir içi boş, sahte «yurtseverlik» kampanyasını ve tarihsel geçmişin en iyi geleneklerine demagojik övgüleri azgınca bir antikomünizm ile birbirine sıkıca bağlamaya, ulusal kahramanlarımızın örgütlerini PKP'nin ülkülerinin karşısına çıkarmaya çalışıyor. Diktatörlük komünistlerin ve öteki devrimcilerin yurtsever, enternas-

yonalist politikasını çarpıtarak, kamuoyunu aldatmak istiyor. Ama ABD yönetimince desteklenen bu çabalar başarısızlığa uğruyor. Diktatörlük komünistleri yalıtlayamıyor, Paraguaylıları yıldırıamıyor, yanıltamıyor.

KIRLI İŞLER

Paraguay'da basın, radyo ve televizyon tamamıyla rejimin ve onun yabancı efendilerinin denetiminde bulunuyor. Kapitalist ve en başta Kuzezy Amerikan tekellerinin elinde bulunan başlıca Batılı haber ajansları haber yayma işlerini tekeline almış bulunmakta, emperyalizmin gerici, militarist ve saldırgan politikasının gereksinimleri uyarınca, keyfi bir biçimde haberler yaymaktadır.

ABD Haberler Merkezi (USIA)'nın Asuncion'daki Birleşik Amerika elçiliği aracılığı ile sağladığı haberler, resmi basın organları ve öteki propaganda araçlarının geniş çapta yayılıyor. Başkent ve öteki büyük kentlerde bulunan 30'dan fazla radyo istasyonu her gün yaptığı yayınlarda Sovyetler Birliği'nin barışçı politikasını çarpıtıyor, SSCB'yi saldırgan ve yayılmacı bir devlet olarak göstermeye çalışıyor.

Her gün tüm ülkeye radyodan yayılan «Straessner ile Coloradizm» ⁽³⁾ adlı özel program, inatla ve en kaba ifadelerle, «komünistlerin bozguncu eylemlerini» bastırma çağrılarını yapıyor.

Paraguay'da demokrasi hareketinin güç kazanması karşısında korku duyan erki gaspetmiş çete, alelacele, polis ve ordu için antikomünizm ve antisovyetizm ruhunda özel eğitim kursları örgütledi. Onların amacı, bu jandarmaların yardımıyla reel sosyalizmin giderek artan çekim gücünü nötralize etmek, Latin Amerika'da ve dünyanın öteki bölgelerinde giderek genişleyen kurtuluş savaşımına duyulan sempatiyi boğmaktır. Söz konusu kurslarda «eğitmen» olarak, gericiliğin kiralık ajanları görev alıyor. Onlar, ABD Dışişleri Bakanlığında üretilen, Latin Amerika ülkelerinin karşılaştığı karmaşık sorunların anakaramızın sosyal-ekonomik gerçeklerinden değil, sözde «komünist sızmadan» kaynaklandığı yolundaki yalancı kurslara katılanlara aşılamaya çalışıyorlar.

Resmi propaganda, bütün yığınsal enformasyon araçlarını kullanarak, giderek şiddetlenen «psikolojik savaş» yürütüyor, yığınları aldatmaya yönelik eylemlerini aktifleştiriyor, onları şaşırtmaya çalışıyor, dünya egemenliğine soyunan emperyalizmin çılgınca planlarının üzerini örtmek istiyor. «Sovyetologlar» yetiştirme işlerine büyük önem veriliyor.

⁽³⁾ «Colorado», Paraguay'da resmi iktidar partisidir. Bileşimi bakımından türdeş değildir. «Colorado» Halk Hareketi bundan ayrılıp, bağımsız bir parti oldu. Diktatörlüğe karşı tutum alıyor. (Not Red.)

Emperyalist çevrelere aktif destek veren general Stroessner'in rejimi, uluslararası antikomünist kongreleri bile finanse ediyor. Erkteki çete, CIA uzmanlarının yönetiminde antikomünizm ve demokrasi güçlerine karşı kin ruhunda «çelikleşmeleri» için kendi adamlarını Tayvan'daki «politik savaş okulu»na gönderiyor. Stroessner'in çalışma bakanı Jose Eugenio Jacquet'in de aralarında bulunduğu bu okulun mezunları, bundan bir süre önce bir «antikomünist eylem grubu» kurdular. Bu örgüt gerici, militarist görüşleri her yoldan yayıyor ve Paraguay'da «ölüm bölüğü» işlevini üzerine almaya hazırlanıyor.

Azıllı antikomünist propaganda, terör ve koğuşturmaları yoğunlaştırmakla görevli baskı aygıtının giderek güçlendirilmesiyle destekleniyor. Tiranlığın silahlı kuvvetlerinden binin üstünde general ve subay Pentagon tarafından «ulusal güvenlik» doktrini, yani kendi halkına karşı savaş yürütme doktrini ruhunda eğitildi. CIA, polis ve ordu için yeni kadrolar yetiştirmek üzere yeni bir danışman grubunu Paraguay'a gönderdi. ABD'nin bu casusluk kuruluşu Paraguay'daki jandarmalara hediye olarak, elektrikli coplar verdi. Devrimci Febrerist Parti'nin (4) Asuncion'daki salonunda yapılan mitingte muhalefet partilerinin gençlik örgütlerinden temsilciler cezalandırma çeteleri tarafından işte bu coplarla dövülmüşlerdi.

MUHALEFET VE ANTİKÖMÜNİZM

Gerici emperyalist ideoloji yalnız Paraguay resmi çevrelerce değil, aynı zamanda muhalefetin bir kesimi tarafından, muhalefet sıralarında yer alan burjuva ve toprak sahibi temsilcileri, kimi en tutucu din adamları, üniversite öğretim üyeleri ve küçük burjuva aydınlar tarafından da propaganda ediliyor.

Söz konusu sosyal katmanların antikomünizminin nedenlerini, yalnız onların yapısında değil, aynı zamanda onların çoğu kez proletaryanın bilimsel doktrininden, reel sosyalizmin tarihsel kazanımlarından habersiz olmasında ve yığınsal enformasyon araçlarıyla sistematik bir biçimde yürütülen propagandanın yaptığı etkide de aramak gerekir.

Bu insanlar Sovyetler Birliği'nde ve sosyalist topluluğun öteki ülkelerinde kapitalizm için tedavisi olanaksız hastalıklardan biri olan işsizliğin çoktan ortadan kaldırıldığını bilmiyorlar. Parasız eğitimi ve sağlık hizmetlerini, emekçilerin toplumsal gelişmeyi yönetme ve denetleme işlerine giderek artan katılımını güvence altına almış bulunan sosyalist sistemin kapitalizm üzerindeki üstünlüğünü ve halkın maddi ve kültürel yaşam düzeyini yükseltmede tükenmez olanaklara sahip olduğunu kanıt-

(4) Orta ve küçük burjuvazinin, aydınların, öğrencilerin, subayların ve köylülerin bir bölümünü birleştiren reformist muhalefet partisi. Sosyalist Enternasyonal'in üyesi bulunuyor. (Not Red.)

lamış bulunduğunu bilmiyorlar. Sosyalizm ile ilgili gerçekleri yaymak ise, doğal olarak, Paraguay'da ağır koşuşturmalarla cezalandırılıyor. Erkteki çete ve maşaları, antikomünist platformda yeralmaları ve diktatörlüğe karşı savaşında komünistlerle birlikte eylemde bulunmaktan vazgeçtiklerini resmen ilan etmeleri için muhalefet yöneticilerine baskı yapıyorlar. Gericilik böylece demokrasi taraftarlarının saflarını dağıtmak ve zayıflatmak istiyor. Tiranlığı kınayan kimi partilerin, proletaryanın politik öncüsünün, yurtsever güçlerin geniş koalisyonunda yer almak gibi bir yosal hakkını yadsiyarak, «komünistlersiz birlik»ten niçin sözettikleri, yukarıda sıralanan olguların ışığında anlaşılıyor. Geniş koalisyon olmadan ise, faşist rejim üzerinde zafer olanaksızdır.

Gerçek Liberal-Radikal Parti, Devrimci Febrerist Parti, «Colorado» Halk Hareketi ve Hristiyan Demokrat Parti'yi içeren burjuva ve küçük burjuva muhalefet birliği olan Ulusal Anlaşma'dan dıştalanmamızı haklı göstermek için kimi tutucu liderler, komünistlerin ülkülerinin sözde «demokratik olmadığını» söylüyorlar. Böylece onlar, PKP'nin 57 yıllık savaşım geleneklerini, ulusal yaşamın en önemli olaylarına, işçi sınıfının, köylülüğün, öğrencilerin ve aydınların, bütün emekçilerin yaşamsal çıkarları uğrunda savaşımına doğrudan katılımını bir çırpıda yoketmek istiyorlar. Paraguay Komünist Partisi 1936 Şubat Devrimi'nin utkuya ulaşmasında, askerlerin ve halk yığınlarının 9 Haziran 1946 direnişiyile ülkemizde demokratik süreci başlatmalarında, 8 Mart 1947'de Cocepcion'da general Higino Morigino diktatörlüğüne karşı askerlerin ve sivil halkın ayaklanmasında çok büyük rol oynamıştır. Komünistler bugün de ulus düşmanı tiranlığa karşı özverili savaşım yürütenlerin ön sıralarında yer alıyorlar.

PKP'nin kuruluşunun 57. yıldönümü dolayısıyla yayınladığı açıklamada belirtildiği gibi, özgürlük, demokrasi ve sosyal ilerleme savaşımında en çok yiğit kahraman komünistlerin sıralarından çıkmıştır. Onlar en çok kurban vermişlerdir. Yüzlerce yoldaşımız uzun yıllar boyu faşizmin zindanlarında kalmışlardır. PKP'nin birçok üyesi ağır işkencelerden sonra «kayıplara karışmıştır». A. Maidana, M. A. Soler, A. Alcorta, O. Barthe ve A. Canete Marksizm-Leninizm'in yenilmez ülkülerine bağlılık, sınıf düşmanın karşısında yılmazlık ve halkın kurtuluş davasına sonsuz bağlılık örnekleri vermişlerdir.

Maocu ve antikomünist Oscar Creydt barikadın öte yanında yer alıyor. PKP'nin saflarından atılan döneş birçok yoldaşımızın tutuklanmasından ve öldürölmesinden sorumludur. Creydt, sistematik olarak Sovyetler Birliği'ne karşı, CIA tarafından uydurulmuş en kirli iftiraları yayıyor, burjuva ideologların kabak tadı vermiş «iki süper devlete karşı savaşım» çağrılarını yineleyip duruyor. Gericiliğin bu yeni savuncusu Sovyet ekonomisinin sözde devlet kapitalizmi ilkelerine dayalı olduğunu geveleyen kimi «sovyetologlar»ın ve goşistlerin kötü niyetli yalan ve iftiralarını ağızına

sakız ediyor. Revizyonistlerle birlikte o, güneşi balçıkla sıvamaya çalıştığına, reel sosyalizmin varlığını bile reddediyor.

Antikomünistler sosyalizmin ekonomi sisteminin temel yönlerini kaba bir biçimde çarpıtıyorlar. Bu sistemin temeli üretim araçları üzerinde toplumsal mülkiyete dayanıyor. Antikomünistler, örneğin, bu mülkiyetin Sovyetler Birliği'nde halka ait olduğunu (devlet mülkiyeti ve kolhozlarla öteki kooperatif örgütlerinin kolektif mülkiyeti biçiminde) ve hiç kimsenin bunları kişisel zenginleşme ya da başka bencil amaçlarla kullanma hakkına sahip olmadığını reddediyorlar.

İFTİRACILARA YANIT

Paraguay'daki demokratik, devrimci ve ilerici güçler Amerikan yanlısı diktatörlüğün, baskıları haklı göstermek için kullanılan, «komünistlerin bozguncu eylemleri» yollu iddialarını kesinlikle reddediyorlar. Onlar gericilerin, komünistlerin «terörizmi»ne ilişkin uydurmaları konusundaki değerlendirmelerinde görüş birliği içinde bulunuyor, bunun yalnız PKP üyelerini değil, tiranlık rejimine boyun eğmek istemeyen herkesi zindana atmak için kullanılan bir bahaneden başka bir şey olmadığını anlıyorlar.

Ülkemizin emekçi yığınları ve geniş kamuoyu çevreleri Stroessner'in ve Amerikalı efendilerinin «demokrasi sevgisine», «halkların yazgılarını belirleme, barış ve insan onuruna saygı gösterilmesi istemlerine» ilişkin açıklamalarını ikiyüzlülük ve utanmazca bir aldatmaca olarak niteliyorlar.

«Bozguncu komünist belgeler yayınlamak»la suçlanan tutucu başkent gazetelerinden «ABC Color»un yasaklanması, gazeteciler sendikasının, kilisenin ve ülkedeki tüm demokratik güçlerin tepki ve protestosuna yol açtı. Acunson'daki Katolik Üniversitesi öğrencileri, öteki yüksek okullardan öğrencilerle, bağımsız gençlik hareketinden ve ilerici çevrelerden temsilcilerle birlikte, bilimsel sosyalizmin temellerini okuma haklarını savunarak, sosyoloji bölümünün kapatılmasına enerjik bir biçimde karşı koydular.

Diktatörlüğün yarı-resmi «Patria» gazetesinin antikomünist ve anti-demokratik kampanyası namuslu gazetecilerin ve muhalefet partilerinin kesin tepkisiyle karşılanıyor. Halkın tepkisi öyle boyutlar aldı ki, diktatörlüğün ve emperyalizmin borazanı bu sarı kağıt parçası artık bayilerde satılmıyor, zorunlu abone usulüyle devletin bürokrasi aygıtında memurlara dağıtılıyor.

Rejimin, yığınların kaygı ve özlemlerini dile getiren sanatçılara karşı daha sert kovuşturmalara başvurma çabaları da geniş kamuoyunun giderek daha aktifleşen direnciyle karşılanıyor. Eski işçileri ve savunma bakanı emekli general Amancia Pampliega'nın yazdığı «Yerine getirilen

misyon» kitabı, hükümet çevrelerinde telaş yarattı. Politik dürüstlük gösteren yazar, partiler arasında anlaşma sağlanarak, PKP'nin de katılacağı bir koalisyon hükümeti kurulmasından yana çıkıyor. Gericilik yazara ağır harkaretlemlerle saldırarak yüklendi. Ele aldığımız örnek, Paraguay toplumunda en değişik çevrelerin bilincindeki gelişmeleri yansıtıyor ve yurtsever ordu mensuplarına faşist diktatörlükten kurtuluş yolunu gösteriyor.

Özellikle halkın direniş simgesi durumuna gelmiş partimizin lideri Antonio Maidana'nın kaçırılışında ve izinin kaybolmasında ifadesini bulan ağır baskılara karşın, histerik antikomünist kampanyaya karşın, hiç istisnasız bütün diktatörlük karşıtı güçlerin birleşme eğilimi güçleniyor, halk yığınlarını ve en başta muhalefet partilerinin gençlik örgütlerini sarıyor.

Olayların gidişatı gösteriyor ki, gericiliğin yapışık kardeşi antikomünizm bölünmelere ve demokratlar üzerinde baskıların artmasına, uluslararası tekellerin talanına açılmış ülkelerin emperyalizme bağımlılığının artmasına yol açıyor. Antikomünizm yalnız sosyalizme karşı değil, aynı zamanda gezegenimizin bütün özgürlüksever halklarına karşı «haçlı seferi»nin başlıca itici gücüdür. Antikomünizm karşısında, devrimcilerin, yer yüzünde yaşam ve barış taraftarlarının savaşım bayrağı Marksizm-Leninizm yeralıyor. Bizim bilimsel ve özü bakımından insancıl teorimiz yüz milyonlarca insanın yüreğini ve zihnini kazanıyor, işçi sınıfı, tüm emekçiler emperyalizme karşı savaşanlar ve ardıcıl yurtseverler üzerinde çok büyük çekici etkide bulunuyor. Bu devrimci bilimin taşıyıcıları olan komünistler onun insanseverlik ve iyimserlik dolu ülkülerini kendilerine kılavuz edinmişlerdir. Komünistler, burjuvazinin ideologlarını sürekli ve kararlı bir biçimde püskürtmeyi, barış, demokrasi ve sosyal ilerlemeden yana çıkarları, yeni yeni savaşçıları kendi saflarına çekmeyi görev biliyorlar.

GÖREVLERİMİZ

ABD emperyalizminin ve onun NATO'lu bağlaşıklarının en gerici çevrelerinin tutumu nedeniyle oluşan karmaşık ve tehlikeli uluslararası durumu gözönüne alan partimiz, MK Plenumlarından birinde bu çevrelerin gerici, militarist politikalarının içyüzünü açığa vurma çalışmalarını aktifleştirmek kararı aldı. Biz bundan böyle de Stroessner diktatörlüğünün uyguladığı dış politikanın özünü, Washington'un Nikaragua'ya karşı ilan edilmemiş savaşının ve Orta Amerika'da ve Karayipler bölgesindeki öteki saldırgan eylemlerinin amacını açığa vurmaya devam edeceğiz. Paraguay komünistleri antikomünist kampanyaya, «Sovyet tehdidi» yalanına sözde dünyayı paylaşmaya çalışan «iki emperyalizm»e ve «iki süper devlet»e ilişkin sahte teorilere karşı daha gerekçeli savaşılabilmesi için elden geleni yapacaklardır.

PKP'nin kanısına göre, gerici ideolojinin yalıtılabilmesi için yalnız bilimsel sosyalizmin ilkelerini sistematik bir biçimde öğrenmek ve yığınlar arasında yaymak, yalnız devrimci teoriyi işçi hareketinin pratiğiyle birleştirmek yeterli değildir. Bunun yanısıra, insanın insan tarafından sömürülmesine son verilmiş olduğu çok yaygın bir Sovyet şarkısının sözleriyle «insanın kendisini uçsuz bucaksız yurdunun efendisi saydığı» Sovyetler Birliği'nin ve öteki sosyalist ülkelerin yeni yaşamı kurmada elde ettiği büyük kazanımların geniş çapta propagandasını yapmak gerekir.

Paraguay yurtseverlerinin en önemli görevi, faşist rejimi yıkmaktır. Bu görevin yerine getirilmesi için proletaryanın birliğinin, köy emekçilerinin güçlü hareketinin desteğinin, hiç istisnasız bütün diktatörlük karşıtı güçlerin birlikteliğinin sağlanması zorunludur. Antikomünizme karşı savaşım, emekçilerin giderek aktifleşen çıkışlarının ayrılmaz bir parçası, onların tiranlığı devirebilecek ve yerine geçici hükümeti getirebilecek olan, ülkemizde demokratikleşmeyi gerçekleştirmekle yükümlü olacak geniş ulusal antidiktatörlük cephesinde birleşebilmelerinin önemli koşuludur. Yaşam komünistlerin halk yığınlarının çözümleyici rolünün küçümsenmesine, pasifliğe ve sekterliğe karşı daha kararlı savaşım yürütmelerini, devrimci uyanıklığı elden bırakmamalarını gerektiriyor. Bu kurtuluşa ancak bu koşullarla kavuşabiliriz.

Bu, son sınav değildir

Bu öykü, Türkiye'deki gerici rejimin zindanlarında yatmakta olan bir genç komünistin hapishaneden dışarı çıkarılmayı başarabildiği mektuplar üzerine hazırlanmıştır. Belirli nedenlerden ötürü bu genç komünistin adını veremiyoruz. Ama biliyoruz ki, Washington'daki «insan hakları» savuncularının onayı ve desteğiyle Türkiye'de 1980'de askeri bir darbe yaparak, ülkeyi boydan boya bir toplama kampına çeviren diktatörlüğe karşı, bu genç komünist gibi binlerce yurtsever ve demokrat savaşım veriyor.

...Gözleri siyah bir bantla kapatılmıştı. Dayaktan şişmiş ve morarmış yüzündeki kurumuş kan lekelerini yalayarak esen rüzgarın serinliğinde binanın dışına çıkarıldığını anladı. Hücrelerinden çıkarıldığında günlük işkence seansı için alındığını sanıyordu. Ama neden yeni bir yere götürüyorlardı? Burada, 1. Şubede de ⁽¹⁾ en ağır işkence yöntemlerini uygulayabilirler. Bir an bir umut kıvılcımı geçti yüreğinden. Yoksa serbest mi bırakılıyordu? Ama daha sorgusu bitmemişti. Umud ışığı doğduğu gibi çabucak söndü. Ama gene de beni acaba nereye götürürler? Yoksa ... Deniz yoldaş ⁽²⁾ gibi mi? Yoksa ... bu yolun sonunda kimsesizler mezarlığı mı var?

Havanın serinliği delikanlının içine işlemişti. Hafiften titremeye başladı. 10 gün boyunca işkence altında ona durmadan sorular yönelten ses «Ne o, bacakların mı titriyor?» dedi. Daha sonra yine aynı ses herhalde yanibaşında durana şöyle dedi: «Şu kahramana bak, korkudan rüzgara tutulmuş yaprak gibi bir o yana, bir bu yana sallanıyor. Başına gelecekleri anladı mı ne? Sen ne sandın oğlum? Polisle oyun oynamak mı istedin? Şimdi seninle toptan hesaplaşacağız.»

Delikanlı söylenenleri suskun dinliyor, titremesine engel olamadığı için de kahroluyordu. «Cellatlar, benim onlara inandığımı sanmamalıdır. Herhalde işkenceyle işlerine yarayacak tek kelime bile alamayınca, şimdi blöf yaparak amaçlarına ulaşmak istiyorlar.» Bir yandan da polislerin söylediklerinin gerçek olabileceğini aklından geçirdi. Gerçi o gözal-

⁽¹⁾ Poliste siyasi suçlarla uğraşan şube. (Not Red.)

⁽²⁾ Kasım, 1982'de poliste işkenceyle öldürülen TKP MK üyesi Mustafa Hayrullahoğlu'nun parti adıdır. (Not Red.)

tına alındığı ilk günden beri ölüm de dahil her olasılığa kendini hazırlıyordu. Yine de ölmek kolay bir iş değildi. Aklına Nazım Hikmet'in dizeleri geldi:

Ölümdür yolu
Bayram oğlunun . . .
Kalbimi bunaltan bu dört duvar mı?
Ölümden öteye köy var mı? ⁽³⁾

Bu arada polisler genç adamı iteleyerek bir arabaya bindirdiler. Hepsini bindikten sonra otomobil hareket etti. Onu 1. Şubeye de böyle bir polis otosuyla götürmüşlerdi. Gelirken kıvılcı çalan sarı yaprakların yol boyunca döküldüğünü görmüş ve bunlara sanki bir daha hiç göremeyecekmiş gibi hüznle bakmıştı. Şimdi bilmediği bir yere götürülüyordu. Gözleri bağlıydı. Vakit gece yarısı olmalıydı.

Otomobilin kalabalık bir yola çıktığını, yanlarından geçen otomobillerin çıkardığı seslerden anladı. Tutuklanmazdan kısa bir süre önce de, başında bulunduğu gençlik biriminin çalışmalarında parti başkanı kuran sorumlu yoldaşla da böyle bir caddede buluşmuşlardı. İkisi arasındaki görüşmeler sık sık sert tartışmalarla geçiyordu. Arkadaşı yığınların hareketlenmeye açık bir potansiyel taşıdıklarını, doğru bir yönlendirme ile sonuç alıcı eylemlere geçebileceklerini uzun uzun anlatıyordu. Genç adam arkadaşının söylediklerine genel olarak katılıyordu. Ancak o, üniversitelerde durumun başka olduğunu, buralarda küçük burjuva görüşlerinin egemen olduğunu, öğrenci gençliğin kendi akademik-demokratik hakları için savaşılmı vermeyi değil, gezip tozmayı, eğlenmeyi yeğlediğini söylüyordu.

Daha sonra kendi söylediklerinin doğru olup olmadığı konusunda kuşkuya düştü. Görüşünün kesin olarak ancak okullar açıldıktan, yığınların hareketlendiğini kendi gözleriyle gördükten sonra değiştirdi. Binlerce öğrenci, onun okuduğu fakültelerdekiler de dahil, yönetimin uyguladığı kışla disiplinine, paralı öğrenime, polis terörüne karşı çıkıyordu.

Arkadaşıyla bir sonraki görüşmesine büyük bir coşku içinde gitti. Sorumlusuna eylemi bir solukta anlattı. Sevinçten uçuyordu. Arkadaşı onu yatıştırmaya çalıştı ve birkaç kez üzerine basa basa şunları söyledi: «Şimdi görevin, örgütünün üyelerinin fazla öne çıkmamalarını sağlamak ve güvenliği bir üst düzeye çıkarmaktır.» Ama bu sözler eylemin sarhoşluğu içinde onun bir kulağından girip diğerinden çıkmıştı.

⁽³⁾ Türkiyeli komünist ozanın yerli gericiler tarafından 1920'de kurşuna dizilen Azerbaycanlı devrimci işçi Ali Bayramov'un anısına yazdığı şiir bu dizelerle sona erer. (Bak: N. Hikmet, Bütün Eserleri, Cilt: 1, sayfa: 170.)

Birimde gerekli güvenlik önlemleri alınmadı. Partinin güvenliğin, uyanıklığın artırılması yönündeki direktifi örgüt üyelerine ulaşmadı. Legal olarak yapılan bu ilk eylem, hem de eylemin yığınsal olması ona gerici diktatörlük koşullarındaki savaşımın konspirasyon yasallıklarını unutturmuştu. Polis bu eksiklikten yararlanmayı bildi. Eyleme katılan öğrenciler arasında tutuklamalar başladı. Bir süre sonra, bir gece yarısı polis onun da kapısını çaldı.

Sımsıkı bağlı siyah bandın ardındaki gözleri yakın geçmişteki anılarına daldı. 1. Şubenin gorillerinin kendini yakaladıkları ilk günü hatırladı. O tutuklama beklemiyordu. Her şey o kadar hızlı olmuştu ki, kafası allak bullak olmuştu. Farkında olmayarak, tüm vücudu bir ürperti içinde, eski yaşamının sonunun geldiğini, bunun bıçakla kesilmiş gibi bittiğini hissediyordu. Büyük bir güçlkle kendini toparladı, düşüncelerini bir düzene koymaya çalıştı. Ama iki şey üzerinde kesin görüşünü belirledi: «Herhalde beni öldürecekler» ve «Hiçbir zaman arkadaşlarımı ele vermeyeceğim.»

Ardından korkunç, acılı günler, saatler ile günlerin birbirine karıştığı günler geldi. Birçok kez ölmeyi tercih etti, ama arkadaşlarını ele vermeyi aklından bile geçirmedi. Ve şimdi o, sonu belirsiz bir yolculuğa doğru gidiyordu. Belki de bu son sınavdı.

Davranışlarını yeniden değerlendirdi. Partideki sorumlu arkadaşının sesini sanki yeniden işitiyordu: «Bir kez daha kişisel sorumluluk!» Ders veren bir öğretmen gibi değil, yakın bir dost gibi konuşuyordu: «Kendinde ve savaş arkadaşlarında kişisel sorumluluk duygusunu geliştirmek çok önemlidir. O zaman sorunlarımız daha kolay çözülecek, her yeni durumda hazır reçeteler sunacak bir amire gereksinim duyulmayacak. Şüphesiz yöneticiler eksikliklerimizi yine gösterecek, uygulanacak politikanın ana yönelimini belirtecekler, ama bu politikayı birimin somut durumunu bilenler yaşama geçireceklerdir. Bilinçleri ve yürekleri onlara nasıl hareket edeceklerini gösterecek. İşte üretken, verimli parti çalışmasının ana koşulları.»

Bu konuşmayı treni kaçırmış bir yolcunun tedirginliği içinde anımsıyordu. «Eğer kişisel sorumluluğun gerektirdiği gibi davransaydım, şimdi bu durumda olmazdım. Her şeyden önce de örgütüm yara almazdı» diye düşündü. Ama her şeye karşın savaşım sürüyor. Şimdi değişik bir cephe de düşmanın seçtiği silahlarla dövüşmek zorundaydı. Bu savaşta en büyük dayanağı tutuklandığından bu yana bir devrimci gibi davranması, düşmana teslim olmayarak moral üstünlüğünü elden bırakmamasıydı.

Bindikleri otomobil ana yoldan saparak çukurlu bir yola girdi. Yaklaşık 15 dakika kadar gittikten sonra durdular. Delikanlıyı iteleyerek indirdiler arabadan. Ayağı bir taşa takıldı ve yere yuvarlandı. El yordamıyla

doğrulmaya çalışırken bir tekmeyle tekrar yere düştü. İşte başlıyorlar, diye düşündü. Ama tekmelerin arkası gelmedi. Bir el onu tutarak düştüğü yerden kaldırdı. Daha önce hiç duymadığı bir ses (herhalde bu adam sorgusunda yoktu) şöyle dedi: «Delikanlı, beni iyi dinle. 10 gündür bizi uğraştırdın. Sen konuşmasan da, biz senin ne olduğunu çok iyi biliyoruz. Artık bir yol ayırındasın. Ya istediğimiz bilgileri verip yaşayacaksın, ya da bu dağ başında gebereceksin.»

Delikanlı «ciddiler galiba» diye düşündü. Gözlerinin önüne dağ başında kafasında bir kurşun deliği ile upuzun yatan cesedi geldi. Ancak ikinci bir görüntü bu düşüncüyü kapattı. Başı önde süklüm püklüm okulun kapısından içeri girişini düşündü. Tüm arkadaşları ondan yüz çevirmişti. Vebalı biriyim gibi kimse ona yaklaşmıyordu. Kararını verdi: Arkadaşlarını ele vererek, ölümden bin beter bir durumda, utanç içinde yaşayamazdı.

Biraz önceki ses yeniden konuştu. «Üçe kadar sayacağım. Evet dersin kurtulursun» dedi. O anda iki yandan kollarından tutarak zorla yere diz çöktürdüler. Tabancanın namlusuna kurşun süren mekanizmanın sesini işitti. Tüm vücudunda bir ürperti belirdi. Ama kendini çabuk toparladı. Bunlara evet demek, yaşamdaki değerli olan her şeye hayır demekti. Polis saymaya başladı. «Bir»... Yanıt bekleyerek, biraz ara verdi. «İki»... dedikten sonra, «Fazla zamanın kalmadı, istersen aileni son kez düşün» dedi. Sesi tok ve insafsızdı. Bu sözler üzerine genç adamın usunda beliren ne anası, ne de babasıydı. Demir parmaklıklar arkasında genç bir kadın ve kucağındaki bebenin hayali geldi gözlerinin önüne.

Onları 1. Şubede görmüştü. Kadın, TKP Davasından aranan kocası bulunmadığı için, polis tarafından çocuğuyla birlikte rehin alınmıştı. Genç adamın gözaltına alınmasının üçüncü günündeydi. Üç gündür ne yiyecek, ne de içecek hiçbir şey vermemişlerdi. Susuzluktan dudakları kurumuş, dili bir pelte haline gelmişti. Açlıktan, susuzluktan, işkenceden yarı baygın yatıyordu. Bu genç ana bebesinin elindeki portakalı ne yapıp etmiş, delikanlının hücreğine ulaştırmıştı. Bu küçük portakal gencin ne susuzluğunu geçirmiş, ne de karnını doyurmuştu, ama ona büyük bir güç vermiş, onun direncini bilemişti. Genç ana portakalı ona verdiğini polis öğrense kendisini ve bebesini ne gibi tehlikelerin beklediğini çok iyi biliyordu. Her şeyi göze alarak portakalı ona ulaştırmıştı.

Ve şimdi bu ıssız dağ başında eli kolu bağlı tabanca namluları üzerine çevriliyken korkaklık göstermek, bunlar karşısında bir solucan gibi ezilip büzülmek, her şeyden önce o genç anaya ve kucağındaki gül yüzlü bebeğe ihanet etmek olurdu. Yeniden Nazım'ın dizelerini hatırladı: «Bayramoğlu, Bayramoğlu, ölümden öteye köy var mı?» Polis sert bir

sesle: «Üç» dedi. Kısa bir aradan sonra, kurşun sesi karanlığı yırtarak gecenin içinde dağıldı. Delikanlı yere yığıldı.

Genç adam kendine geldiğinde araba yolda ilerliyordu. Yaşama sevincini tüm benliğinde duydu. Neşeli bir Karadeniz türküsü geldi aklına. Yüreğinde korkuyla karışık heyecanlı bir çırpıntının yanısıra poliste çözülmemenin, hiç kimseyi ele vermemenin büyük rahatlığını duydu. Kendi kendine şöyle dedi: «Bu, son sınav değildir. Savaşım sürüyor.»

K. Yalçın

TÜSTAV

Net görüşler, somut öneriler

Oscar Arevalo

Arjantin Komünist Partisi MK Politik Komisyonu üyesi ve
Merkez Komitesi Sekreteri

● *Günümüzde Arjantin'deki barış hareketinin durumu nedir? Buna katılanların önünde nasıl görevler duruyor ve savaşım için hangi biçim ve yöntemler kullanılıyor? Bu savaşımda Komünist Partisi'nin aldığı yer nedir?*

● Arjantin komünistleri barışın korunmasını, bağımsız devletlerin egemenliğinin savunulmasını ve uluslararası antiemperyalist dayanışmanın genişletilmesini birincil görev sayıyorlar. Bu görev, bugün ortaya çıkmadı. Daha İkinci Dünya Savaşı'ndan hemen sonra biz militarizmin iç yüzünü açığa vuran ve yığınları barış için seferber eden örgüt ve hareketlere ciddi katkılarda bulunmaya başladık.

Günümüz koşullarında savaş karşıtı eylem ve çabaları hızla artırmak gerekiyor. Bu, silahlanma yarışının boyutlarının şimdiye dek görülmedik bir biçimde artmasından, yeni yeni kırım silahlarının ortaya çıkmasından nükleer çağın gerçeklerini hesaba katmak istemiyen Washington yönetiminin uyguladığı serüvenci, hegemonyacı politikadan ileri geliyor. Arjantin'de de bugün bu tehlikeyi giderek daha açık biçimde görmeye, kavramaya başlıyorlar. Ülkemiz için bu tehlike İngiltere'nin Malvin adalarında kurduğu askersel üslerden, dünyada özellikle bölgemizde gerginliğin artmasından geliyor.

Savaş tehlikesinin hızla artması, tüm dünyada savaş karşıtı protestoların yükselmesine yol açtı. Bugün ülkemizde barış savaşımına yalnız devrimci ve ilerici güçler değil, aynı zamanda en geniş toplumsal katmanlar, değişik politik akımların temsilcileri, tanınmış devlet adamları da katılıyor. Tüm dünyada geniş yankılar uyandıran ve dört kıtanın çağrısı olarak bilinen, Arjantin ve daha beş ülke tarafından önerilen çağrının altında Arjantin Cumhurbaşkanı'nın da imzası bulunması, bunun bir kanıtıdır. Komünist Partisi dünyada gerginliğin azaltılması ve silahsızlanmanın gerçekleştirilmesiyle ilgili somut ve uyumlu öneriler alınmasını, nükleer silahların sınırlandırılmasına, daha sonra da tamamen ortadan kaldırılmasına götürecek adımlar atılmasına, silahlanma harcamalarından ayrılan miktarların sosyal-ekonomik gelişme için kullanılmasına olarak sağlamayı öneren bu belgeyi destekliyor.

Arjantin komünistleri kendi savaş karşıtı girişimleriyle ortaya çıkıyor, öteki politik ve dinsel güçlerin önerilerini destekliyor, bu güçlerle bir-

likte Arjantin Barış Konseyi'nin eylemlerine aktif olarak katılıyorlar. Kanımızca, bu ilkesel bir önem taşımaktadır.

«Yaşam uğruna 100'lerin çağrısı» adında bir hareketin kurulması bu tür gelişmelerin en önemlilerinden biri oldu. Bu çağrıyla aralarında AKP üyeleri de bulunan tanınmış politikacılar, saygın kültür, bilim ve sanat adamları Arjantin ve dünya haklarına seslendiler. Demokratik partilerin, sendikaların ülkenin devlet ve toplum adamlarının desteklediği bu belgede nükleer bir savaşın getireceği yıkım üzerine kamuoyu uyarılıyor, nükleer silahların üretilmesine ve yayılmasına son verilmesi ve bunların kullanımının tamamen yasaklanması için güçlerin seferber edilmesi çağrısında bulunuluyor. Şimdi bu çağrının altında yüzbinlerce imza bulunuyor. Bu çağrıyı 3 milyondan fazla insanın imzalaması bekleniyor.

• *Ülkede demokrasiye geçiş sürecinden sonra Komünist Partisi'nin edindiği yeni barış savaşımı deneyimlerini daha ayrıntılı olarak anlatır mısınız?*

• 30 Ekim 1983'de yapılan genel seçimlerden sonra Arjantin'in tarihinde yeni bir sayfa açıldı. Askeri diktatörlük yönetimi yıllarının deneyimleri gösteriyor ki, Anaysaya dayanan istikrarlı durum ile gerçek barış-sever politika arasında sıkı bir bağ vardır. Bunun için değişen koşullarda komünistler her şeyden önce parti içinde ve parti dışındaki, halkın barış savaşımına daha sistemli ve daha örgütlü olarak seferber edilmesine zarar veren engelleri ortadan kaldırmak için çalışmalarını artırdılar.

Biz gençler, kadınlar arasında, sendikalarda ve diğer toplumsal örgütlerde aydınlatıcı çalışmalar yürütüyoruz. Kanımızca, bu örgütlerin, özellikle sendikaların her gün yürütülen savaş karşıtı eylemlere daha kararlı katılımı çok büyük önem taşıyor. Gerçi, sendikal harekette işçileri genel sorunlardan uzaklaştıran ekonomizm hâlâ etkisini sürdürüyor. Ama komünistler bunu aşılmaz bir engel saymıyorlar.

Arjantin ile Şili arasında Bigel Körfezi'nin güneyinde ortak sınırın belirlenmesine ilişkin iki ülke arasındaki anlaşma konusunda Arjantin hükümetinin Kasım 1984'de düzenlediği halk oylamasına biz aktif olarak katıldık. Komünist Partisi, asırlar boyunca süren sınır sorununu çözüme bağlayacak olan halk oylamasını desteklemek için, üyelerine, taraftarlarına ve tüm halka çağrıda bulundu. Bununla birlikte Arjantin Komünist Partisi parlamentoya bu anlaşmayla ilgili bir ek protokol sundu. Biz bu bölgenin silahlardan arındırılmasını, bu topraklar üzerinde silahlanmaya son verilmesini, askeri üs kurulmasının yasaklanmasını, aynı zamanda yeraltı ve yerüstü zenginliklerinin uluslararası tekeller tarafından sömürülmesine son verilmesini önerdik. Benzer önlemlerin alınması sadece komşu ülkelerin çıkarlarına değil, aynı zamanda barış davasına ve tüm Latin Amerika kıtasının ilerlemesine yardım edecektir.

Ve son olarak, AKP'nin çalışmalarının başka önemli bir yönü de, Küba, Nikaragua ve Salvador halklarıyla ulusal çapta bir dayanışma hareketini yaratmaktır. ABD'nin Sandino'nun ülkesine karşı saldırısını önlemek, Kuzey Amerika emperyalizmini Orta Amerika'da barışa zorlamak günümüzde özellikle önemlidir. Bu amaçla Arjantin Komünist Partisi «Contadora Grubu»nun soruna politik araçlarla çözüm bulma doğrultusundaki gerçekçi önerilerini destekliyor.

Arjantin Komünist Partisi ile Arjantin Komünist Gençlik Federasyonu'nun ortaklaşa oluşturdukları (!) General San Martin adındaki gönüllü ekipler hareketi devrimci Nikaragua ile dayanışmayı güçlendirme yolunda atılmış önemli bir adım oldu. Bu ekiplere katılan yüzlerce genç komünist Nikaragua'lılara kahve toplama işlerinde yardım etmek için gönüllü olarak bu ülkeye gidiyorlar.

● *Birçok kardeş parti «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin sayfalarında, savaş karşıtı hareketin daha da gelişmesinin büyük ölçüde buna katılan ana yığınların bilinç düzeyinin yükseltilmesine bağlı olduğunu belirttiler. AKP bu görevin güncelliğini Arjantin'de nasıl değerlendiriyor?*

● Her şeyden önce diğer partilerden yazarların görüşünü desteklediğimizi belirtmek istiyorum. Latin Amerika toplumunda da değişik dönemlerde savaş karşıtı savaşımın ardıcıl gelişmesini engelleyen birçok görüş var. Bunlar arasında sözde anakaramızın gerginlik ocaklarından uzakta bulunduğu yolunda iddialar da yer alıyor. Bu tezin tutarsızlığını Grenada örneği ve Orta Amerika'nın günümüzdeki durumu da kanıtlıyor. İleri sürülen başka bir yalan da barış sorunlarının genel olarak devlet yöneticilerinin yetkisinde bulunduğu, halklar ise hiç bir şeyi değiştirecek güçte değildir, görüşüdür. Gerçekte ise, tarihsel deneyimlerin de öğrettiği gibi, sosyalist ülkelerin politik-ekonomik ve savunma gücüne, bağılantısız devletlerin dayanışmasına dayanan örgütlü halk yığınlarının geniş cephesi, savaş kundakçılarının elini kolunu bağlamak için gereklidir.

Arjantin'de «süper devletler» terimini kullanan kimi çevreler, uluslararası durumun gerginleşmesinden ABD ve SSCB'nin eşit ölçüde sorumlu olduklarını ileri sürüyorlar. Sosyalist ülkelerin sistematik olarak yükselttikleri barış önerilerini suskunlukla geçiştirmeye çalışıyorlar, bu ülkelerin politikasının emperyalizmin çizgisinin tam karşısında yer aldığı gerçeğini gizlemeye çalışıyorlar. Böylesi bir tutum, sörunun gerçek durumunu çarpıtmadır, savaş karşıtı güçlerin doğru yönelimlerini engelliyor.

(!) Jose de San Martin (1778–1850), Amerika'da İspanyol sömürgeciliğine karşı bağımsızlık savaşlarını yöneten liderlerden biri ve Arjantin'in ulusal kahramanı.

Kısacası, durumun gerçekçi bir değeriendirilmesi yapıldığında barış yanlılarının belirli bir bölümünün sorunlara burjuva propagandasının gözleri ile baktıkları gözardı edilemez. Bunun için Arjantin komünistleri nükleer savaş tehlikesine karşı savaşımın, (bunlar çok önemli olsa da!) yürüyüşlerle, gösterilerle, imza toplamayla sınırlanamayacağı görüşündedirler.

Savaş tehlikesinin artmasının gerçek nedenlerini ortaya koymak, dünyada durumun gerginleşmesinin gerçek suçlularının emperyalizmin aseksel-sanayi kompleksinin, Reagan yönetiminin ve onun yakın bağlaşıklarının olduğunu göstermek gerekiyor ve biz bunu günlük çalışmalarımızda yapıyoruz. Şuna kesinlikle inanıyorum: Görüşlerin açık, net olması ve komünistlerin özverili çalışmaları, barışsever güçlerin birliğinin güçlenmesine ve gelişmesine, hükümetlerin ve parlamentoların politik çizgisine etki yapan önemli koşullardır.

Sorumluluğu üzerine alarak ...

Lizbon'da, insan, evlerin duvarlarında, tahta parmaklıklarda ve hatta kaldırım taşlarının üzerinde rengarenk belge ve çağrılarla sergilenen «pankartlar savaşı»nın keskinliğini hemen fark ediyor. En fazla demokratik güçlerin istemleri göze çarpıyor: «Kahrolsun ulusal yıkım hükümeti!», «PKP ile birlikteyiz!», «Nisan, utkuya ulaşacaktır!» ve benzerleri.

Bu yazılar siliniyor ya da üzeri boyanıyor, ancak (politik savaşımın gerilimini yansıtan biçimde) tekrar tekrar ortaya çıkıyorlar. Bu, şimdi özellikle yüksek bir noktaya ulaştı: Nisan Devrimi'nin kazanımlarına karşı bir yol izleyerek, kapitalistlerin erkini güçlendirerek ve ulusu emperyalizme bağımlı kılarak, mevcut hükümet Portekiz'i sosyal-ekonomik bir felaketin eşiğine getirmiştir.

Gerçekte, bir yıkım tehditi yaratan ekonomik anarşiyle birlikte derin bir bunalım vardır. İnsanın her adımda karşılaşabileceği sayısız olgu bunu kanıtıyor. Artık burjuva basını bile bunları görmezden gelemiyor. Birkaç aydınlatıcı istatistiğe göz atalım. Geçen yıl içinde GSMH yüzde 2 oranında daha düştü ve tarım üretimindeki düşüş özellikle belirgindi. Geleneksel bir tarım ülkesi olan Portekiz şimdi yiyeceğinin büyük bir bölümünü ithal etmek zorunda kalıyor. Dış borçlar 15 milyar dolar sınırına ulaşırken, enflasyon % 30 gibi, Batı Avrupa'daki en yüksek bir oranda artıyor. 600.000 işsiz, çalışabilir nüfusun % 13'ünü oluşturuyor; 150.000 emekçi ücretlerini uzun gecikmelerle alabiliyorlar. («Bizde bile ücretler birkaç ay gecikerek ödendikten sonra» diye anlatıyordu Maliye Bakanlığı'nda çalışan bir tanıdığım, «işçiler ne haledir kimbilir.») Kilise bile şimdi halkın yoksulluğa itildiğini açıkça kabul etmek zorunda kalmıştır.

«Ekmeğin kıt olduğu bir evde, herkes görüşünü söyler ve hepsinin görüşü de hatalıdır.» Bu eski Portekiz atasözünün karamsar felsefesi, şimdi erkteki çevrelerde kendini tamamen doğruluyor. Gerici çevreler sosyalistlerin ve sosyal demokratların hükümeti de dahil, bütün ümitlerini yalnızca Portekiz'in Ortak Pazar'a girişine bağlıyorlar. Ancak bunun emekçi halka daha da ağır zorluklar vaadettiği ve ekonominin çöküşünü sonuna kadar götürüp ülkeyi emperyalist tekelere daha sıkı bir bağımlılığa sürükleyeceği açıktır.

Bereket ki, Portekiz'in politika sahnesinde gericilik, güçlü, saygın ve etkili bir gücün, Komünist Partisi'nin muhalefetiyle karşı karşıyadır. PKP, bunalımdan çıkışın gerçekçi yol ve araçlarını görmekle kalmıyor, aynı zamanda bunun gerçekleştirilmesi için somut katkıda bulunmaya da hazırdır. Mart ayının sonlarında, özellikle bu konuları ele almak üzere bir ulu-

sol konferans topladı. Bu konferansta, Marksist-Leninist konumlardan ayrıntılı olarak hazırlanmış ve işçi sınıfının, tüm emekçi halkın çıkarıl savunan, bilimsel olarak temellendirilmiş bir program önerildi.

Lizbon yakınlarındaki Seixal'ın «kızıl» belediyesinde, çelik işçilerinin sade bir biçimde süslenmiş alan geniş spor salonu 1.500 delege ve misafir tarafından doldurulmuştu. Ülkenin her tarafındaki parti örgütlerinden temsilciler vardı. Komünistlerin programının en önemli noktaları, büyük harflerle duvarlardan birine yazılmıştı. Bunlar salonun her yerinden görülebiliyordu: Ulusal üretimin artırılması, devletin mali durumunun iyileştirilmesi, halkın yaşam düzeyinin yükseltilmesi ve ulusal bağımsızlığın sağlamaştırılması. Bu noktaların herbiri, partinin en iyi güçlerinin ve aynı zamanda partinin dostları bilim adamları ve uzmanların katılımı ile gerçekleştirilen kapsamlı bir analitik çalışmanın konusu oldular. «Birlikte çok daha fazla biliyoruz» belgisi seminerlerde, parti hücrelerinde ve basında tartışmanın derinleşmesine yardımcı oldu.

Konferansa sunulan temel belge taslağı, yerel örgütlerden gelen yüzlerce öneri üzerine temellendirilmişti ve komünistlerin görüşlerinin bir gerçek sentezi, tüm partinin kolektif yaratıcı çabasının bir ürünü olarak değerlendiriliyordu. Toplantı için 300'den fazla rapor hazırlanmıştı ve genel toplantılarda ve çeşitli ponellerde 150 kadar insan söz aldı. Portekiz tarihinde ulusal ekonomi üzerine şimdiye kadar yapılan en geniş tartışma olan bu toplantı, sınıf düşmanlarının Portekiz Komünist Partisi'nin sözde «yalnızca eleştirmesini bilir» olduğu iddialarının tamamen gerçekdışı ve partinin ülkenin temel gelişme sorunlarının yapıcı bir şekilde çözümünü üstlenebilmesi için her türlü hakka sahip olduğuna ilişkin yeni bir kanıt oldu. Bunun bilinciyle, konferansa katılan delegeler gururla şöyle haykırıyorlardı: «PKP'nin gücü işte buradadır».

Elbette, kendi açısından, hükümet de, PKP'nin demokratik programının anlamının farkındadır. Seixal'deki parti konferansının hemen öncesinde Başbakan Mario Soares'in himayesinde Lizbon'da bir «karşı konferans» toplanmasının kararlaştırılması hiç de bir raslantı değildi. Bu konferansın en dikkat çekici kişisi, ABD'den özel olarak davet edilen burjuva sosyolojisinin sanayi-sonrası okulunun önde gelen taraftarlarından Alvin Toffler oldu. Gerçi, sunduğu «Geleceğin biçimi» başlıklı rapor Portekiz ekonomisinin modernleşmesinin yollarına doğrudan değinmiyordu. Ancak, günümüzde bir bunalımı sona erdirmenin yollarını, sosyal gelişmelerden çok teknolojik gelişmelerin belirlediği görüşünü açık biçimde ilan etti. Bana öyle geldi ki, A. Toffler raporunu Portekiz sol güçlerinin tutumunun ana noktasına, yani anların istemlerinin devrimci niteliğine yönelik bir polemik olarak oluşturmuştu. Ve çoğu özel olarak seçilmiş olan dinleyici topluluğu sorularıyla onu işsizlik ve mali kaos gibi güncel, yakıcı konulara doğru çekti, o bunların geçici sorunlar olduğunu söylemekle ve tari-

hin herşeyi düzeltereği gibi kaçamak yanıtlarla yetindi. Evet, gerçekten de, tarihin kendisi düzelterektir!

Portekiz komünistleri de aynı şekilde tarihe başvurdular. Ancak buna soyut fütürolojik düşünceler amacıyla değil, deneyimlerini ve derslerini, günümüz gerçeklikleri altında eylem yürütürken gözönüne almak amacıyla başvurdular. Örneğin, komünistler ülkelerindeki mevcut durumu, Lenin'in 1917 Rusyası üzerine «Yaklaşan felaket ve bunun üstesinden gelmenin yolları» başlıklı makalesinde yazdıkları ile karşılaştırıyorlar ve birçok ortak nokta görüyorlar. Aynı manzara «Ulusal yaşamın her alanının perişan olması» ve aynı sorun: «Yokolmak ya da tam istim ileri gitmek. Tarih sorunu böyle koyuyor.» (!)

PKP'nin ulusal konferansı hatları iyice belirlenmiş bir çıkış yolu ortaya koydu: Portekiz bunalımdan ancak, hükümetin karşı devrimci politikalarının bir kenara atılması ve ekonominin millileştirilmiş sektörünün güçlendirilmesi, tarım reformunun gerçekleştirilmesi, emekçi halkın demokratik haklarının genişletilmesi, emekçi halkın ekonominin planlanmasına ve yönetilmesine aktif katılımı sayesinde ileriye doğru gelişmeyle çıkarılabilir. Başka bir deyişle, bunalımdan, sermayenin çıkarlarının savunulmasına kesinlikle son verilmesi ve sosyal değişimler sürecinin sağlamlaştırılması ve geliştirilmesi yoluyla çıkılabilir. Seixal'de söz alan herkes (dok işçisi, banka memuru, tarım kooperatifi yöneticisi, mühendis, fabrika ekonomisti, ya da sendikacı) yaşamın engin deneyiminden, şu ya da bu alanda bu genel sorunların nasıl çözümlenebileceğini göstermede yararlandılar. Bunların tümü, çok somut biçimde, son derece gerçekçi bir iş kotaran bir açıdan ulusal çıkarları gözönüne alan çok geniş bir görüş yelpazesi ortaya koydular.

Konferansın belgelerinde vücut bulan partinin kolektif düşüncesinin zenginliğini, kısmen olsun, kısa bir yazıda ele almanın olanağı yoktur. Yalnızca en esaslı noktaları belirteceğim ki, bunlar konferansta ayrıntılı bir şekilde ele alındılar.

Komünistler tarafından sunulan ve *üretimin önemli ölçüde artırılmasını öngören program*, sanayi kuruluşlarından etkin sonuçlar almanın, yeni istihdam olanakları yaratmanın, emek üretkenliğini artırmanın ve maddi kaynakları tasarruflu kullanmanın yollarını ayrıntılı biçimde ortaya koyuyordu. Sanayinin en önemli kollarının ve bankaların devletin elinde olduğu ve emekçi halkın bunların yönetiminde geniş biçimde temsil edildiği Portekiz'de, bütün bunlar ulusal çapta rasyonel bir planlama yoluyla olanaklıdır. Tarım alanında bir ilerleme kaydedilmeden hiçbir yeni ekonomi politikası uygulanamayacağından, tarıma özel bir dikkat ayıran konferans bu alandaki öncelikli gelişme için somut görevleri de tanımladı. Burada ana halkayı, tahıl üretiminin dört ile altı yıl içinde iki misline çıkarılması planı oluşturuyordu. Bu nokta baştan sona iyice araş-

tırılmış ve bugün Portekiz’li tarım kooperatifi üyelerinin kendi topraklarını kollektif olarak işlemek için komünistlerin önderliğinde verdikleri çetin savaşımalarında oluşturulmuş ve denenmiş somut kanıtlarla inandırıcı bir biçimde sunulmuştu. Aynı şekilde ekonominin öteki alanları için de kesin önerilerde bulunuldu. PKP, sulama ve toprağın ıslahı, çelik üretimi, madenlerin kapsamlı kullanımı sorunlarına ve öteki alanlarda kimi önemli ulusal projelere öncelik verilmesini istiyor.

Parti, *mali sistemin iyileştirilmesi konusunda* da yapıcı konumlardan hareket ediyor. Devletin kamu zenginliğini yutan dev bir parazite dönüşmekte olduğu bu acıklı durumun aşılmasının yollarını ve araçlarını net bir şekilde gösteriyor. Mali kaosun başlıca nedeni millileştirilmiş sektöre ve tarım reformuna yöneltilen karşı-devrimci saldırıdır. Mali alanda bir iyileşme her şeyden önce, ekonominin geliştirilmesi için, Nisan Devrimi’nin kazanımları üzerine temellendirilmiş programların uygulanmasını gerektirmektedir. Bunu söylerken, konferans bütçe ve kredi politikasında yapılması gereken değişiklikler, vergi sisteminde reform, enflasyonun aşağıya çekilmesi, ulusal paranın devalüe edilmesi ve ticaret hadlerindeki açığın küçültülmesi için köklü adımlar konularında özgül önlemler de önerdi. Ülkenin dış borçları çok keskin ve karmaşık bir sorundur; bu öylesine büyük bir rakamdır ve öylesine ağırdır ki, Komünist Partisi bunu uluslararası boyutlara sahip bir politik sorun olarak görerek, faiz oranlarının ve geri ödeme takviminin gözden geçirilmesi sorununu ortaya atmaktadır.

Komünistler için ekonomik gelişmenin en yüce amacı, *halkın yaşamının iyileştirilmesidir*. Portekiz’de, öteki kapitalist ülkelerde olduğu gibi, sağ kanat güçleri, mevcut durumda hiç bir iyileşmenin olamayacağı tezini dayatmaya çalışıyorlar. Ayrıca, bunalımdan emekçi halkın sırtına basarak bir çıkış yolu arama çabaları içinde, tekrar tekrar kemerlerin sıkılması çağrıları yapmaktadırlar. Tekellerin izlediği toplumsal ölç politikasını kategorik olarak reddeden konferans şunu kesinlikle açıkladı: «Halkın yaşam düzeyi yükseltilebilir ve yükseltilmelidir!» Bu, komünistlerin savunduğu dinamik bir ekonomik gelişme ile kolaylaştırılabilir. Hükümetin harcamalarının kısılmasından ve yüksek gelirlerden ek fonlar yaratılabilir (bütün bunlar hesaplanmıştır). Partinin iş sahalarının artırılması ve işsizlikle savaşım politikası ve ücretlerin (herşeyden önce asgari ücretin) yükseltilmesi, sosyal güvenliğin, sağlık hizmetleri sisteminin, ve kamu eğitiminin iyileştirilmesi ve konut yapımının geliştirilmesi programları böylece tamamen gerçekçi temellere sahipti.

«Ulusal konferansımızın belgeleri» diyordu kapanış konuşmasında Alvaro Cunhal, «ana belge, raporlar ve konuşmalar kuru ve vurdumduymaz değildir. Bunlar en acil sorunları ve gerçeği, Portekiz halkının özelemlerini, çökarlarını ve iradesini dile getiriyor. Bu, büyük bir politik eylem ve ulu-

sun tüm yurtseverlerinin ve demokratlarının savaşımında paha biçilmez bir etmendir.»

Gerçekten de, bir eylem partisi olan PKP'nin hiç bir kuşkuyla yer bırakmayacak şekilde yaptığı katkı sosyal-ekonomik programları hemen *politik savaşımın* diline çevirebilmiş olmasındadır. Konferansta şu belirtildi: Oluşturulan alternatif programın uygulanabilmesi için yeni bir demokratik ulusal selamet hükümeti oluşturulması zorunludur. Komünistler böylesi bir hükümete katılmaya hazırdır. Onlar, bugün herşeyden önce, işçi sınıfının ve öteki emekçi halkın güvenini kazanmış olan tek partidir, ulusu bunalımın dışına çıkarmanın sorumluluğunu omuzlayacak tek partidir.

Portekiz'in yaşamında, daha 1985 yılı içindeyken hangi temel değişiklikler gerçekleştirilebilir? Konferans bu soruya da yanıt verdi. İlk önce, işçi sınıfının ve halk yığınlarının sosyalistlerin ve sosyal demokratların hükümetine karşı savaşımının yükseltilmesi gerekiyordu. İşbaşında kalma süresinin kısa olduğunu bilen bu hükümet, «benden sonrası tufan» mantığıyla hareket etmekte ve yasadışı yollar da içinde, devrimin kazanımlarını tümünden yoketmekte acele etmektedir. İkincisi, ülkeyi çöküşten, demokrasiyi yıkılmaktan korumak ve ulusal bağımsızlığı emperyalizmden sakınmak isteyen tüm toplumsal ve politik güçlerin birleştirilmesi gerekiyordu. Üçüncüsü, yakında yapılacak olan belediye ve başkanlık seçimleri için kızışacak olan seçim savaşımına yığınlar içinde günlük çalışmalarla hazırlanılmalıdır. Dördüncüsü, önem bakımından hiç de san sırada almayan, Komünist Partisi'nin yurtseverlerin ve enternasyonalistlerin partisi güçlendirilmeli ve ideolojik, örgütsel ve politik çalışma düzeyinin yükseltilmesi sürdürülmelidir. Ulusal konferansta bir daha açık biçimde kendini gösteren militanlık, kararlılık, ilkelere bağlılık, birlik ve kaynaşmışlık PKP'nin gücünü kat kat artırmanın yeni olanaklarını yarattı. Konferansın sonuçları üzerine konuşan Seixal bölgesi parti örgütü sekreteri, çelik işçisi João do Santos şöyle diyordu: «Tek tek herbirimiz ulusal sorunların üzerine cesaretle giden partimizle onur duyuyoruz. Konferans, halkın çıkarları uğruna Nisan Devrimi'nin açtığı yoldan savaşımımız için yeni ufuklar açtı. Ve biz yerel örgütlerdeki, halkın komünistlere verdiği desteğin sürekli olarak artmakta olduğunu özellikle farkındayız.»

O, bölgesindeki komünistlerin çalışmalarından söz ederken, konferansın kapanış oturumunun bir başka manzarası ile karşı karşıyaydım. Başlarının üzerinde sıkıca kenetlenmiş yumruklarıyla delegeler hep bir ağızdan, aynı ant içer gibi, ateşli bir şekilde bağırıyorlardı: «Savaşım sürüyor! Nisan utkuya ulaşacaktır!»

Sergey Tsukasov
«Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi
sorumlu sekreteri

Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen konusunda komünistlerin tutumu

Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen (YUED) için hareketin temel belgelerinin Birleşmiş Milletlerce kabul edilmesinden bu yana on yılı aşkın bir süre geçti. Yeni Uluslararası Bir Ekonomik Düzen Kurmak İçin Eylem Programı ve Bildirgesi Mayıs 1974'te Ülkelerin Ekonomik Hak ve Görevleri Tüzüğü ise Aralık 1974'te kabul edildi. Emperyalizmin dayattığı eşit olmayan ekonomik ilişkiler sisteminde köklü, demokratik değişimler yapılmasını öngören, bugün gelişmekte olan dünyanın yüzden fazla ülkesince desteklenen bu program, bu belgelerdeki görüşlere dayanıyor.

«Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin Prag'da düzenlediği «Gelişmekte Olan Ülkelerin Yeni Uluslararası Bir Ekonomik Düzen İçin Savaşımında Artan Rolü ve Komünistler» konulu uluslararası sempozyumda 28 ülkeden kardeş partilerin temsilcileri ve bilim adamları konuştu. Aşağıda sempozyuma sunulan tebliğlerin, sempozyumda yapılan konuşmaların bir özetini bulacaksınız.

Sempozyumdaki konuşma ve tebliğler, «Barış ve Sosyalizm» Yayınevi'nce kitap halinde basılacaktır.

Sempozyumda konuşanlar gelişmekte olan ülkelerdeki işler acısı duruma değindiler. Emperyalizm, kapitalist ekonominin bunalımının yükünü Asya, Afrika, Latin Amerika halklarının sırtına bindirmeye çalışarak, bu ülkeleri yeni sömürgeci yöntemlerle sömürmeyi hızlandırıyor. Bu gruptaki ülkelerin ekonomik ilerlemesi sadece engellenmekle kalmıyor, ticari koşulların kötüleşmesi, kredi koşullarının sertleştirilmesi, kapitalist ülkelerin resmi yardım adı altında ayırdığı fonlardaki kesintiler ve eski sömürge ve bağımlı ülkelerin yüksek teknolojiye ulaşmasının sınırlanması gibi etmenlerle sık sık, hatta tümüyle felce uğrattılıyor.

Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi aygıtı çalışanlarından *Eduardo Reyes*, az gelişmiş ülkelerde 1970'li yıllarda başlayan ekonomik eğilimlerin 1980'li yıllarda da varlığını sürdürdüğünü vurguladı. Kapitalist ekonomideki istikrarsızlıktan ötürü, bu ülkelerde gayrisafi ulusal ürünün azalmasına ve daha önce elde edilen öteki göstergelerde düşüşe doğru bir eğilim var. Şöyle ki, Birleşmiş Milletlere göre «üçüncü dünya» ülkelerinde 1970'li yılların ikinci yarısında tarım üretimi ortalama % 2,6 arttı. Bu rakam, Birleşmiş Milletler'in uluslararası kalkınma stratejisince öngörülen rakamın çok altındadır. Şimdiki ekonomik durumun çelişkili sonuçları, bu ülkelerde en çok sanayi kesiminde görülüyor. 1976 ile 1980 yılları arasında, bu ülkelerde sanayideki büyüme % 4 oranında oldu. Söz konusu ülkelerin dünya sanayi üretimindeki payları % 7'den % 9'a yükseldi. Ancak bu ülkelerdeki büyüme aşırı ölçüde eşitsizdir. Konuşmacı, 1970'li yıl-

ların sonu ve 1980'li yılların başlarından veriler sundu. Buna göre, «üçüncü dünya» ülkelerindeki sanayi üretiminin % 61,4'ü altı ülkede toplanıyor.

Son 10 yılda az gelişmiş ülkelerin dışsatım yapısında köklü bir değişimi gösteren herhangi bir kanıt da yoktur. Bu ülkelerin dışsatımlarının % 80'i ham maddelerden, % 20'si ise yarımamul mallardan oluşuyor. Bunalım, hammadde fiyatlarında düşürlere yol açtı. Yalnızca 1978 ile 1982 yılları arasında bu düşüş % 25 oranında oldu. Gelişmekte olan ülkelerin dışsatım hacminde 1981 yılında % 3,6, 1982 yılında da % 4,5'lik bir azalma gözlemlendi. Bu ülkelerin dış ticaret açığı sürekli artıyor. Az gelişmiş ülkelerin uluslararası özel bankalara olan bağımlılığı daha da pekişiyor.

Kapitalist ekonominin çeper ülkelerindeki ekonomik eğilimleri analiz eden Kübalı uzman şu sonuca vardı: «Az gelişmiş ülkelerin koşulları üzerinde etkisini gösteren kapitalist ekonomideki bunalımın en önemli sonuçlarından biri, bu ülkeler ile emperyalist güçler arasındaki çelişkilerin keskinleşmesidir.»

Sempozyumdaki öteki konuşmacılar da aynı noktaya işaret ettiler. Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen Programı'nın kabul edilmesinden bu yana geçen yılları belirleyen şey, bağlantısız ve öteki gelişmekte olan ülkelerin emperyalizme karşı ekonomik savaşım cephesinde artan eylemleri oldu. Kapitalist çeperde ekonomik durum gitgide daha karmaşık duruma geldikçe, gelişmekte olan ülkeler eylemlerini hızlandırdılar. Brezilya, Dominik Cumhuriyeti, Guyana, Irak, Uruguay ve öteki kardeş partilerin temsilcileri, ülkeleri ve bölgelerindeki vahim durumu ayrıntılarıyla anlattılar. Emperyalist merkezlerle olan ekonomik bağların yenisömürgeci yapısını ortaya koydular. En değişik toplumsal güçler, halklar ve hükümetler arasında mevcut ekonomik düzene karşı duyulan derin hoşnutsuzluğun köklerini ve bunun altında yatan nedenleri açığa vurdular.

AMAÇLAR, SONUÇLAR, OLANAKLAR

Sovyetler Birliği'nden Ekonomi Bilimleri doktoru Nikolay Şmelyev YUED hareketinin emperyalist aşamada kapitalizmin nesnel çelişkilerinin gelişmesinin doğal bir sonucu olduğunu belirtti. Bu hareket, uluslararası ilişkilerdeki acı verici sorunların gitgide keskinleşmesinden doğdu. Bu sorunlar çözülmeyen, eski sömürge ve yarı sömürge ülkelerde hiçbir ekonomik ilerleme sağlanamaz, ekonomik istikrar olmaz, uluslararası politik havada iyileşme kaydedilemez. Bu ülkelerin süregelen eşitsizliği ve dışlanmışlık statüsü, ekonomik bağımsızlık savaşımında onların potansiyellerini sınırlandırma eğilimi gösteriyor.

Sovyet bilim adamı, konuşmasına bellibaşlı YUED program belgelerinin analiziyle başladı ve bu hareketin amaçlarını iki dizide topladı: Birincisi, uzun erimli, tarihsel amaçlar, ikincisi kapitalist ve gelişmekte olan

lkeler arasındaki ekonomik bağların şu ya da bu alanda pratik eylemini zorunlu kılan somut amaçlar. Konuşmacı birinci dizideki amaçlar arasında şunları saydı:

– Hertr ayrımcılık ya da sömürüden uzak, dil devletlerarası ilişkilerin kurulması. Bu ise, söz konusu gruptaki ülkelerin özgül çıkarlarını dikkate almayı içerir. Aynı şekilde, YUED Programı, bu lkelere dış ekonomik ilişkilerde belirli ayrıcalık ve öncelikler tanınmasını gerektirir.

– Gelişmekte olan lkelere uzun erimli, kalıcı kaynak transferi ve dn-yada yeni yaratılan gelirin bir bölümünün bu lkelere aktarılması. Bu, en başta söz konusu ülkelerin yüzyıllar süren geriliği ve sömürgeci yağma-lanmasının sorumluluğunu taşıyan devletlerin kaynaklarından yapılma-lıdır.

– «Pazar güçlerinin kendiliğinden işlemesi»nin yüksek derecede bir devlet müdahalesiyle aşılacağı bir uluslararası ekonomik ilişkiler siste-minin yaratılması. Bu ilişkilerin düzenlenmesinde yönetsel araçlar da kul-lanılmalıdır.

Konuşmacı, bu amaçların Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen kurulma-sını isteyen lkeler hareketinin bir tür ideolojik amentüsü olduğunu sy-ledi. Gerçi bu lkeler (ulusal kaynakların kullanılması, uluslararası tica-rette değişiklikler yapılması, özgürlüğüne yeni kavuşmuş lkelere gerekli mali kaynakların sağlanması, yeni teknoloji transferi, vb. gibi) somut ko-nularda bütün bir öneriler paketi ortaya koymakla birlikte, ana sorun, uluslararası ekonomik ilişkilerde kapitalist-çeper ülkelerin statüsünde kök-l bir değişiklik gereği olmakta devam ediyor. Bu değişikliğin amacı, söz-konusu ülkelerin dünya ekonomisindeki rollerini artırmaktır. Geçmişte görüldüğü gibi, emperyalizmin kıstığı, yalnızca danışma niteliğinde olan bir ses yerine, dünyadaki ekonomik ilişkilerde gerçekten eşit bir diyeceği olan, en başta ticarete, parasal ve mali sistemde bir değişikliğin sağ-lanmasıdır.

Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen Programı'nın geniş çaplı tarihsel niteliğinden ötürü, konuşmacılar, program konusundaki yarışmanın uzun bir süreç olarak görülmesi gerektiğini belirttiler. Demokratik Alman Cum-huriyeti'nden Profesör Helmut Faulwetter, 1974'de belgelerin kabul edil-mesinden bu yana geçen on yılın uluslararası ekonomik sistemi değiştir-menin uzun yolunda kısa bir parça olduğunu söyledi. Bir hamlede bütün koşulların değişmesini ve mkemmek bir düzen kurulmasını beklemek doğru olmaz. Gelişmekte olan lkeler, dünya kapitalist ekonomisi içinde yalnızca ekonomik araçlarla kendi konumlarını düzeltebilecek az potan-siyele sahiptirler.

N. şmelyev ve H. Faulwetter'e şu soru soruldu: Uluslararası ekonomik ilişkileri yeniden kurmak için savaşımda ekonomik ve politik araçlar ara-sındaki bağ nedir?

H. Faulwetter şöyle dedi: Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen sorunları üzerinde en başta Birleşmiş Milletler ve organlarında, emperyalistlerin denetimindeki mali kurumlar ve öteki forumlarda keskin tartışmalar, gelişmekte olan ülkelerin ekonomik eşitliği sağlamak için ortaya koydukları eylemlerin politik yönünün muazzam bir önem taşıdığını gösteriyor. Harekette yer alan ülkeler, dünyadaki ekonomik ilişkilerde eşitlik ve adalet isteyen sıkıca kenetlenmiş bir grup olarak tutum belirtmeye çalışıyorlar. Şimdilik, politik savaşım, adaletli olmayan ekonomik ilişkilerde dönüşüm sağlamada en önemli araç olmaya devam ediyor. Uluslararası politika alanı ise, bu yarışmanın ana arenası oluyor.

N. Şmelyev şu yanıtı verdi: Uzun dönemde, emperyalizme karşı ekonomik baskı araçları bellibaşlı araçlar olarak gözüküyor. 1970'li yılların ilk yarısındaki petrol ambargosu, bu aracın nasıl etkin bir biçimde kullanılabileceğinin kanıtıdır. ⁽¹⁾ Çünkü bu ambargo, petrol üreticisi bir dizi ülkenin dünyadaki ekonomik konumlarını iyileştirmelerini sağladı. Ancak şimdiye dek, yeni bir ekonomik düzen kurulması yolundaki hareket, daha çok ahlaki ve politik etki araçlarına sahiptir. Şimdiye dek uygulamaların gösterdiği gibi, hepsi de birer etki yaratan bu araçlar arasında politik baskı, ideolojik baskı ve ikna, dünya kamuoyuna çağrılar, vb. yer alıyor. Ancak 1974 belgelerinde ilan edilen ve Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen'in geniş çaplı tarihsel amaçları açısından eşitsiz ekonomik ilişkiler sistemini köklü olarak değiştirme göz önüne alınırsa, bu amaçlar genellikle kapitalizm çerçevesinde merkezle çeper arasında varolan işbölümü içinde öyle kolay elde edilebilecek şeyler değildir.

Bu görüşler ışığında, Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen için savaşımın sonuçlarını değerlendirmeye yaklaşımın daha açık terimlerle tanımlanması uygun görüldü.

Irak Komünist Partisi'nden *Hamid Macid Musa*, pratikte uluslararası ekonomik ilişkileri yeniden düzenleme konusunda pek az şeyin başarıldığını söyledi. Tersine, gelişmekte olan ülkelerce köklü ve çabuk çözümü istenen pek çok sorun kapitalist sistemi sarsan bunalımdan ötürü daha da kötüye gitmiş bulunuyor. Bazı konuşmacılar, YUED'in sonuçları ve beklentileri konusunda «üçüncü dünya» ülkelerinde bazı aşırı kötümser değerlendirmeler olduğuna işaret ettiler. Örneğin, ünlü Afrikalı ekonomist *Samir Amin*'in görüşleri şöyle: «Yeni ekonomik düzenin başarısızlığının kabulü belki de hâlâ zaman alacak. Ancak 1974'de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda resmen kabul edilen Eylem Programı ve Bildirgesi'nin

(1) Burada sözkonusu olan, 1973 Arap-İsrail savaşı dolayısıyla, Birleşik Amerika ve bazı Batı Avrupa ülkelerine Arap petrolünün dışsatımına kısmi ambargo konmasıdır. Bu ambargoyla İsraili saldırganların suç ortaklarına baskı yapma amacı güdülmüştür. OPEC ülkeleri ham petrol fiyatlarını büyük ölçüde artırmışlardır. (Not Red.)

uygulanmasında ilerleme kaydedilen hiç değilse tek bir alan bulunduğunu bugün kim öne sürebilir?»

Sri Lanka Komünist Partisi'nden *Raja Collure*, bağlantısızlar hareketinin belgelerinde yer alan değerlendirmelere dikkati çekti. Delhi'de son konferanstaki ekonomik bildirge Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen için savaşımın sonuçlarını şöyle niteliyor: «Belirli alanlarda sınırlı ilerlemeleri, aynı alanlarda bunu izleyen geri dönüşler ve öteki alanlardaki gerilemeler etkisiz kılmıştır. Bunun sonucu, Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen'in kurulması yolunda herhangi bir ilerlemeden kolay kolay sözedilemez.» Konuşmacı, tümüyle kararlı başlamış olsa da, savaşımın bir sözler bildirgesinin ötesine geçmediğini söyledi.

Sempozyumdaki bazı konuşmacılar, YUED savaşımının doğrultusu, sonuçları ve önündeki olanakların dengeli biçimde değerlendirilmesinin taşıdığı önemi vurguladılar. Lübnan Komünist Partisi'nden *Refik Samhun'a* göre, bu konuda ne çok kötümser ne de aşırı iyimser olmak doğru değildir. Burada önemli olan, uluslararası alanda güçler dengesindeki değişimlerle sıkıca bağlı ekonomik ilişkilerin yeniden düzenlenmesi hareketinde olumlu ve olumsuz eğilimlerin nesnel dengesini hesaba katacak diyalektik bir değerlendirme yapabilmektir. Bu istem, harekete geçirici bir slogan olarak görülmelidir. Gerekli ara aşamaları atlayarak bir çırpıda uygulanamaz. Ancak ulusal, bölgesel, evrensel düzeylerde aynı anda değişik alanlarda ve değişik doğrultular boyunca her gün çetin bir sınıf savaşımıyla bu amaca varılabilir.

N. Şmelyev, YUED savaşımı sonuçlarına yaklaşımın elbette gerçekçi bir yaklaşım olması gerektiğini belirtti. Hareket, canlılığını, yaşayabilirliğini ortaya koydu. Gerçi ilerleme potansiyelinin olanaklı bulunduğu her alanda olmasa bile, savaşıma katılanlar çok şeyler başardılar. Örneğin, dünyadaki hava, anlayış, özgürlüğüne yeni kavuşmuş ülkelerin gereksinim ve istemlerine uluslararası kamuoyunun tutumu olumlu değişiklikler gösterdi. Bu ülkelerin yaşamsal sorunları konusundaki tartışmalar evrensel ölçüde canlılığını sürdürdü. Eski sömürge ve bağımlı ülkelerin ekonomik ve sosyal geriliklerinin üstesinden gelmek için uluslararası ölçekte çaba harcama düşüncesi ve bu ülkelerin dünya kapitalist ekonomisindeki eşitsiz statüsü sürekli varlığını duyuruyor.

Eylem Programı ve Bildirgesi'nin en önemli amaçlarından biri, yani gelişmekte olan ülkelerin kendi ulusal kaynakları üzerinde egemenliklerinin uluslararası ölçüde kayıtsız şartsız tanınması, gerçekleştirildi. 1970'li yıllarda bu bölgede 1.500'ü aşkın yabancı şirketin mülkiyeti millileştirildi. Başta petrol olmak üzere, bu ülkelerin kendi yeraltı zenginliklerinden gelirlerinde «üçüncü dünya» ülkelerinin payı arttı. Dünyada fiyatların oluşumu sürecinde, sınırlı da olsa, petrol üreten ülkelerin rolünün artması böyle sağlandı. Bir dizi hammaddede dünya fiyatlarındaki dalgalanmalardan ötürü ortaya çıkan zararların tazmininde, pek büyük çaplı olmasa da, ilerlemeler

kaydedildi. Daha geniş çaplı tarihsel amaçlara gelince, sempozyumda da belirtildiği gibi, bu amaçlar dünya devrimci süreçlerinin doğrultusu dışındadır, uluslararası arenada derin ve köklü değişimler olmadan elde edilemez.

Dominik Komünist Partisi'nden Jose Rivu şöyle dedi: YUED görüşmelerinin sonuçları konusunda daha şimdiden olumlu bir değerlendirmeye varmak ve sorunu yalnızca uluslararası forumlarda kabul edilen belge ve kararlar ışığında analiz etmeye başlamak doğru olmaz. Çabalarımızın sonuçlarını değerlendirirken, dünya ölçüsünde güçlerin yeralımındaki güncel politik değişiklikleri ve kaymaları da hatırd tutmalıyız. Son on yılda kapitalist ekonomik sistemin bunalımı, uluslararası ekonomik ilişkileri yeniden düzenlemek için geniş bir hareketi birleştirmenin koşullarını yarattı. Gelişmekte olan bazı ülkelerde devrimci ve ilerici güçler aynı anda dikate değer başarılar elde ettiler. İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana gerçekte yaşanan değişikliklerle birlikte bütün bunlar, milyonlarca insanın gitgide daha kararlılıkla emperyalizme karşı çıktığı bir durumun yaratılmasını sağladı. Bir bütün olarak dünya kapitalist sisteminin karşı karşıya kaldığı zorlukların artması ve bu sistemin uluslararası politik konumlarının zayıflaması yeryüzünde gerikalmışlığa ve yoksulluğa karşı savaşta elde edilen en önemli olumlu sonuçlardan ikisidir. Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen için eylem, bu savaşımın ayrılmaz bir parçasıdır.

Sempozyuma katılanlar, sözkonusu ülkeler dünya kapitalist sistemi içinde yer aldığı için, bu durumun onların YUED savaşımı üzerinde etkisi olmaya devam edeceği ve nesnel olarak bu savaşımın olanaklarını sınırlandıracağı konusunda görüş birliğine vardılar. Öte yandan YUED sorunlarının çok daha geniş bir yaklaşım gerektirdiği de vurgulandı. Konuya yalnızca bu alanda fiilen ne yapılabileceği gözüyle bakılmamalıdır. Uluslararası arenada ulusal kurtuluş, barış ve toplumsal ilerleme güçlerinden yana süregelen toplumsal değişimler çerçevesinde de, antiemperyalist savaşımın doğrultu ve olanakları göz önüne alınmalıdır.

SAVAŞIMIN TARİHSEL ÇERÇEVESİ

Uluslararası ekonomik ilişkilerin yeniden düzenlenmesi istemiyle toplumsal ilerleme için savaşım arasındaki bağ nedir? YUED hareketini kapitalist yönelimli ülkelere antiemperyalist ve antikapitalist bir hareket saymak doğru mudur? Yoksa bu sadece antiemperyalist bir hareket olarak mı görülmelidir? Bu sorunlar sempozyumda geniş biçimde tartışıldı.

Çekoslovakya'dan Ekonomi Bilimleri doktoru *Karel Lacina* şöyle dedi: Uluslararası ekonomik ilişkilerdeki her köklü değişimi geniş bir politik ortamda görmek, ulusal demokratik devrimin kilit bir görevi ve bu devrimin antiemperyalist, antikapitalist içeriğinin gitgide derinleşmesinin bir kanıtı

saymak önem taşır. Ancak böyle bir yaklaşım, iş sözkonusu yeniden düzenlemeye somut sınıf güçlerinin tavrını ele almaya gelince, ciddi düzeltmeler gerektirir. Erkteki bazı ulusal burjuva çevreler genel olarak anti-emperyalist bir tutum alma eğilimindedirler ve YUED programının da aynı içeriği taşıdığı görüşündedirler. Elbette bu, gelişmekte olan ülkelerin meşru istemlerini savunma savaşımının o zaman antikapitalist nitelik kazandığı anlamına gelmez. Tersine, bir burjuva yönetimde, genellikle YUED önerilerinin nesnel antiemperyalist özünü bile silip süpürme eğilimi vardır. Buna karşı çıkan ilerici güçler, YUED istemlerini demogojik amaçlar ya da emperyalizmle işbirliğine kılıf olarak kullanma çabalarını açığa vurmaı önemli bir görev sayarlar.

E. Reyes, YUED programının genel olarak olumlu bir içerik taşımakla birlikte, bir dizi ciddi eksikliği de olduğunu belirtti. Bu program, ekonomik açıdan bir olgu olarak geriliğin kökenlerini ciddi olarak hesaba katmamış, sınıf egemenliğini ve emperyalizmin kullandığı bağımlılık biçimlerini bulandırma eğilimi göstermiştir. Program, az gelişmiş ülkeler içinde de köklü yapısal değişiklikler gereğini gözden uzak tutmaktadır. Böyle bir yaklaşımla, gerikalmışlık ve bağımlılığın yalnızca dış ilişkiler alanında bazı ülkelerin öbürlerine boyun eğmesinden kaynaklandığı öne sürülüyor. Böylece «yeni ölçütler» ve «politik irade» temelinde dış politik ilişkilerin kurallarını değiştirerek, emperyalizmi öyle üstesinden gelinmesi pek zor olmayan, yalnızca bir şer kuvveti düzeyine indiriyor. Başka bir deyişle, aslında bağımlılık, baskı ve boyun eğdirme ilişkilerinin kaynaklandığı emperyalizmin kapitalist «kökleri» hiç hesaba katılmıyor.

Ancak az gelişmiş ülkelerde birleşmeye, kenetlenmeye doğru bir eğilim olduğu da hatırdta tutulmalıdır. Fidel Castro'nun Delhi'deki konuşmasının kapanış bölümünde buna değiniliyor. ⁽²⁾ YUED istemlerinin değişik güçlerin ortak bir platformu olduğu göz önüne alınırsa, muhafazakarlar açısından yeni ekonomik düzenin başlı başına bir amaç, devrimciler açısından ise emperyalist hegemonyaya karşı yalnızca bir program oluşturduğu sonucuna varılabilir. Küba'da olanlara benzer bir biçimde, böyle bir düzen, iç yapısal dönüşümlerin desteğinde, sosyalizme doğru ilerlemeyi sağlar.

Meksika Birleşik Sosyalist Partisi'nden *Antonio Franco*, eşitlik ve adalet temelinde uluslararası ekonomik ilişkilerin yeniden düzenlenmesi için halklar, hareketler ve devletlerin eylemlerinin toplumsal ilerleme savaşımında bir etmen hizmeti görebileceğini belirtti.

Güney Afrika Komünist Partisi'nden *John Nkosi*, YUED'in genel demok-

⁽²⁾ Fidel Castro, «Dünya Ekonomik ve Sosyal Bunalımı. Bu Bunalımın Az Gelişmiş Ülkeler Üzerindeki Etkisi, İç Karartıcı Sonuçları ve Sağ Kalkmak İstiyorsak Savaşım Gerekliliği». Bağlantısız Ülkelerin Yedinci Daruk Toplantısına Sunulan Rapor. Progress Yayınları, 1983, s. 239-246.

ratik ve antiemperyalist bir istem olduğunu söyledi. Biz komünistler açısından, bu değişik güçlerle işbirliği için önümüzde geniş potansiyeller açıyor. Çünkü aksi takdirde bu amaca varılması zordur. Uluslararası Ekonomik Düzen istemi, özellikle gelişmekte olan ülkelerde ekonomik ve sosyal bunalımın üstesinden gelme yolları söz konusu olduğunda, komünistlerin savaşım programlarında ifadesini bulabilir. Ancak bu istem, kendi başına, ülke içinde köklü ekonomik ya da sosyal dönüşümler anlamına gelmez. Komünistlerin yeni ekonomik düzen için savaşımı sosyalizm için savaşım ile daima bağlamaları gerektiğinde ısrar etmek ise, gerekli eylem birliğini yaratmada muazzam güçlükler doğurur. Çünkü uluslararası ekonomik ilişkileri yeniden düzenleme düşüncesini kabul eden pek çok çevre vardır, ama bu çevreler ülke içinde ille de ilerici dönüşümler peşinden koşmazlar.

Sempozyuma öteki katılanların görüşleri de şöyledir:

Jamayka İşçi Partisi'nden *Rupert Lewis*: Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen önerileri geniş genel demokratik bir platform özelliğindedir. Buna başka bir anlam vermek komünistlerin kendilerini bu slogan altında hareket eden geniş toplumsal güçlerden, adaletsiz ekonomik ilişkiler sisteminin demokratikleştirilmesini isteyen belli burjuva grupları da dahil, soyutlaması anlamına gelir.

Peru Komünist Partisi'nden *Cesar Jimenez*: Yeni bir düzen için savaşımı sadece ekonomik teori açısından ele almak doğru değildir. Bizim devrimci stratejimiz ve sınıf savaşımımızın evrimi kaçınılmazlıkla hesabı-katılmalıdır. YUED istemi sosyalist bir slogan değildir, ama antiemperyalist ve ilerici nitelik taşımaktadır. Çünkü halkların emperyalist baskıdan kurtulmasını amaçlamakta ve Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinin ekonomik gelişmelerinin hızlanması için emperyalizmi ödünler vermeye zorlamaktadır.

Senegal Bağımsızlık ve Emek Partisi'nden *Semou Pathe Gueye*: Bu istem antiemperyalisttir ve çelişkili bir biçimde görünme eğilimi taşısa bile, nesnel olarak antikapitalist bir içeriği vardır. Tartışmada ötekilerinin de belirttiği gibi bunu en başa almak, uluslararası ekonomik ilişkilerin yeniden yapılandırılması için hareketin toplumsal tabanını daraltmak olur.

YUED sloganının antiemperyalist özü ideolojik ve politik düzeyde ifade edildiğinde, böylesi bir yeniden yapılandırma savaşımına katılanların çoğu bunda bilinçli bir biçimde yer alma gereğinin farkındadırlar. Ancak soruna daha geniş bir açıdan bakıldığında, (tarihsel olarak yerleşen kapitalist üretim biçimi içinde) şu varsayım ortaya çıkacaktır: YUED istemi aynı zamanda antikapitalist içerik taşımaktadır. Herşey bir yana, kapitalizmin yasalarını etkilemeden, kapitalist ekonominin çeperlerinde egemen olan üretim ilişkilerinin özünü bozmadan, kapitalist üretim biçimini parçalamadan derinliğine yapısal bir düzeltme yapmak olanaksızdır. İşte bu

nedenle, YUED istemine geniş tarihsel bir ölçüt uygulamak mümkündür. Bunun tersi onu tümüyle reformist bir slogana indirgeme eğilimidir. Gelişmekte olan ülkelerde burjuva ve reformist çevrelerin ve uluslararası sosyal demokrasinin getirmeye çalıştığı da bu çeşit yorumlamadır.

Küba Komünist Partisi'nden *Raul Valdez Vivo*: Devrimciler için YUED istemi emperyalizme karşı bir suçlama belgesidir. Bu suçlama belgesinde sıralanan cezaları destekleyen ülkelerin ve halkların sayısını artırmak çok önemlidir. Bizim amacımız geniş halk yığınlarını devam eden savaşıma katmaktır. Yeni ekonomik düzen için minimum bir programla reformistlerle birleşik bir cephe oluşturma olanağını sağlamanın yanısıra geliştirmekte olan ülkelerde burjuva çevreleriyle emperyalizm arasındaki çelişkiyi derinleştirmek de olanaklıdır.

YUED programı işçi sınıfı ve onun öncüsünün öngördüğü anlamda tam bir ulusal bağımsızlık sağlanması iddiasında değildir. Hatta onda herhangi bir sosyalist içerik olduğuna ilişkin çok az kanıt var. Ama program ulusal kurtuluş için savaşımla öngörmekte, böylece nesnel olarak toplumsal ilerleme savaşımla için daha iyi koşulların yaratılmasını sağlamaktadır.

Uruguay Komünist Partisi'nden *Samuel Behak*: Yeni demokratik ve adil bir ekonomik düzen kurulması görevi, eğer bu görevin yerine getirilmesi her ülkenin kendi ekonomik bağımsızlığını savunmasıyla birleştirilirse özel bir güncellik kazanacaktır. Eğer giderek daha çok sayıda halk ve hükümet tekellerin çıkarlarına karşı kendi ekonomik bağlarını güçlendirme çabalarını birleştirirlerse (şu ya da bu ülke ekonomik olarak zayıf olsa ve kararsızlık gösterse bile) YUED programı dünyada gerçek bir politik ağırlığa sahip olabilir. Program yeni tip ilişkileri, sosyalist ülkelerle ve bağımlılıktan kurtulmuş, gerçek ulusal kurtuluşunu sağlamış, devletlerle ilişkileri öngörmektedir.

Sempozyuma katılanlar bir dizi sorunu tartıştıktan sonra, dünyada her şeyden önce Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerin *ulusal bağımsızlıklarının pekiştirilmesinin* önemli bir etmeni olarak ekonomik ilişkilerin köklü bir biçimde yeniden yapılandırılması için savaşımın önemini vurguladılar. Marksistler bunun ekonomik gelişme yolunda ilerlemeye ve halkların erkte olduğu yerlerde toplumsal ilerlemeye olanak sağlayan uluslararası koşulların yaratılması anlamına geldiğine inanıyorlar. Konuşmacılar emperyalist dayatmalara karşı ve ekonomik eşitlik için hareketin komünistlerce ve öteki ilerici güçler tarafından artan ölçüde destek görmeye devam edeceğini söylediler.

Dünya kapitalist ekonomisinde üç anakaradaki ülkelerin eşitsiz ve baskı altındaki durumlarının değişmesi için belirleyici önkoşul olarak uluslararası ekonomik ve sosyal dönüşümlerin rolüne dikkat çekildi. *H. M. Musa* şunları söyledi: Dış ölçütleri ve bunların önemini tek yanlı olarak vurgulamak, gerçek toplumsal değişim yolunun tıkanık olduğu yerde, istenen sonucu vermez. Tersine toplumsal değişim uluslararası ekonomik ilişkile-

rin yapısına en olumlu etkiyi yapacaktır. Emperyalizme karşı ardıcıl savaşım ve ülke içinde köklü değişimler, bu ilişkilerin köklü bir biçimde yeniden kurulmasında ilerlemeyi hızlandırmanın belirleyici önkoşullarıdır.

Mısır Komünist Partisi'nden *R. İbrahim*, sanayileşmiş ülkeler ile gelişmekte olan ülkelerin toplumsal emek üretkenliği düzeyleri arasındaki devasa farkı ortadan kaldırmanın yolları üzerinde durdu. Gelişme ile gerilik arasındaki uçurum sadece gerçek bir sanayileşme ile aşılabılır. Bu, bilimsel ve toplumsal açıdan, fabrikaların kurulmasına ve benzer yollara indirgenmemelidir.

Toplumsal emek üretkenliği sadece modern üretim dallarının kurulmasını başlatmak değil, sanayinin karmaşık bir gelişimiyle, teknoloji ithali ya da ödünç alınmasıyla değil, ülkede bilimsel, teknik ve teknolojik olanakların yaratılmasıyla, mali ve teknik yardım sağlayan dış kaynaklara güvenmek yerine (bu, önemli ve kaçınılmaz olsa da) ülkenin doğal, işgücü ve öteki kaynaklarından en geniş bir biçimde yararlanarak ve bunların optimal kullanımıyla artırılabilir. Ancak bunların tümü, sanayileşme, ekonomik ve toplumsal dönüşümler stratejisinin bir bileşeni olduğunda yapılabılır.

Son iki konuşmacının görüşleri sempozyuma katılanlarca desteklendi. *N. Şmelyev* şunları söyledi: İdeal bir YUED bile gelişmekte olan ülkelerin ekonomik koşullarını düzeltemez, bunun için başlıca araç olamaz. YUED'in amaçlarına doğru ilerleme ufku herşeyden önce bu ülkelerin yeni sanayi sektörleri başlatabilmelerine, tarımda yüksek verim elde etme ve en önemli sosyal sorunlara yanıt bulmadaki başarılarına bağlıdır. Gerçekten de, ülke içinde birikmiş kaynakların aslan payı gelişmekte olan ülkelerin hizmetinde olmalıdır. Başka bir deyişle, herşey göz önüne alındığında, onların ekonomik ilerleme için ana kaynakları ülkelerinin içindedir.

Konuşmacılar YUED programının gelişmekte olan dünyadaki ilercisi değişimlerden soyut olarak düşünülmemesi gerektiğini söylediler. Tek tek ülkelerde köklü uluslararası dönüşümlerle yeni sömürgeci ve öteki gerici ögeleri yenmede ne denli aktif çaba harcanırsa, YUED programının antiemperyalist yönü o denli ağırlıklı olacaktır. Halk yığınlarının, uluslararası ekonomik ilişkiler sisteminin yeniden köklü bir biçimde şekillenmesini isteyen parti ve örgütlerin eylemleri yeni sömürgeci bağımlılık zincirine karşı, yabancı sermayenin egemenliğine karşı savaşım davasına doğrudan hizmet edebilir ve egemen çevrelerin emperyalizm yanlısı ve antidemokratik çizgilerinin açığa çıkarılmasına yardımcı olabilir.

SOSYALİZM DÜNYASININ ROLÜ

Dünyada ekonomik bağların yeniden demokratik bir biçimde kurulmasına sosyalizmin etkisinin kimi kilit yönlerine de tartışma sırasında değinildi. YUED için savaşımın en önemli etmenler arasında gelişmekte olan

Ülkelerin tutumu ve onların uluslararası ekonomik sorunların çözümünde geniş ve eşit söz sahibi olma savaşlarına sosyalist topluluk yesi ülkelerin desteği olduğu belirtildi. Söz konusu sorunlar, en başta ulusal kaynaklar üzerinde egemenlik, sermaye akışı ve beyin göçüne son verilmesi, Genel ncelikler Sistemi'nin eski sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin ekonomik koşullarının kötüleşmesini nleme ve onların ilerlemesini sağlama amacıyla uygulanması gibi sorunlardır.

Reel sosyalizmin bağımsızlığına yeni kavuşmuş lkelere yaptığı somut ekonomik ve teknik yardım, bu ülkelerin bağımsızlıklarını pekiştirmeleri ve emperyalizmin yeni sömürgeci çizgisine karşı direnmeleri için en önemli bir önkoşuldur. Ötekilerin yanısıra N. şmelyev'in verdiği veriler ilginçti. N. şmelyev şunu anımsattı: 1960–1980 yılları arasında 20 yılda kapitalist ülkelerin «çnc dünya»ya hükümet yardımı olarak ayırdıkları GSMH payı iki kattan fazla azaldı. Konuşmacı, BM'in gelişmekte olarak nitelediği lkelere Sovyetler Birliği'nin yardımının herhangi bir kapitalist lkeninkinden daha büyük olduğunu belirtti.

Çeşitli kardeş partilerin temsilcileri sosyalist ülkelerin bilim adamlarından gerçek ekonomik eşitlik kurmada, Ekonomik Yardımlaşma Konseyi çerçevesinde sorunların çözümüne yaklaşım üzerinde, özellikle de sosyalist ülkelerin neden kuzey-güney diyalogu toplantılarına katılmadığı konusunda daha ayrıntılı açıklamalarda bulunmaları isteminde bulundular. S. P. Gueye bu bağlamda şunları belirtti: Gelişmekte olan ülkelerdeki kimi çevreler bu katılmayışı yanlış yorumlamakta ve ekonomik ilişkilerin yeniden yapılandırılması için savaşımın azımsandığını iddia ediyorlar. YUED, uluslararası sosyal demokrasinin bir oyuncağı oldu ve sosyal demokrasi kendini bunun ısrarlı bir savunucusu olarak sunma eğiliminde de değil. Konuşmacılar dünyada ekonomik bağların köklü dönüşümüne sosyalist dünyanın katkısının daha geniş bir analizinin yapılmasını önerdiler. Bu önerilere yanıt olarak şunlar belirtildi:

N. şmelyev: Yeni, adil, demokratik ve eşit ilişkiler, 1949 yılında kuruluşundan buyana Ekonomik Yardımlaşma Konseyi'nin erevesi içinde vardır. Burada bir ülkenin bir başkasını sömürmesi diye bir şey yoktur. Öteki baskıcı ilişki biçimlerine yer yoktur. ye ülkelerin ekonomik gelişme düzeylerini dengelemek için, geçmişte üretim güçleri zayıf olan lkelere öncelik tanınarak, etkili önlemler alınmaktadır.

Ekonomik Yardımlaşma Konseyi çerçevesinde varolan ilişkilere YUED istemleri ışığında bakıldığında, örneğin fiyat politikasında, fiyat oluşum mekanizmasında (kapitalist ekonomide bu pazar güçlerince belirleniyor) nemli yönetsel düzeltmelerin yapıldığı tek bir ekonomik topluluğun bu konsey olduğu kuşkusuzdur. Bu ilişkiler adalet duygusu, her sosyalist ülkenin ekonomik ilerlemesinin garanti altına alınması için ortak istek ve halk egemenliğinin kurulmasından sonra gerilik ve az gelişmişlik sorunlarını yenmek zorunda kalanların çıkarları için duyulan kayęı ile belirlen-

mektedir. Ekonomik Yardımlaşma Konseyi'nin geçen yaz Moskova'da yapılan ekonomik tepe toplantısında yayınlanan Bildiri'de şöyle deniyor: Bu ülkeler Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'ne, Küba Cumhuriyeti'ne ve Moğolistan Halk Cumhuriyeti'ne adil bir temelde yardımları sürdürmeyi, bu ülkeler tarafından öne konan sosyalist sanayileşme hedefleri ışığında ulusal ekonomilerinin verimliliğini artırma ve gelişmelerini hızlandırma, uluslararası sosyalist işbölümüne geniş bir biçimde katılımlarını sağlamayı uluslararası görevleri saymaktadırlar.»⁽³⁾

Başka bir karakteristik özellik de şudur: Ekonomik Yardımlaşma Konseyi üyesi her ülke, ekonomik olarak gelişmiş ya da yakın zamanda ekonomik ilerleme yoluna koyulmuş olmasına bakmaksızın, EYK'nin işlerinde herhangi bir konuda ve temel kararların alınmasında eşit söz hakkına sahiptir. Topluluk içinde kararlar güce ve sermayeye göre değil, en demokratik bir biçimde alınmaktadır.

SSCB'nin gelişmekte olan dünyaya yaptığı yardımların GSMH olarak yüzdesinin belirtilmesi istemlerine konuşmacı şu sayılarla yanıt verdi: Burjuva istatistiklerine göre, ABD GSMH'sının $\frac{0}{100}$ 0,23'ünü, İngiltere $\frac{0}{100}$ 0,41'ini, FAC $\frac{0}{100}$ 0,47'sini ekonomik yardım olarak ayırırken (1981–1982 verileri), Sovyetler Biliği'nin ekonomik yardımları 1980'lerin başında aynı gösterge temelinde yüzde 1,3 idi. K. Lacina, Çekoslovakya'nın yaptığı ekonomik yardımlar üzerine sayılar verdi: Yardımlar ülkenin ulusal gelirinin $\frac{0}{100}$ 0,74'ünü oluşturmaktadır ve bu yöneticilerin sürekli olarak «üçüncü dünya»ya duydukları «özel» sempatiyi vurgulayan Fransa'nın yaptığı yardımların gerçek yüzdesinden çok yüksektir.

H. Faulwetter şunu söyledi: Gelişmekte olan ülkelerde kimi çevrelerin sosyalist devletlerin varolan ekonomik düzenin sorunları üzerine tartışmaya katılmayı reddettikleri yolunda görüşleri konunun özünün çarpıtılmasıdır. Bizim karşı çıktığımız şey başkadır. Böylesi tartışmalarda biz sosyalist dünyanın, bağımsızlığına yeni kavuşmuş ülkelerin eskiden kalma geriliklerinin sorumluluğunu taşıyan emperyalist güçlerle aynı kefeye konmasına ve bu geriliğin bedeli olarak sınıfsal bakımdan nötr olan «kuzey» kavramına başvurularak onlardan talepte bulunulmasına karşı çıkıyoruz. Şunu da ekleyelim. Sosyalist devletler 1975–1977 yılları arasında Paris'te yapılan «Kuzey-Güney» toplantısına da çağırılmadılar. Asya, Afrika ve Latin Amerika'dan kendi partnerleriyle aynı masaya oturmak zorunda kalan emperyalistler eleştiri yağmuruna tutulunca taktiklerini değiştirdiler. Genel olarak Kuzeye yapılan eleştirilerin sosyalist ülkelere de yönelmesi için bizim delegasyonlarımızın da böyle toplantılarda bulunmasının «istendiğini» söylemeye başladılar.

Öte yandan, birçok durumda, özellikle BM'in gözetimindeki toplantılarda yaptığımız görüşmelere emperyalist güçlerin temsilcileri ya katılmı-

(3) «Pravda», 16 Haziran 1984.

yorlar ya da bunları engellemeye uğraşıyorlar. ABD'nin kilit ekonomik sorunlar üzerine BM çerçevesinde global görüşmelere karşı çıktığını herkes bilmektedir. Sosyalist dünya, bağlantısızlar ve öteki gelişmekte olan devletlerin böylesi görüşmelerin gereği konusundaki istemlerine tam destek verdi.

Sempozyumda EYK üyesi ülkelerin örneği ve yeni bir toplum kurmadaki başarılarının önemi vurgulandı. Bu ülkeler kendi aralarındaki işbirliğinde ve öteki ülkelerle ilişkilerinde devletler arasında adil ve eşit ilişkiler ilkesini pratikte gerçekleştirmek için ardıcıl çaba gösteriyorlar ve böylece uluslararası ekonomik düzenin yeniden kurulmasına etkin bir biçimde katkıda bulunuyorlar. Konuşmacılar gelecekte ekonomik alanda devletler arasında kurulacak gerçekten demokratik ilişkiler için EYK'nin bir örnek oluşturduğunu işaret ettiler.

Vietnam Komünist Partisi'nden *Ho Şi Binh* şunları söyledi: Ekim Devrimi'nin zaferinin hemen ardından Sovyetler Birliği dünya ekonomisinin yeniden örgütlenmesi fikrini ortaya attı. Tarihsel gelişmeye uygun olarak, bu, daha sonra SSCB'nin dış politikasının ve ardından tüm sosyalist topluluğun dış politikasının ana doğrultusunu oluşturdu. Örneğin, Vietnam deneyimini düşünün. Vietnam için kardeş devletlerle işbirliği ve onların desteği özellikle önemlidir. Sadece Sovyetler Birliği 200 büyük sanayi işletmesinin kurulmasına yardım etti. Şimdi de Da nehri üzerinde 1,7 milyon kilovat saatlik bir hidro-elektrik enerji santrali, yıllık 2,4 milyon ton kapasiteli, güneydoğu Asya'nın en büyük kömür ocağı, büyük bir termoelektrik santrali, büyük bir çimento fabrikası da kurulma aşamasındadır. Sosyalist dünya ile enternasyonalizm ruhu temelinde kurulan ekonomik bağlar uluslararası ekonomik ilişkilerin yeniden kurulması sorununa adil ve demokratik yaklaşım için örnek oluşturmaktadır.

Reel sosyalizmin böylesi bir yeniden kuruluş sürecine amaçlı etkisi sosyalist topluluk üyesi ülkelerle gelişmekte olan dünya arasındaki yeni tip ekonomik ilişkilerde simgelenmektedir. Bu ülkelerin işbirliği eski sömürgelerin ve bağımlı devletlerin ulusal bağımsızlıklarını güçlendirme ve ekonomik kuruluştaki başarıları için kilit önem taşımaktadır.

Cezayir Sosyalist Öncü Partisi'nden *Ali Malki* kendi ülkesinden örnek vererek şunları söyledi: Hiç kuşkusuz, böyle bir işbirliği, emperyalist güçlerin «yardımlarıyla» karşılaştırıldığında, avantajlı olduğu görülmektedir. Sosyalist partnerler kapitalist olmayan devlet sektörünün güçlenmesine yardım ediyorlar. Sadece sembolik olarak, son derece düşük faiz oranlarıyla verilen kredilerde, gönderilen aletlerin fiyatında, araştırma, hizmetler, teknik yardım ve personel yetiştirilmesinde de görüldüğü gibi bu yardımların mali tutarı gelişmekte olan ülkeler için çok elverişlidir. Sosyalist ülkelerin desteğiyle kurulan işletmelerin üretkenliği çoğunca anlaşılmaya varılan düzeyden daha yüksek olmakta, teknoloji transferi hızla

etkisini göstermektedir. Çünkü bu, ihtiyaç duyulan teknolojinin sağlanmasını içerdiği için kısa zamanda kullanıma sokulmaktadır.

Sosyalist dünya ile işbirliği dengeli ticaret ilişkilerini sağlamakta ve uzun, orta ve kısa dönemli planlama yapılabilir. Çünkü bu, kapitalist ekonominin özelliği olan fiyatlardaki dalgalanmalar ve istikrarsızlıktan etkilenmemektedir. Konuşmacılar özetle şunu belirttiler: Varolan deneyler gösteriyor ki, bağımsız ekonomik politikanın sosyalist topluluk üyesi ülkelerle adil ilişkilerin avantajları ve dünyada politik ve ekonomik güçlerin yeni bir dengesinin avantajlarına sağlam bir şekilde dayanabilir.

Kıbrıs Emekçi Halkının İlerici Partisi'nden *Agamemnon Stavru* şunları söyledi: Sosyalist ülkelerle ekonomik ilişkilerin daha da gelişmesi, Kıbrıs'ın ve bağımsızlığına yeni kavuşmuş öteki ülkelerin bağımsızlık ve egemenliklerini korumada ayrı bir öneme sahiptir. Her iki gruptaki ülkeler de (sosyalist ve gelişmekte olan ülkeler) uluslararası ekonomik düzenin yeniden kurulması ve ilerletilmesine nesnel olarak ilgi duyuyorlar. Örneğin, Kıbrıs'ın emekçi halkı şu gerçeği nasıl unutabilir: Kritik bir anda, tütün ve tütün ürünleri için kapitalist piyasada bir talep olmadığı sırada, satılmamış tütün balyaları Sovyetler Birliği tarafından satın alındı. Ekonomik Yardımlaşma Konseyi ülkeleri Kıbrıs'a gerçekten karşılıklı yarara dayalı ve öncelikli ticaret teklif ederken, Ortak Pazar adil olmayan koşullar, emperyalizme daha sıkı bağımlılık tehlikesi taşıyan koşullar öne sürme eğilimindedir.

Konuşmacılar sosyalist topluluk ülkeleriyle gelişmekte olan ülkeler arasındaki işbirliğinin yeni tip uluslararası ekonomik ilişkilerin işlerlik kazanması alanını daha da açtığını vurguladılar.

EMPERYALİZMIN DAYATMALARINA KARŞIN

Sempozyumda, gelişmekte olan ülkelerin dünya kapitalist ekonomisi içindeki eşitsiz durumlarını değiştirmek için (hammadde ticaretinin normalleşmesi, kalkınmanın finanse edilmesi, korumacılık, teknoloji transferi, vb.) bir dizi konuda kolektif hareket etmeleri üzerinde önemle duruldu. Tartışma, en ivedi iki konuda yoğunlaştı: Uluslararası tekellerin egemenliğine son verme ve bu ülkelerin emperyalist tefecilere olan dev borçlarının sonuçları (1984 sonlarında bu 1 trilyon dolardı).

Profesör *Nripendranat Bandiopadhiya* (Hindistan Komünist Partisi) uluslararası tekellerin geçen on yıl içinde faaliyetlerini kapitalist çeper ülkelerde tırmandırdıklarını ve buralardaki farklılaşma süreçlerini derinleştirdiklerini söyledi. Geçmişte sömürge olan ülkelerdeki sanayi gelişmesi dikkate alındığında, bu faaliyet yenisömürgeci işbölümünde yeni bir değişime yol açtı. Ancak tekellerin uluslararası tekellerin yeni kur-

tulmuş ülkelerde kalkınmaya olumlu bir katkıda bulundukları yolundaki savları, pratikte doğrulanmamıştır. Tersine bu tekellerin «model»lerini ve «reçete»lerini kabul eden ülkelerin ekonomileri ağır bir bunalım içindedir.

Uluslararası tekellerin Afrika'daki egemenliklerinin sonuçları Senegal Bağımsızlık ve Emek Partisi MK (Dakar Üniversitesi) Ekonomik Komisyonu üyesi *Abdoulaye Diagne*'nin tebliğinde inceleniyordu. Diagne, yabancı tarım şirketlerinin tahıl üretimine girmesiyle anakaradaki birçok ülkenin ulusal ekonomisinin tek yanlı ihracata yöneldiğini, bu sürecin yerel tarımın daha da gerilemesini getirdiğini, gıda bunalımını daha da derinleştirmekten öte, açık olaylarını artırdığını söyledi.

Uluslararası tekeller, Afrika'nın sanayileşmesini yavaşlatıyor. 1960'ların başından bu yana üretimin yapısı çok az değişti, tabii buna değişim denebilirse. Gelişmekte olan dünyanın öteki bölgelerinin tersine, Sahra'nın güneyindeki ülkeler hafif sanayi ürünlerini bile ihraç edemiyorlar. 1970'lerin ortalarında yabancı sermaye, Afrika'nın bakır üretiminin yaklaşık % 85-90'ını, demir cevheri üretiminin % 90-95'ini, boksit üretiminin % 90-95'ini ve fosfat üretiminin % 50-60'ını kontrol ediyordu. Anakara'nın maden sanayii tümüyle uluslararası tekellerin denetimindedir ve sanayideki büyümenin dinamik bir etmeni olmaktan uzaktır. Son 20 yıldaki sanayileşmenin sonuçları son derece acıklıdır.

Afrika ülkelerinin dış ticaretinin kötüleşmesinde uluslararası tekeller ve emperyalist güçler büyük bir sorumluluk taşıyor. Bunların kazançlarını transfer için uyguladıkları yöntemler, dış ticaret açıklarını büyütüyor. Uluslararası sermaye, yalnızca alıcı ülke kendisini Batılı teknoloji pazarına bağlı bulduğu ve buna «alıştığı» için garanti altında olan, kârlar getiren bir şeyle, yapılmış mallar ve teknoloji vererek para kazanıyor. Dahası, kapitalist şirketler, mallarını «iyileştirdikleri»ni iddia ederek fiyatları keyfi bir biçimde yükseltiyorlar. Böylece uluslararası tekellerin eylemleri gerçek bir emperyalist nitelik kazanıyor.

Diagne tebliğinde, Afrika ülkeleri ekonomilerinin artan ölçüde dünya kapitalist ekonomisiyle bütünleştiğini, uluslararası tekeller, bankalar ve gelişmiş kapitalist ülkelerin hükümet organlarının artan ölçüde İMF ve Dünya Bankası ile işbirliğine gittiklerini belirtti. Birçok kardeş parti temsilcisi, Latin Amerika bölgesindeki çokuluslu tekellerin egemenliği üzerinde durdu. *Noe Gertel* (Brezilya Komünist Partisi) ülkesinde çokuluslu tekellerin sömürü sisteminin temelini oluşturduğunu söyledi. Bu tekellerin ülkedeki kolları, sanayi yatırımlarının düzeyini, hangi teknolojinin kullanılacağını, tarımda ve mali alandaki önlemleri dayatıyor ve hatta Brezilya ekonomisinin iç ve dış bağlantılarıyla ilgili kararlara karışıyorlar. Emperyalizmin savunucularının ve kimi kafası karışık ekonomistlerin iddialarının tersine, uluslararası tekeller Brezilya ekonomisinin herhangi bir ek

sektörü değildir. Gerçekte, bunlar ekonomiye egemendir ve çoğu kez yerli finans kapital ile bağlı bir avuç mali grup üretimi denetimi altında tutuyor.

Randolfo Banegas (Honduras Komünist Partisi) dikkatleri şu olguya çekti: Özellikle tarım ve madencilik alanında faaliyet gösteren uluslararası tekeller, giderek üretim alanındaki faaliyetlerini azaltıyorlar ve sigortacılık, ticaret ve transfer alanlarına yöneliyorlar. Latin Amerika ülkelerinin iç işlerine karışmadaki bilinen yöntemlerini bırakmaksızın, temel çıkarlarının savunulması işini IMF, Dünya Bankası ve Amerika Ülkeleri Kalkınma Bankası gibi uluslararası mali kuruluşlara devrediyorlar.

Dünya kapitalist üretiminin üçte ikisinin ve teknik değişimin beşte dördünün uluslararası tekeller tarafından kontrol edildiği belirtildi. ABD kökenli tekeller bunlar arasında egemen durumdadır. Uzun yıllardan beri yeni bir ekonomik düzen uğruna savaşın ana halkasını, bunların faaliyetleri üzerinde denetim kurulması oluşturuyor. Ne ki, son zamanlarda uluslararası tekellerin gelişmekte olan ülkelerdeki faaliyetine yönelik eleştirilerde bir azalma görülüyor. Bu tekeller, faaliyetlerinin üzerini örten biçimler buluyorlar ve yerli burjuvaziler tarafından daha fazla kabul edilebilir faaliyetlere yöneliyorlar. BM'in hükümetler arası komisyonunda formüle edilen çokuluslu tekellerin faaliyet namı üzerine maddeler hâlâ onaylanmadı, çünkü kapitalist güçler buna sert bir biçimde karşı çıkıyorlar. ABD ve bazı bağlaşıkları bu hükümler üzerine görüşmelerin sona erdirilmesini ve hazırlanmış olan taslağın bir kenara bırakılmasını istiyorlar.

N. Şmelyev yeni bir ekonomik düzen için savaşımında çokuluslu tekellerin faaliyetlerinin sınırlandırılmasında henüz bu kadar az şeyin yapılmış olması nedeniyle karamsarlığa düşülmemesi gerektiğini belirtti. Pratik deneyimlerin gösterdiği gibi, kapitalist ekonomik sistem içinde bile, bu tekellerin faaliyeti tam kontrol altına alınmasa da, bunlar üzerinde aktif etkide bulunma olanakları vardır.

N. Şmelyev'e soru yöneltildi: Emperyalizmin bu vurucu gücünün eylemlerini kontrol altına almayla ilgili somut örnekler verebilir misiniz?

N. Bandiopadhiya'ya soru: Bu türden bir kontrolün pratikte etkinliği ne kadar geçerlidir? Hindistan'ın deneyiminde ilginç alan nedir?

N. Şmelyev, petrol sektörü ABD tekelleri tarafından işletilen Angola örneğini verdi. Ne ki bu tekeller, ulusal kalkınma, bağımsızlığın ve egemenliğin pekişmesi için yabancı döviz girdisinin sağlanmasına önem veren Angola tarafının koşullarını kabul etmek zorunda bırakıldılar. Birçok ülke (yalnızca sosyalizme yönelenler değil) hükümeti, yabancı şirketlerden belirli ödümler kopartmışlardır. Bu ise, uluslararası tekellerin aşırı iştahını azaltıyor ve denetim dışı faaliyetleri ya da ekonomik faaliyetin bir alanından ötekine sıçramalarını engelliyor.

Bu bağlamda Hintli konuşmacı devletin rolüne ağırlık verdi. Devlet, iki araca sahip bulunuyor: Mali denetim ve teknik denetim. Eğer gelişmekte olan bir ülkenin ekonomisi planlama ilkelerine dayanıyorsa ve hükümeti ekonomik bağımsızlık çizgisi izliyorsa, o ülkenin kendi çıkarlarını koruma olanakları daha da büyüktür. Bunun sonucu olarak Hindistan'da çokuluslu tekellerin egemenliğini sınırlandırma çabaları, eskiden ithal etmek durumunda kaldığı malların içerde üretilmesini sağlamıştır. Hindistan'da yapılmış olan ve büyük önem taşıyan bir başka nokta, bankaların, sigorta şirketlerinin millileştirilmesidir. Millileştirilmiş mali sistem, devlet ile çokuluslu tekeller arasındaki ilişkileri düzenleyici olarak faaliyet gösterebiliyor. Teknikten maliyeye kadar tüm görüşmeler devlet adına yürütülmektedir. Devletin ise kapitalist firmaların dev işahlarını kısıcı olanakları vardır.

R. İbrahim, gelişmekte olan ülkelerde «eski» ile «yeni» çokuluslu tekeller arasında keskin bir çatışmanın bulunduğunu, «yeni»lerin daha önce gelmiş bulunanların pazarlarını ele geçirmeye çalıştıklarını söyledi. «Yeni» gelenler, «eski»leri pazardan atabilmek için daha elverişli koşullar öne sürüyorlar. Bu çelişkilerden yararlanmak ve yabancı şirketlerden ödünler kapartmak ve onların eski yöntemlerle faaliyette bulunmasını önlemek olanakları vardır. Konuşmacı, petrol üreticisi ülkelerin deneyimlerini örnek olarak gösterdi. Bunlar, kendi doğal kaynakları üzerinde denetimlerini yeniden kazanmışlardır. Burada başarı, kısmen, Japon ve İtalyan firmalarının petrol çıkarımı ve işlenmesi için daha elverişli koşullar öne sürmelerinden ileri gelmiştir. Onların pazardaki eski rakipleri, ödün vermek zorunda kalmıştır.

S. Sudiman uluslararası tekellerin faaliyetleri üzerinde etkin bir denetim kurulması gereksinimiyle aynı görüşte olduğunu, ancak böylesi bir denetimin anti-ulusal güçlerin erkte oldukları durumlarda sağlanamayacağını belirtti. Kendi ülkesinin ve üç anakaradaki öteki ülkelerin deneyimlerini dikkate alarak Endonezya Komünist Partisi temsilcisi, bu bağlamda komünistlerin öteki ulusal yurtsever güçlerle birlikte içerdeki demokratik dönüşümler için yürüttükleri savaşımın önemine dikkat çekti. Bu savaşım olmadan, aktif bir antiemperyalist çizgide başarı sağlanamaz.

Gelişmekte olan ülkelerin emperyalizmin politikası sonucu oluşan borçları sorunları da derinlemesine tartışıldı. Bu sorunlar son derece kritik bir durumdadır. Yalnızca 1982'de 35 devlet 140 milyar dolarlık bir miktarı borç verenlere ödeyemedikleri için borç ertelemeleri yapmak zorunda kalmışlardır.

Latin Amerika ve Karayipler bölgesi komünist partilerinin temsilcileri, bölge ülkelerinin dış borç yüklerinin orantısız gelişmesini örnekle gösterdiler: Bu ülkelerin uluslararası mali kuruluşlara ve özel bankalara olan toplam borcu 350 milyar dolardır. Bu, Latin Amerika devletlerinin yıllık GSMH'larının yarısından fazladır. Bu, toplam üç yıllık ihracatlarının mik-

tarına eşittir. Faiz ödemeleri, bu ülkelerin ihracat gelirlerinin yaklaşık % 39'unu yutuyor. Emperyalizm borç tuzağını sıkılaştırdığı için ve banka faizleri sürekli arttığı için, geniş yığınların maddi durumları sürekli kötüleşiyor, maddi eşitsizlikler artıyor ve kişi başına gelir geriliyor. J. Riva'ya göre, dış borçların incelenmesi şu sonuca götürüyor: Borçlar mutlak ve görece bakımlardan korkunç boyutlar almıştır.

José Lava (Filipinler Komünist Partisi) özellikle 1970'lerde büyük miktarlarda sermayenin kapitalist çepelere alınmasının nedenleri üzerinde durdu. Bu dönemde, dış borçlar büyük hızla arttı: Yılda % 20–25'lik bu hız gelişmekte olan ülkelerin toplam iç üretimin büyümesinden, sanayi üretiminden ve ihracatından daha fazlaydı. Bu ise, IMF tarafından dayatılan onursuz koşulları olan «istikrar» borçları ile dış ticaret açığının giderilmesine yol açtı. Felipe Rodriguez (Bolivya Komünist Partisi) borç bunalımının aşılmasını, şu andaki uluslararası ekonomik ilişkilerin yeniden yapılandırılması savaşımının özellikle en kritik alanı olduğunu ve dış borçların emperyalizmin Latin Amerika, Asya ve Afrika ülkelerine dayatmalarda bulunabilmek için «en keskin silahı» durumunda olduğunu söyledi.

Tartışmada şu soru ortaya atıldı: Bu nasıl durdurulabilir? Bolivya'nın deneyimine atıfta bulunan konuşmacı, borç ödeme süreçlerinin yeniden gözden geçirilmesi ve dondurmaya gidilmesi üzerinde durdu.⁽⁴⁾ Temsilci, emperyalist tefecilerin uyumlu çizgisine karşı direnmede kolektif çabaların taşıdığı rolün altını çizdi. Bu, şu ana kadar yapılmamıştır, çünkü milli bencillik ayrı anlaşmalar ile şu ya da bu ülkeye emperyalist güçlerin «özgül yaklaşım»da bulunabileceği yanılgıları buna engel olmuştur. Son zamanlardaki gelişmeler, zorluklara karşın, kolektif davranış konusundaki eğilimin gittikçe güçlendiğini gösteriyor. ⁽⁵⁾ Konuşmacılar, komünistlerin ve tüm öteki ilerici güçlerin burjuva hükümetlerine uluslararası arenada emperyalistlerin borç tuzağına karşı kararlı kolektif önlemler almaları yönünde aktif baskılarının taşıdığı önemi vurguladılar.

S. Behak, Uruguay yurtsever çevrelerinin uluslararası ekonomik ilişkilerin adil bir temelde yeniden yapılandırılması istemi etrafındaki deneyimlerini aktardı. Bu sorunlar, dış borç sorunu da içinde, komünistleri, sosyalistleri, hristiyan demokratları ve bağımsızları gerici diktatörlüğe karşı birleştiren Geniş Cephe'nin platformunda yansıtılmıştır. Cephe'nin 1984 Şubatındaki bildirisinde demokratik özgürlüklerin geri gelmesinin mutlaka Uruguay'ın ekonomik ve sosyal yaşamında derin dönüşümlerle birlikte olması gerektiği, üretim aygıtının en yakın bir zamanda yeniden kurulmasının ve ülkenin dış borçlarının gerçek olanaklar açısından gözden geçirilmesinin

(4) 1984 ortalarında Bolivya hükümeti derin ekonomik bunalımı kontrol altına alıncaya kadar uluslararası bankalara olan borçlarını ödemeyi durdurma kararı aldı. Bu karar Latin Amerika, Asya ve Afrika'nın anti-emperyalist güçlerince onaylandı ve ABD ve öteki yabancı tekellerin talancı çizgisine direnme bakımından önemli bir adım oldu. (Not Red.)

zorunluluğu belirtiliyordu. Komünist Partisi her zaman diktatörlüğün devrilmesinden sonra işbaşına gelecek olan hükümetin, dış borçların ulusal ekonomiye zarar vermeden ödenmesindeki koşulları güvence altına alma konusunda öteki Latin Amerika ülkelerine katılacağına; istisnasız, tüm dış pazarla ilişkilerinde bağımsız bir dış ekonomi çizgisi izleyeceğine inanmıştır.

N. Bandiopadhiya, Hindistan Komünist Partisi'nin, Hindistan hükümetinin IMF'den büyük bir borç istemesine karşı çıktığını belirtti. Böylesi bir borcun aranmasının hiçbir gerekçesi bulunmadığını (5,7 milyar dolar) özellikle de borç verenlerin bu fonların hiçbir şekilde devlet sektöründe kullanılmaması koşulunun kabul edilemeyeceğini (petrol ithali masraflarının kapatılması için bu zorunluydu) belirtti. Borç anlaşması yine de imzalandığı zaman, komünistler bunun koşullarının yerine getirilmesine karşı savaşımlı yükselttiler. Petrol kullanımında tasarruf yapılmasını ve ulusal kaynaklara dayalı petrol üretiminin artırılmasını önerdiler. Kendi çabalarıyla ve Sovyetler Birliği'nin desteğiyle Hindistan'ın petrol ihtiyacını kendi kaynaklarından sağlama kapasitesi dikkate değer biçimde artmıştır. Borcun son çekme haddi, kullanılmadı bile.

Emperyalist dayatmalara karşı durmanın başka olanakları da sempozyumda görüldü. Konuşmacılar, kapitalist yoldaki gelişmekte olan ülkelerde komünistlerin ve tüm öteki ilerici ve demokratik güçlerin ekonomik durumla ilgili somut konulardaki kararlı eyleminin önemini altını çizdiler. Egemen çevreler üzerindeki baskı, onları yabancı tekellerin ve bankaların, egemen devletlere dayattıkları onursuz borç koşullarına karşı daha kararlı bir tutum almaya yöneltebilir. Her yerde, hükümetlerin uluslararası ekonomik ilişkilerin adil ve demokratik bir temelde değiştirilmesi sorunlarıyla bağlı olarak daha etkin davranmasını sağlamak için çabalar artırılmalıdır.

IDEOLOJİK VE POLİTİK PLATFORMDAKİ ÇELİŞKİLER

Sempozyuma katılan konuşmacılar yeni uluslararası ekonomik düzen hareketi içerisinde yer alan çeşitli toplumsal güçlerin davranışlarının sınıfsal açıdan değerlendirilmesinin önemini belirttiler. Bu hareketin içersinde ulusal burjuvazinin ve reformist çevrelerin yüksek bir etkileri var. Emperyalizm ile sıkı sıkıya bağlı bazı hükümetler bile Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen'in savunucuları olduklarını iddia ediyorlar. Yeni Uluslararası

(²) Bu, 1984'de Kolombiya'nın Cartagena, Arjantin'in Mar del Plata kentlerinde yapılan hükümetler arası toplantıyla ortaya çıktı. Bu toplantılara, 11 Latin Amerika ülkesinin dışişleri ve ekonomi bakanları katıldılar ve mali baskılara ve ticari ve ekonomik dayatmalara karşı aktif mücadele etme amacıyla olduklarını dile getirdiler. (Not Red.)

Ekonomik Düzen için savaşımın antiemperyalist içeriğini bulandırma yönünde pek çok girişimde bulunuluyor. Yönetici çevreler tutarsız davranarak ve ilkesiz uzlaşmaları kabul ederek, önde gelen kapitalist devletlerle sorunlarını çözömlmeye çalışıyorlar. Filistin Komünist Partisi'nden *Naim Aşhab* böylesi bir çizginin ulusal burjuvazinin oldukça büyük bir kısmı için karakteristik olduğunu ve belli politik ve ideolojik konumlara uygun düşüğünü söyledi.

Sudan Komünist Partisi'nden *Ahmet Salim*, eski sömürgelerin emperyalist sömürü ve yağma sonucu uğradıkları zararın giderilmesi sorunu gibi konularda burjuva ve reformist ideologların Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen'i yorumlamada ekonomik ve toplumsal ölçütlerin yerine etik ölçütleri öne çıkarma eğiliminde olduklarını söyledi. Kaynakların kapitalist merkezlerden az gelişmiş devletlere transferi sorunu gibi istemlerin mutlaka adaletli olduğunu savunurken, böylesi bir yaklaşımın Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen'in başka kilit sorunlarını, hepsinden önce de uluslararası tekelere karşı savaşım sorununu geri planda bıraktığını gözönünde tutmak gerekir. Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen'in yorumunu dar ekonomik ve teknokratik çerçeve içersine hapsetmek ve dikkatleri bütünüyle işin «gelişme», «ekonomik büyüme» yanı üzerinde yoğunlaştırma girişimleri var.

H. Faulwetter, gelişmekte olan devletlerin, uluslararası kuruluşlardaki sözcülerinin sık sık uluslararası şirketlerle sosyalist ölkelerin dış ticaret örgütlerini bir kefeye koyma ve Birleşmiş Milletler'in uluslararası şirketler için hazırladığı Davranış Ölçütleri'nin hem uluslararası şirketlere hem de sosyalist ölkelerin dış ticaret kuruluşlarına uygulanması gerektiği aşırılığına sık sık düştüklerini söyledi. Bunun diğer bir örneği de kapitalist pazarlarda «üçüncü dünya» mallarına karşı uygulanan korumacılık politikasının bir benzerinin konulan harçlar yoluyla sosyalist ölkelere karşı da uygulanmasıdır. Böylesi görüşleri savunanlar genellikle sosyalist devrimin uzun erimli dışsattım politikasının, bu ölkelerin ekonomilerinin planlı olmasından ileri geldiğini görmeyi ya da tamamen değişik anlama gelen güncel olguları görmeyi reddediyorlar. Gelişmekte olan ölkelerden dışsattım için en elverişli koşulların yaratılmasıyla, bu ölkelerle Ekonomik Yardımlaşma Konseyi üyesi ölkeler arasındaki ticaret uluslararası ekonomik ilişkilerin en dinamik kesimlerinden birisi durumuna geldi. 1976 ile 1982 arasında yılda ortalama yaklaşık %20 oranında arttı. Bu da kapitalist dünya ile gelişmekte olan ölkeler arasındaki ticaretin ilgili göstergesinden 1,7 kat daha yüksektir.

Suriye Komünist Partisi temsilcisi *Halit Hammami* etkili burjuva bürokrat çevrelerinin sosyalist ölkelerin ekonomik yardım konusunda kendilerinden isteneni yerine getiremez duruma gelmiş oldukları iddialarına dikkati çekti. Ve bu seslerin sadece Suriye'de duyulmadığını söyledi. Güncel olgulara bakarsak böylesi iddiaların ardında birincisi, iş ortaklarının olanaklarını hesaba katmaksızın reel sosyalizmdeki her kazanımı edinme

hırsı, ikincisi, yeni kazanımları da planlı bir şekilde ele almayı beraberinde getiren uzun erimli planlama ilkeleri temelinde yapılan ekonomik işbirliğinin niteliğini kabul etme isteksizliği yatıyor. Böylesi «kanıtlar» çoğu zaman kapitalist büyük devletlere yaltaklanmayı ve onların karşısında elpençe divan durmayı haklı göstermek için kullanılıyor.

R. İbrahim, Sedit'in sosyalist dünya ile işbirliği bağlarını kopartıp in-fitah («açık kapı» politikasına yönelmesi pratikte bağımlı kapitalist gelişme yoluna geçme anlamına geliyordu, dedi. Bu politika ülkemizin mal-ları için belli başlı pazar olanaklarını yitirmesine mal oldu. Çünkü uzun erimli imalat sanayii düşüş göstermeye başladı. Ekonomik zorunluluklar karşısında Mısır yöneticileri başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkelerle ticaret ilişkilerini yeniden kurmak yolunda adımlar atmak zorunda kaldılar.

Konuşmacılar sosyalist iş ortakları ile ilişkileri kapitalist iş ortaklarıyla ilişkilerle bir kefeye koymanın ve sosyalist ülkelerle işbirliğinin kısıtlanmasına yol açan davranışların gelişmekte olan ülkelere zarar verici olduğunu, çünkü böylesi konum ve davranışların bu ülkelerin emperyalizme direniş kapasitesini yıkıma uğratmakla kalmadığını, aynı zamanda ortak antiemperyalist cepheyi ve sosyalizm tarafından başlatılmış olan dünya ekonomisini dönüşüme uğratma tarihsel sürecinin aktif bir gücü olan Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen hareketini zayıflattığını söylediler. Pratikte böylesi bir tutum var olan ekonomik düzenin demokratikleştirilmesi için savaşım alanını bütünüyle daraltıyor.

Bu savaşımı kapitalist merkezlerle gelişmekte olan ülkeler arasındaki ilişkiler çerçevesi içersine hapsetmek aynı şekilde yanlış bir şeydir. Bu eğilim Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen hareketi içinde de bulunabilir. Uluslararası ekonomik ilişkiler evrensel düzeyde yeniden yapılandırılmalıdır. Bu da ayrımcılığa, dayatmacılığa, bütün devletler arasında ekonomik bağların ve karşılıklı ilişkilerin önündeki her türlü engele son verilmesini gerektirmektedir.

İŞBİRLİĞİ YOLUNDA

Ekonomik ilişkilerin değiştirilmesi ve Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen'in kurulması için eylemlerle dolu 10 yılda Bağlantısızlar Hareketi'nin, 77'ler Grubu'nun, UNCTAD'ın ve diğer uluslararası örgütlerin faaliyetlerinde yansımasını bulan kollektif çıkışlar oldu. Toplantıda bu savaşım sırasında, gelişmekte olan ülkelerin kendi aralarındaki ekonomik işbirliğinin sıkılaştırılmasının ve aralarındaki ekonomik bağlar alanının sürekli geliştirilmesinin gittikçe artan bir önem kazandığı belirtildi. Bu işbirliği kıtalararası ve bölgesel düzeylerde dış ticaret, üretim, bilim ve teknik deneyim alışverişi alanlarında yapılıyor. Mali ve parasal sorunları da kap-

sıyor. «Üçüncü dünya»da yaklaşık 100 ülkeyi kapsayan 40 bölge ve alt bölge düzeyinde grup var.

A. Diagne, kurtulmuş ülkelerin karşı karşıya bulundukları muazzam ekonomik güçlükler karşısında, bu ülkelerin daha sıkı ve aktif bir ekonomik bütünleşmeye gitmeleri, kolektif olarak kendi kendine yeter duruma gelmeleri fikri geliyor, dedi. Konuşmacı özellikle Afrika ülkelerinin Afrika Birliği Örgütü tarafından da onaylanan Lagos Eylem Planı'nın altını çizdi. Bu eylem planı Dünya Bankası ve IMF tarafından dayatılan modellere ve «reçetelere», yeni sömürgeci stratejiye karşı hazırlandı. ⁽⁶⁾ C. Jimenez And Grubu'nun ⁽⁷⁾ deneyimini hatırlatarak Latin Amerika ülkelerinin emperyalizmin ekonomik diktatörlüğüne karşı direnmek için çabalarını bir araya getirmelerinden bahsetti. Eylemlerin koordine edilmesi emperyalist baskılara karşı koymak amacıyla yapılan görüşmeleri kolaylaştırıyor. Bu koordinasyon bir yandan Latin Amerika ekonomileri arasında karşılıklı sıkı bağlar sağlarken, bir yandan da Sovyetler Birliği ile sosyalist ülkeler topluluğunun bütünüyle ekonomik işbirliği olanaklarını daha iyi gerçekleştirmeye önem veriyor.

R. Collure, gelişmekte olan ülkeler arasındaki bölgeler arası ekonomik temasları benzeri bir şekilde değerlendirdi. Bunun kapitalist devletlerle görüşmelerde «üçüncü dünya»nın konumlarını güçlendiren önemli bir faktör olduğunu söyledi. Kolektif kendi kendine yeterliliğin desteğinin de yardımıyla böylesi bir işbirliği, dış ekonomik bağımlılığın sınırlandırılması, kendi kaynaklarının rasyonel kullanılmasına dayanan bir gelişme politikası uygulanması olanağını sunuyor. Bölgesel işbirliğinin benzeri malların ihraç edilmesi, nüfusun satın alma gücünün zayıf olması dolayısıyla iç pazarın darlığı vb. gibi güçlükler gözönüne alındığında bu işbirliği ancak belirli koşullarda gelişebilir. Gelecekteki iş ortaklarının istikrarlı ilişkiler deneyimine sahip olmaları, birbirine yakın ekonomik gelişme düzeylerinde bulunmaları, politik ve sosyal sistemlerinin benzemeleri, aralarında toprak büyüklüğü ve nüfus açısından büyük farkların bulunmaması, bu koşulların bulunmadığı durumda güçlü tarafın öteki tarafa kolaylık göstermesi gereklidir.

Sempozyumda yapılan konuşmalarda Latin Amerika, Asya ve Afrika komünist partilerinin, dünyanın bu kesimlerindeki devletler arasındaki ekonomik işbirliğinin geliştirilmesinin politik önemine çok büyük bir önem verdikleri anlaşıldı. Bu partiler dünya sosyalizmi ile bağlar doğrultusuna sadık kalıyorlar, bu doğrultuyu uluslararası ekonomik ilişkilerin yeniden yapılandırılması için savaşımında önemli bir koşul, dolayısıyla dünya ça-

⁽⁶⁾ Bu eylem planı Afrika'daki bölgesel işbirliğine yeni bir atılım kazandırmak için 1980 Nisanında Afrika Birliği Örgütü'nün olağanüstü toplantısında onaylanmıştır. (Not Red.)

⁽⁷⁾ Bolivya, Venezüella, Kolombiya, Peru ve Ekvatoru kapsayan alt bölgesel ekonomik grup. (Not Red.)

pındaki ekonomik ilişkilerde emperyalizmin çizgisine karşı direnmede bir faktör olarak görüyorlar. Guyana İlerici Halk Partisi temsilcisi *Donald Ramotar* ve başka konuşmacılar bu savaşımın başaıya ulaşmasının kapitalist ölkeler işçi sınıfı ve demokratik kamuoyunun kendilerine göstereceğı desteğe, Batı'daki ilerici güçlerin tekelci burjuva hükümetlere etkili bir baskı yapma yeteneğine bağı olduğunu da belirtti.

J. Nkosi, farklı kapitalist devletlerin yaklaşımlarını ayrı ayrı değerlendirmenin, tekelci burjuvazi kampındaki güçler oranını hesaba katmanın zorunluluğunu belirtti. Tekelci burjuvazi kampında sadece gelişmekte olan ölkelere kendi isteklerini kabaca dayatmak isteyen Reagan yönetimi tarafından temsil edilen aşırı emperyalist çevreler yok. Onların yanısıra dünyanın bu bölgesindeki durumu yatıştırmak amacıyla bazı ödünler vermekten yana olanlar da var. Uluslararası sosyal demokrasinin, hatta bazı tutucu burjuva politikacılarının görüşlerinden bu anlaşıyor.

R. Lewis, Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen sorunlarıyla ilgili Marksist-Leninist değerlendirmelerin bu konudaki reformist yaklaşımdan öncelikle yapısal değişikliklere ağırlık verilmesiyle ayırt edildiğini belirtti. Öte yandan bazı burjuva iktisatçılar tarafından önerilen dış borçların yeniden düzenlenmesi, İMF'de reform yapılması gibi kısmi olağanüstü önlemleri de gözönüne almak gerektiğini söyledi. *S. Behak*, Uruguay geniş cephesinin diktatörlük ve bağımlılığa karşı yürüttüğü eylemler deneyimine dayanarak, çeşitli antiemperyalist güçler arasındaki farkların ve formülasyon nüanslarının, onların birlikte savaşım vermesini engellemediğini söyledi.

İrlanda Komünist Partisi'nden *Niall Farrell* resmi olarak kuzey yarıküredeki sanayileşmiş kapitalist ölkeler arasında yeralan Avrupa'nın çeperinde bulunan ölkesinin de büyük dış borç yükü, yabancı yatırımlara bağımlılık, eşitsiz porasal ilişkiler vb. gibi «güney»deki gelişme yolundaki ulusların sorunlarıyla karşı karşıya kaldığını belirtti. İrlanda'nın, sömürücü tekelci blok AET'ye karşı savaşımında gelişmekte olan bu devletlerle ortak çıkarları vardır. Bu nedenle İrlanda'nın «üçüncü dünya» ölkeleriyle daha sıkı ekonomik ve ticari ilişkiler kurması büyük önem taşımaktadır.

Tartışmaya katılanlar tekelci sermayenin sömürücü özünü açığa vurmaya devam etmek ve gerçekten demokratik yeni bir ekonomik düzen için savaşım veren gelişmekte olan ölkeler arasındaki dayanışmayı derinleştirmek için bütün kıtalardan ilerici ve demokratik güçler arasındaki işbirliğinin önemini artırmak gerektiğı sonucuna vardılar.

DIYALEKTİK KARŞILIKLI BAĞIMLILIK

Uluslararası ekonomik ilişkilerin yeniden yapılandırılması ve Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen'in kurulması hareketiyle barış ve halkların güvenliğı için, silahlanma yarışının durdurulması ve silahsızlanma için veri-

len savaşım arasında günümüzde karşılıklı bağlar vardır. Bu sorunlar H. Faulwetter'in toplantıya sunduğu bildiride etraflıca inceleniyor.

Adı geçen bilim adamı uluslararası ekonomik ilişkilerde yapılması kaçınılmaz duruma gelmiş olan köklü reformların ancak belli koşullarda, öncelikle de elverişli bir politik ortamda gerçekleştirilebileceğini hatırlattı. Böylesi köklü reformların aslında halkların dirimsel çıkarlarına saygı gösteren demokratik bir temel üzerine kurulu bir devletlerarası ilişkiler, anlaşmalar ve taahhütler sistemi içersinde mümkün olması bu saptamayı daha da güçlendiriyor. Böyle bir ortamın yaratılması ise uluslararası ilişkilerde yumuşamayı gerektiriyor. Savaşların yarattığı ağır gerginlik ve savaşa hazırlık politikası diye adlandırılan politika devletler arasındaki bağları durduruyor ve tahrip ediyor. Bu da devletler arası ekonomik düzenin demokratlaştırılmasını engelliyor.

Geçmişte bazı gelişmekte olan devletlerin yönetimleri bu karşılıklı ilişkiyi görmemeyi tercih ediyorlardı. Uluslararası alandaki ekonomik çatışmanın belirleyici ögesi olarak gelişmiş sanayi ülkeleriyle ekonomik ilişkilerde bazı öncelikler elde etmeyi yani «gelişme»yi gösteriyorlardı. Bu anlayışa göre bazı öncelikler elde edilmesi dünyayı etkileyen gerginliği yatıştıracaktı. Bu anlayış hem savaş tehlikesinin gerçek nedenlerini gizliyor, hem de aynı emperyalizmin en gerici ve en tehlikeli çevrelerine karşı ana savaşım cephesinin de açıklıkla ortaya çıkmasını engelliyordu.

70'li yıllardaki yumuşama sürecinin uluslararası ekonomik ilişkilerin ilerlemesinde olağanüstü etkin bir faktör olarak iş gördüğü, dünya çapında genel ticari değişim ortamının değiştirilmesine katkıda bulunduğu tartışma götürmez. Sömürgecilik zamanlarından miras kalan ve yeni sömürgecilik tarafından yeniden üretilen uluslararası kapitalist işbölümünün köklü bir dönüşüme uğratılması hareketinin atılım göstermesi bu koşullarda bir anlamda mantıksal duruma geldi. Ama emperyalizmin yumuşama düşmanı politikası, zorla silahlanmaya ve termonükleer savaş hazırlıklarına yönelmesi, global politik ortamı şiddetli bir şekilde bozdukça, uluslararası ekonomik ilişkilerin dönüşüme uğratılması süreci de yavaşladı ve günümüzde hemen hemen durdu.

Kuşkusuz bütün bunlar Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki hükümetlerin söz konusu sorunları başka bir şekilde ele almaya başlamalarının ana nedenidir. Bu durum Bağlantısızlar Hareketi'nin Delhi'de 1983'te yapılan 7. Konferansı'na ve son dönemdeki bir dizi Birleşmiş Milletler toplantısına da yansımıştır. Barış için savaşımı uluslararası ekonomik ilişkilerde demokratik reformların sürdürülmesi açısından kilit bir sorun olarak gören bağlantısız hükümetlerin sayısı gittikçe artıyor.

Soru: Sizce barış için savaş tehdidine karşı savaşım açısından yeni ekonomik düzen savaşımının en öncel yanları hangileridir?

H. Faulwetter: Günümüzde uluslararası örgütler yeni bir uluslararası ekonomik düzen sorunları çevresindeki tartışmanın ana alanı durumundadır. Ve bence Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen sorunları öncelikle Birleşmiş Milletler bünyesinde politik yumuşama sorunlarıyla sıkı bir bağ içerisinde incelenmelidir. Birleşmiş Milletler'in kurumlarında ve toplantılarında uluslararası ekonomik sorunlara çok büyük bir yer ayrılmaktadır. Ama uluslararası ekonomik sorunların ötekilerden kopuk bir şey olmaması gerektiği de açıktır. Toplantıların zamanımız için ana önemde olan, dünya barışının korunmasını güvence altına alan saldırgan entrikaların sorumlularını frenleyici, silahları azaltıcı ve silahsızlanmayı sağlayıcı çözümler getirici şekilde çalışması gerekir.

Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen programının, korumacılık politikasını, ticari engelleri, ambargo, boykot, teknolojik abluka ve benzeri ekonomik saldırı yöntemlerini hedef alan maddeleri çok günceldir. Bu alanda devletler arasında karşılıklı güven önlemlerinin geliştirilmesi bütünüyle politik havanın iyileşmesinde olumlu bir rol oynayacaktır.

Nihayet silahlanma yarışının durdurulması Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen için savaşım perspektifleri ⁽⁸⁾ açısından yakıcı bir noktadır. Silahlanma yarışının durdurulması bu yolda elde edilen muazzam tutarların özellikle gelişmekte olan ülkelerde ekonomik ve sosyal kalkınmaya ayrılmasını sağlayacaktır. Öte yandan silahlanma masraflarının gittikçe artan bir kısmının gelişmekte olan ülkelerin tekeli sermaye tarafından sömürülmesiyle karşılaştığı da bilinmelidir. Gelişmekte olan ülkelerin çoğunun sıkı sıkıya bağlı olduğu kapitalist ekonominin militarizasyonu bu ülkelerde büyüme hızlarının yavaşlamasına, enflasyonun hızlanmasına, dış borçların ağırlaşmasına ve başka felaketlere yol açıyor.

Pek çok konuşmacı SSCB ve öteki sosyalist ülkeler topluluğu devletlerin, önemli savaş potansiyellerine sahip bütün ülkelerin askersel harcamalarını kısıtlamayı amaçlayan barış girişimlerinin kapsamının eşsizliğini belirttiler. Bu pek çok uluslararası ekonomik sorunun çözüm yolunu açabilir. Yeni ekonomik düzenin başlıca hedeflerinin gerçekleştirilmesinde adım atılmasını sağlayan en köklü olanak olarak silahsızlanmanın çıktığı açıktır.

Uluslararası ekonomik ilişkilerin adil temeller üzerinde yeniden yapılandırılması, yeni ekonomik düzenin kurulması için verilen savaşım hayatın

(8) Silahlanma yarışının gelişmekte olan ülkeler üzerinde olan etkileri, barış savaşımıyla ulusal kurtuluş hareketleri arasındaki ilişkilerle ilgili sorunlar «Yeni Çağ»ın 1985/4 sayısında uluslararası bir çalışma grubunun «Ulusal kurtuluş güçlerinin savaş karşıtı potansiyeli» başlıklı yazıda ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. (Not Red.)

kendisiyle bağılıdır. Dünyanın, barış ve nükleer felaketi önleme hareketinin amaç ve hedeflerine doğru gelişmesinin mantığı ile bağılıdır. Sosyalist ülkeler topluluğu üyelerinin çıkış noktası budur. Bu ülkelerin 1984 Moskova Ekonomik Doruk Toplantısında bu açıkça görülmüştür. Emperyalizmin gelişmekte olan devletleri yağmalama politikasına, yerel savaşlar çıkartılması, ekonomik saldırılar düzenlenmesine sürekli yeni yeni eylemlerle karşı koyan dünyanın sosyalist olmayan kesimindeki kardeş partilerin çıkış noktası da budur. Bağlantısızlar Hareketi'nin, ilerici kamuoyunun emperyalist merkezlerdeki gerçekçi kişilerin devletlerarası eşit haklı ilişkilerin torpillenmesi ve uluslararası gerginliğin artırılması politikasını mahkum eden herkesin bu savaşıma aktif katılımının önemi gittikçe artıyor. Buradan sempozyuma bütün katılanların desteklediği şu sonuç çıkarıldı: Barış ve insanlığın ilerlemesi davasına hizmet eden uluslararası politik ve ekonomik ilişkilerin normal ve istikrarlı bir şekilde gelişmesinin güvence altına alınmasının perspektifleri sosyalist ve dünya devrimci ve ulusal kurtuluş hareketleri güçlerinin, bütün yurtsever ve demokratların savaş karşıtı ve antiemperyalist eylemlerini ne ölçüde koordine edilebileceklerine bağılıdır.

Sosyalist Enternasyonal'in Brezilya'ya verdiği önem

Givaldo Pereira de Siqueira

Brezilya Komünist Partisi MK Yürütme Kurulu üyesi

Latin Amerika, 70'li yılların ortalarından bu yana Sosyalist Enternasyonal yönetiminin dikkatlerini üzerine çekiyor. Sosyalist Enternasyonal'in sembolü olan sıkılmış yumruk ve kırmızı gül, (14 parti bu kuruluşun eşit haklı üyesidir, diğer birçok parti ise gözlemci statüsünden yararlanmaktadır) bu anakaradaki güncel politikada her gün karşılaşılan bir şey haline geliyor. Venezuela'da, Dominik Cumhuriyeti'nde, Kosta Rika'da sosyal demokratlar erktedir. Meksika, Panama'daki iktidar partileri ve aynı zamanda Peru'da ki APRA (1) da kendi yönelimleriyle bu ideolojik çizgiye yaklaşıyorlar. Artık bugün Latin Amerika, sosyal-demokrat ya da benzer hükümetlere sahip ülkelerin sayısı bakımından, Sosyalist Enternasyonal'in öncelikli çıkarlarının geleneksel bölgesi sayılan Batı Avrupa'nın çok az bir farkla gerisinde kalıyor. Uzun erimli planlarda ise Sosyalist Enternasyonal Latin Amerika anakaradaki konumlarını daha da güçlendirmeyi öngörüyor.

Benzeri hesaplar, bölgemizde son yirmi yılda meydana gelen ve sosyal-demokrasinin «taarruzunun» başarısı için belli önkoşullar yaratan sosyal-ekonomik değişikliklere dayanıyor. Bir dizi en çok gelişmiş devlette (Brezilya, Venezuela, Kolombiya, Meksika) ekonominin entanzif gelişmesi, tekelleri üretim ve sermaye birikimi sürecinin hızlanması, işçi sınıfının ve «yeni» orta katmanların sayısının hızla artması, tüm bunlar, sınıflar arasındaki ilişkileri karmaşıktırdı, sosyal manevraların ve sosyal-demokrasi ilkelerinin yığınların bilincine daha aktif aşılması için ortam yarattı. Bununla birlikte, baskıcı rejimlerin uzun yıllar boyunca süren dayatmalarına karşı yasal bir tepki olarak ortaya çıkan halkların antiemperyalist kurultuş savaş cepheleri ve demokrasi hareketleri de genişlemiştir.

Görülüyor ki, Sosyalist Enternasyonal, Latin Amerika'daki günümüzdeki patlamaya hazır tehlikeli sosyal-ekonomik durumda, toplumsal değişim isteyen güçlü potansiyeli, yığınların demokratik istemlerini reformist kanala yöneltmeye çalışıyor. Bununla birlikte, anakarada Küba devriminin etkisinden sonra, en başta da Nikaragua toprağında elde edilen başarılarla, Salvador yurtseverlerinin gerçek bir bağımsızlık için savaşlarında, Şili ve Paraguay'daki diktatörlük karşıtı yığınsal çıkışlarda, aynı zamanda Arjantin, Bolivya, Brezilya, Uruguay halklarının demokratik de-

(1) APRA (Halk Partisi) ulusal reformist bir partidir. (Not Red.)

gişiklikler sürecinin genişletilmesi istemlerinde gözle görülür bir nitelik alan sol, devrimci gelişme yoluna karşı alternatif yaratılıyor.

Bundan başka, Sosyalist Enternasyonal'in Latin Amerika'ya geniş olarak yayılması, belli durumlarda Batı Avrupa tekelleri için, son yıllarda FAC, Fransa, İspanya, İskandinavya ülkeleri, İsviçre şirketlerinin giderek daha çok girdikleri Latin Amerika ülkeleri pazarını ele geçirmek savaşımında Kuzey Amerikalı rakipleriyle olan çatışmada bir «koz» olabilir. (Kimi araştırmacılara göre artık olmuştur). Sosyolog J. Petras'ın deyimiyle sosyal-demokratların pembe bayrağı, Batı Almanya sermayesine «yeşil ışık» yakıyor.

Öte yandan Sosyalist Enternasyonal'in Latin Amerika'lı bugünkü ve potansiyel ortakları da kendi açılarından, onunla diyalogu Batı Avrupa'nın etkili parti ve hükümetlerine erişme fırsatı olarak görüyorlar. Bu, bir yandan onların «kökleşmesine» ve güçlü uluslararası ilişkilere dayanarak saygınlıklarını artırmalarına yardım ediyor. Öte yandan, erke geçen ya da yakın zamanda geçmeyi tasarlayan partiler, Batı Avrupa sosyal-demokratlarıyla olan ilişkilerini, Latin Amerika ülkelerindeki keskin sosyal-ekonomik sorunların çözümünde ve «Kuzey-Güney çatışmasındaki» gerilimi belli ölçüde yumuşatmada ek bir şans olarak görüyorlar. Sosyalist Enternasyonal'in kabul ettiği terminolojiye göre de, Batı Avrupa, sanayileşmiş «Kuzey»in önemli bir bileşenini oluşturuyor.

Buna karşılık, kimi Latin Amerika partileri, hareketler ve devlet yöneticileri, Batı Avrupa'nın etkili politik güçleriyle sıkı ilişkileri, ABD'nin savaş yanlısı emperyalist çevrelerinin ve yerli gericiliğin baskılarına bir tür karşılık olarak görüyorlar. Bu gibi eğilimlerin analizi, Latin Amerika'lı araştırmacı M. Lowy'yi, Kuzey Amerika ile Batı Avrupa sermayesi arasındaki rekabetin, aynı zamanda Latin Amerika'daki belirli iş çevrelerinin ve politik grupların ABD'ye bağımlılığa karşı savaşında Batı Avrupa'ya dayanma çabalarının, Batı Avrupa'nın etkisini Rio Grande'den güneye doğru hızlandırdığı sonucuna götürmüştür.

Bu görüşü, yalnız sosyal-demokratlar değil, diğer reformist akımlar da paylaşıyorlar. Bundan kısa bir süre önce, Batı Avrupa ile Latin Amerika'nın liberal ve radikal partilerini Radikal Enternasyonal (?) adı altında birleştirme girişimleri, buna bir örnektir.

Sosyalist Enternasyonal'in Latin Amerika'daki geniş politik çevrelerle ilişkilerinin aktifleşmesi, onun daha önce burada sahip olmadığı, somut, güçlü ve olanaklı olduğu kadar daha yığınsal politik bir temelın oluşturulmasını amaçlıyor. Çünkü şimdiye kadar var olan Latin Amerika sosyal-demokrat partileri, Batı Avrupa partilerine kıyasla çok daha zayıftır. Bunun başlıca nedeni ise bölgenin çoğu ülkesinde, onların sosyal dayanğını oluşturacak güçte reformist eğilimli bir «işçi aristokrasisinin» bulunmamasıdır.

Latin Amerika ülkelerinin özelliklerini hesaba katan Sosyalist Enternasyonal, uzun erimli yönelimde büyük bir olasılıkla yenilerinin kurulmasına değil, artık eylem yürüten partilerin, sendikaların, yığın hareketlerinin ve toplumsal örgütlerin kullanılmasına geçecektir. Hatta bu parti ve örgütler ideolojik bakımdan sosyal-demokrat çerçeveye «sığmasa» da, sadece bazı bakımlardan sosyal-demokratlara yakın olsa da, böyle yapacaktır. Böyle bir yaklaşım da Latin Amerika'nın politik yelpazesinde liberal, radikal, değişik cinsten ulusal-reformist gibi ortanın solunda yer alan birçok güçle işbirliği söz konusudur.

Bu bağlamda, kuşkusuz, gerici diktatörlüklere karşı kurtuluş savaşının zafere doğru gittiği güney kesimdeki ülkeler, Sosyalist Enternasyonal için özel bir ilgi oluşturuyorlar. İşçi sınıfının ve orta katmanların büyüğe bir sayıya, geniş demokratik hareketin sosyal ve ideolojik farklılıkları ve küçük burjuva çevrelerin bu hareket içindeki etkinliklerinin yanısıra yığınların önemli politik aktifliğe sahip olduğu bu bölgede, sosyal-ekonomik gelişme ve kapitalist ilişkilerin olgunluğunda görece yüksek bir düzeye ulaşılmıştır. Sosyalist Enternasyonal devrimci, sol güçlerin uzun yıllar boyunca uygulanan baskıların, illegalite ve göçmenlik koşullarındaki eylemlerinin bir sonucu olan güçlükleri, aynı zamanda günümüz koşullarında çoğu zaman sosyal-demokrasiye yaslanan (Brezilya getulizm) ⁽²⁾ 1940–1960 yıllarındaki yığınsal ulusal reformist akımların artıklarının varlığını da gözönünde bulunduruyor. Latin Amerika'daki en gelişmiş devletlere birçok ekonomik ve sosyal gösterge bakımından en yakın olan Güney Avrupa'da (İspanya, Portekiz, Yunanistan) faşist ve diktatörlük rejimlerinden kurtulan birçok ülke örneğini de unutmamak gerek. Sonuçta, tüm bu Avrupa ülkelerinde yönetimleri sosyal-demokratlar ele geçirmiştir.

Sosyalist Enternasyonal'in Latin Amerika politikasının genel çizgileri böyledir. Onun yaklaşım özellikleri, uluslararası ulusal-demokrasinin Latin Amerika'da giderek başlıca dikkat merkezinde yeralan Brezilya'da açıkça görülüyor. Ülkemize artan ilgi, onun ölçüleriyle uluslararası alanda artan etkisiyle ve aynı zamanda iç politik durumun çok çeşitliliğiyle tanımlanabilir. Sosyalist Enternasyonal, askersel rejimden sivil yönetime geçiş aşamasında yerel politik güçlerin yer alımındaki olası değişikliklere,

(2) Bu kuruluş katılması olası Avrupa partileri şöyle sıralanıyor: Fransa'daki Sol Radikaller Hareketi, İngiltere'deki Liberal Parti, İtalyan Cumhuriyetçileri, Belçika, Hollanda ve İsviçre'deki radikal partiler. Bu görüş, aynı zamanda Latin Amerika'da belli bir destek buldu.

(3) Getulizm-Brezilya'nın ünlü politikacılarından Getulio Vargas'ın (1883–1954) kurduğu ve daha sonra onun adını alan ulusal-reformist yönelimli yığınsal-toplumsal bir harekettir. Getulistler, Vargas'ın ölümünden sonra, Brezilya'da halk yığınları üzerindeki etkinliklerini koruyabilmek için, hareketin kurucusunun kimliği etrafında oluşturdukları efsaneyi geniş olarak kullandılar.

60'lı–70'li yıllarda, hızlı ekonomik gelişme döneminde, toplumun sınıfsal yapısında meydana gelen değişikliklere ağırlık veriyor.

Sosyal-demokrasinin Brezilya'ya verdiği önemin, bu anakaranın dışın-da diyebileceğimiz bir faktörü daha vardır. Bilindiği gibi, ülkemiz son on yılda, Afrika'da oldukça aktif bir rol oynamaya başladı. Bugün Brezilya birçok Afrika ülkesiyle ve en başta da Angola, Bissau, Mozambik gibi eski Portekiz sömürgeleriyle ve aynı zamanda bu anakaranın en büyük ülkelerinden biri olan Nijerya ile sıkı ekonomik, politik ve kültürel ilişki içindedir. Sosyalist Enternasyonal, bu bölgenin, ayrıca Afrika'nın güneyinde etki alanının genişlemesiyle de ilgileniyor ve bu amaç için de Brezilya'yı kullanmaya hazırlanıyor.

Brezilya'ya karşı ilginin arttığını Sosyalist Enternasyonal Bürosunun Ekim 1984'te Rio de Janeiro'da yapılan ve toplantıyı örgütleyenlerin ve ona katılanların bugüne kadar Avrupa anakarasının dışında yapılan en temsili toplantı olarak niteledikleri genişletilmiş konferansı da kanıtlıyor. Toplantıya katılan 50'den fazla delegasyonun bileşimi, delegelerin konuşmaları, gündem ve kararların içeriği, Brezilya'daki gerici politik çevrelerin bu eyleme karşı tepkisi, tüm bunlar Sosyalist Enternasyonal çerçevesi içinde savaşım yürüten çelişkili eğilimler, onun Brezilya ve tüm Latin Amerika'daki eylemlerinin perspektifleri üstüne fikir yürütme olanağı sağlıyor.

Rio de Janeiro'daki toplantıda, sosyal-demokrat kanattaki hareketin sağ kanadını oluşturan «gelenekçilere, sol kanattaki sosyalistleri kapsayan «yeni güçler» adındaki eğilim ve aynı zamanda Sosyalist Enternasyonal'e yakın olan devrimci, ulusal kurtuluş hareketinin kimi temsilcileri arasındaki ayrışma, bir kez daha kanıtlandı. Toplantıda merkezçiler, «liberaller» çizgisini savunanlar da vardı. Bu çizginin taraftarları, özünü değiştirmeden, dış görünüşünü biraz değiştirmek, modernleştirmek isteyen «gelenekçiler»in çabalarını Sosyalist Enternasyonal ile işbirliği yapan ulusal-kurtuluş ve devrimci hareketin savunduğu köklü değişiklikler yapılması yönündeki görüşleri uzlaştırmaya çalıştılar. Bu eğilimi Venezuela'nın eski başkanı K. A. Peres ve toplantının başlıca örgütçülerinden, sosyal-demokrasi çizgisinin Brezilya'da yayıcılarından biri olan Rio de Janeiro bölge valisi L. Brizol savundular.

Toplantının sonuçları, Sosyalist Enternasyonal'in dünya ölçüsündeki sınıf savaşlarını yönlendiren devrimci bir örgüt (onun kimi yöneticilerinin bugüne kadar iddia ettikleri gibi) olmadığını kanıtladı. Ancak o, kimi solcu geçinen eylemcilerin adını koymakta acele ettikleri bir «dönekler topluluğu» da değildir. Şimdiki aşamada reformist ve belirli devrimci güçler de uluslararası sosyal-demokrasi hareketi çerçevesinde kendilerine yer buluyorlar. Ve Sosyalist Enternasyonal'de egemenlik kuşkusuz merkez sağ ve merkez reformist çevrelere ait olsa bile, bu örgüt emperyalizmin, nük-

leer yıkım tehlikesine karşı barış savaşımının önemini ve anakaranın kapitalist kesiminin kenar bölgelerindeki giderek daha geniş halk yığınlarını kapsayan ulusal-kurtuluş hareketlerinin gereksinimlerini gözardı edemiyor. Bundan ötürü, sosyal-demokrasinin Latin Amerika, Afrika ve Asya sorunlarına yaklaşımında belirli antiemperyalist çizgiler görülmektedir.

Rio de Janeiro'ya giden delegasyonlar arasında yalnız sosyal-demokrat değil, aynı zamanda başkan R. Alfonsin'in partisi, yani erkteki Arjantin Sivil Radikal Birliği'nden, Uruguay'daki Geniş Cephe'den ve «Blanco» partisinden, Şili Sosyalist Partisi'nden ve kendilerini sosyal-demokrat örgüt ve hareketlerden saymayan daha birçok partiden heyetlerin yer alması kuşkusuz bir raslantı değildi. Brezilya'ya gelince, toplantıya kendilerini resmen Sosyalist Enternasyonal üyesi sayan L. Brizol'un Demokratik Trabalizm Partisi'nin (DTB) yanısıra, Brezilya Demokratik Hareket Partisi (BDHP) ve aynı zamanda Emekçiler Partisi (EP) gibi ülkemizdeki diktatörlük karşıtı güçlerin büyük kuruluşlarının önde gelen yöneticileri de katıldılar. Daha sonra cumhurbaşkanı seçilen T. Neves ve ünlü sendikacı, Emekçiler Partisi lideri L. I. da Silva, toplantıya katılmamış olsalar da, davetiye aldılar. Toplantıyı örgütleyenler, ülkemizde Sosyalist Enternasyonal'e eylem alanı olarak hizmet edebilecek politik akımların kapsamının genişliği bakımından genel olarak başarılı olmuşlardır. Bununla birlikte, toplantının belgelerinde Latin Amerika'daki karmaşık durum, savaş ve barış, emperyalizm ile ulusal-kurtuluş, koyu gericiilik ile sosyal ilerleme güçleri arasındaki çatışma üzerinde çok az durulmaktadır. Bu, Brezilya basınının olaya büyük ilgi göstermemesinden de anlaşıyor. Toplantıya katılanların bileşimi hesaba katıldığında, sonuçlar mütevazî olarak değerlendirilebilir.

Sosyalist Enternasyonal'in Brezilya'daki eylemleri ve sosyal demokrasinin sağlam bir temel oluşturması için nasıl bir perspektif vardır?

Artık uzunca bir zamandır bu doğrultuda adımlar atılıyor ve bunları nedenleri açıkça görünen büyük güçlüklerle karşılaşıyorlar. Her şeyden önce ülkede benzer bir partinin hızlı bir biçimde kurulmasını sağlayacak sosyal-demokrat gelenekleri yok. Birçok partide sosyal-demokrat akım ve gruplar varlığını sürdürüyor, ancak bunlar çoğu kez de yöneticilerinin kişisel ihtirasları nedeniyle hemen birleşmeye yanaşmıyorlar. 80'li yılların başlarında, DTB ile EP'nin birleşmesi sonucu böylesi bir partinin kurulması için yapılan girişimler, EP yöneticilerinin kesin tepkisiyle karşılandı. Rio de Janeiro'da, Sosyalist Parti kurma yönünde birçok kez yapılan ısrarlı çabalar da sonuçsuz kaldı.

Bu koşullarda, Sosyalist Enternasyonal Brezilya'da artık varolan birkaç politik ve sendikal kuruluştaki paralel eylem yürütmek zorundadır. O, ideolojik bakımdan kendisine en yakın olan DTP'nin yanısıra, ortanın solunda

geniş bir politik blok olan BDHP içinde ve San Paulo'nun etkin sendikalarını ve sanayi proletaryasını peşinden sürükleyen EP içinde ısrarla etkinliğini genişletmeye çalışıyor. Bu bağlamda, Rio de Janeiro toplantısında Sosyalist Enternasyonal'in Başkanı W. Brandt ile BDHP'nin yöneticisi U. Guimaraes arasında yapılan görüşmeler dikkate değerdir. Sosyalist Enternasyonal, Brezilya'ya yayılmasının çok değişik kanallarını belirlerken, hep şu amacı güdüyor: Örgütsel birliği olmasa bile, ülkemizde sosyal demokrat çizginin yaşama geçirilmesi için politik güçlerin somut bir belkemiğini oluşturmak. Sosyalist Enternasyonal, aynı zamanda Brezilya'daki her üç partiyle olan ilişkilerini, bunlar arasındaki ideolojik-politik farklara yaklaşımda genişliğin kanıtı olarak reklam ediyor. Bu, Sosyalist Enternasyonal'in yakın gelecekte Brezilya'da yeni bir parti kurma yoluna gitmeyeceğini bir kez daha kanıtıyor.

Sosyal demokrasi ve en başta da Batı Almanya sosyal-demokrasisi politik çevreler içindeki çalışmalarının yanı sıra, Brezilya sendikalarına da geniş olarak yayılmaya çalışıyor. Böylece o, EP'nin peşinden giden sendika kuruluşlarının saygınlığını her bakımdan yükseltmeye çalışıyor. Bu çabaların görünen amacı, sendikal hareketi parçalamak, sendikaların bir kesimini komünistlerin ve sol güçlerin etkisinden çıkarmaktır.

Sosyalist Enternasyonal'in ve adı geçen Brezilya parti ve sendikal birlikleri politik platformlarındaki ortak yanlar, köklü sosyal değişiklikler yolunun bulunmasında ve devrimci çözümlerden vazgeçilmesinde kendini gösteriyor. Devrimci çözümler yerine önerilen reform yolları ise, kapitalist düzenin ve uluslararası iş bölümünün dayattığı eşitsizlik çerçevesinin dışına çıkmıyor. Kuşkusuz, Sosyalist Enternasyonal ve onun ülkemizdeki ortakları demokratik bir alternatif, ulusal çıkarların savunulmasını istiyorlar, ama bunun yalnızca belli sınırlar ve antikomünist kör inançlar çerçevesi içinde olmasını istiyorlar. Söz yok, burada adı geçen güçler komünistlerin tecrit edilmesi, Brezilya'da gerçek bir varlık olan demokrasi savaşımının geniş cephesinden çıkarılması yönünde açıkça çağrı yapamazlar. Ama, Sosyalist Enternasyonal'in ve onun Brezilya'daki taraftarlarının çabaları, pratikte, halk yığınlarının gerçek demokratik dönüşümlerin devrimci yoldan uzaklaştırılmasına yöneliktir.

Böyle bir yaklaşım, sosyal-demokrat çevrelerin, sendikaları, emekçi yığınları kendi yanına çekme girişimlerinin büyük ölçüde başarısızlığını önceden saptıyor. Saf bir reformizm, Brezilya proletaryasının tüm pratik deneylerini, onun savaşım mantığını reddediyor. Batı Avrupa'dan, onun kapitalizmin birçok sınıf savaşımın derslerini benimseyen «uygarlığından» farklı olarak Latin Amerika halkları kapitalist gerçekliğin insanı isyan ettiren sosyal ve bölgesel eşitsizliği, işsizlik, doğal zenginliklerin yağma edilmesi, küçük, ekonomik bakımdan zayıf devletlerin daha güçlü kapitalist sömürücüler tarafından baskı altında tutulması gibi çok çirkin yön-

leriyle karşı karşıya geliyorlar. Bundan ötürü, örneğin, bizde Brezilya'da kapitalizmin ortadan kaldırılmasına değil, yalnızca reformlara ilgi duyan büyükçe bir emekçi katmanlar grubu bulmak zordur. Reformist ideoloji için «malzeme» olan sosyal-demokrat hareketin geleneksel yığınsal temelinin çoktan oluştuğu Batı Avrupa'ya kıyasla günümüzde Brezilya'da genel olarak Latin Amerika ülkelerinin ezici çoğunluğunda böylesi bir temel ya yoktur, ya da çok önemsizdir.

Bazen uluslararası kuruluşların şubelerinde çalışan işçilerle ilgili olarak, bunların reformist ideoloji için potansiyel beslenme ortamı yarattığını söylüyorlar. Kuşkusuz, bu kategoriden emekçilerin çalışma koşulları ve ücretleri özel işletmelerdekine kıyasla genel olarak daha iyidir. (Brezilya'da devlet sektöründe ücretler daha da yüksektir.) Ama bu koşullar resmi istatistiklerin bile yoksul olarak gösterdiği 40 milyonun, Brezilyalıların ezici çoğunluğunun sefalet içinde sürdürdükleri genel yaşam düzeyleriyle kıyaslandığı zaman ancak daha elverişli görünüyorlar. Eğer, örneğin, FAC ve Brezilya'da Volkswagen fabrikalarında çalışan işçilerin ücretleri ve çalışma koşulları karşılaştırılırsa, aradaki farkın çok büyük olduğu görülecektir.

Farklılık yalnızca yaşam düzeyi ile sınırlanmıyor. Bugün Brezilya proletaryası sendikal haklara tam olarak sahip değildir, onun hiçbir iş garantisi yoktur. Büyük kadro değişiklikleri, gitgeller kendini gösteriyor, ama ülkenin işçi sınıfının tarihsel olarak oluşan çehresi Avrupa'ninkinden ayrıyor.

Tüm bunlar, sosyal-demokrasinin Brezilya emekçileri arasında yığınsal ve sağlam politik bir temel oluşturmasını genel olarak güçleştiriyor. Kanımıza göre, yığınların politik aktifliğini yükseltmek, şimdilik ancak popülizmin ve ulusal-reformizmin geleneksel bayrağı altında olanaklıdır. Benzer eğilimlerin bölgede gerilere uzanan tarihsel kökleri vardır, bunlar çoğu zaman geniş destek sağlayabilmişlerdir. Brezilya'da ulusal reformizmin yeniden doğmasına, yığınların, bunun içinde askersel diktatörlüğün yirmi yıllık yönetiminin sonucu olarak proletaryanın da politik geri kalmışlığı yardım edebilir. Bunları gözönünde bulunduran uluslararası sosyal-demokrasi, benzer hareketlere yerleşmeye, bunların gücünü kendi çıkarları için kullanmaya çalışıyor.

Sosyalist Enternasyonal'in ülkemizde karşı karşıya geldiği bir başka faktöre de değinelim. Söz konusu olan, etkin askersel ve burjuva çevrelerinin onun eylemlerine karşı tutumlarıdır. Brezilya'da politik yaşamın özelliğini, egemen sınıfın dünya görüşüne gerici, ilerleme düşmanı önyargıların yerleşmesinin olağanüstü hızlanması oluşturuyor. Sapık antikomünizmde askersel ve iş çevrelerinin büyük bir bölümü, hatta sosyal demokratlar bile, onlara «çok kırmızı» görüleceklerdir. Örneğin, tepedeki askeri yönetim, vali Brizol'u en tehlikeli «devrim kışkırtıcısı» olarak görüyor, oysa

Brizol, hiç te öyle biri değildir. Bilindiği gibi, Sosyalist Enternasyonal Büro-sunun Rio de Janeiro'da toplanması olgusu bile, o dönemin egemen çevrelerinin sivil ve askeri grupları arasında belli çelişkiler yaratmıştır. Bugün de önemli bir etkinliğe sahip olan generaller çevresinin en aşırı-cıları, bu arada Nikaragua Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesi (SNLF) delegasyonuna Brezilya'ya vize verilmesini engellediler. Kore'den Viet-nam'a kadar emperyalist saldırılara katılan faşist emektarlar güruhunun aynı günlerde yapılan toplantısı, aşırı sağcıların bir başka provokasyonu-nu da açıkça ortaya koydu. Bununla birlikte, tüm bu düşmanca çıkışlara Brezilya hükümetinin ilgi gösterdiği toplantı eşlik etti. Bu toplantıda, Bre-zilya diplomasisinin Orta Amerika ve Afrika'nın güneyine ilişkin sorunlar-daki tutumu destek buldu, dikkatli reformlar ve sivil yönetime, «liberal-leşme»ye aşamalı geçiş çizgisi fiilen onaylanmış oldu.

Sosyalist Enternasyonal'in son yıllarda ülkemizde ve genel olarak Latin Amerika'daki en büyük eylemlerinin politik görüntüsü böyledir. Biz, onun eylemlerinden çalışmalarımız için nasıl bir sonuç çıkarıyoruz?

Brezilya'da iç politik ortamın hızla değiştiği koşullarda askeri rejime muhalefet eden güçlerin adayı T. Neves ile J. Sarney'in (4) 15 Ocak 1985'te yapılan başkanlık seçimlerindeki başarısından sonra, ortak eylemleri seçmen kurullarında başarı sağlayan değişik akımların karşılıklı ilişki so-runu özel bir keskinlik kazandı. Bu güçler arasında Brezilya komünistleri ve sosyal-demokrat gruplar da yer alıyor. BKP, kanımıza göre, militarist çevreleri bozguna uğratan demokratik cephe içinde birliğin korunması-nın en önemli koşulu olan demokratik-politik rejimin giderek güçlendiril-mesini, günümüzün en önemli görevi sayıyor. Gerici çevrelerin baskıcı yönetim biçimlerini yeniden ortaya çıkarma girişimlerinin yolunu yalnızca demokratik cephenin birliği tıkayabilir.

Brezilya'da demokrasinin geleceğinin belirlendiği politik savaşımın bu aşamasında, aynı zamanda ilerici reformların ve değişikliklerin ölçütleri ve derinliklerinin ve değişik eğilimlerin demokratik cephe çerçevesindeki kaçınılmaz çatışmasının da belirlendiğini iyi bilen komünistler, buna kar-şın onun kilit ulusal sorunlarda birliğinin korunabileceği görüşündedirler. Demokratikleşmenin önde gelen sorunlarını çözmek, halk yığınlarının en ivedi istemlerini yerine getirmek, onların yaşamlarını somut olarak iyileş-tirmek için, bu değişikliklere ilgi duyan güçlerin dikkatlerini ayrılıklara ve çelişkilere değil, konumlarında uyum gösteren ortak noktalara çevir-mesi gerekiyor.

BKP MK'nin Şubat (1985) Plenumunda kabul edilen «Komünistler ve demokratikleşme» başlıklı belgede, ülkenin bugünkü aşamasındaki politik

(4) Başkan seçilen T. Neves, ani hastalığı nedeniyle görevine başlaya-madı, onun ölümünden sonra Nisan 1985'te başkan yardımcısı J. Sar-neý Anayasa gereğince başkan oldu. (Not Red.)

gelişme çizgisi belirleniyor ve şöyle deniyor: «Devletin demokratikleşme sorunlarını çözmek için demokratik güçlerin cephesinin korunması ve güçlendirilmesinin, onun yığınlara ve örgütlerine geniş olarak dayanmasının belirleyici önemi vardır. Komünistlere göre, bu cephenin genişliği ve gücü, demokratik düzene geçişin başarısının temel politik koşuludur, ülkemizde istikrarın ve ilerlemenin garantisidir. Bundan ötürü komünistler ve işçi sınıfı, halk yığınlarının ve demokratik güçlerin sıralarındaki bölünme tehlikesine karşı savaşımı merkezi politik görev sayıyorlar. Tersine, bu güçler aralarında birliği güçlendirmek elde ettikleri kazanımlar üzerinde konumlarını pekiştirmek zorundadır, bu da Brezilya'nın önünde özgür, egemen ve ilerici bir gelişme perspektifi açacaktır». (5)

(5) Voz da Unidade, 23 Şubat 1985, s. 5.

Afrika'ya karşı düşmanca bir kampanyanın içyüzü

EMPERYALIST PROPAGANDANIN ETİYOPYA'DAKI DOĞAL AFETLE İLGİLİ SPEKÜLASYONLARI

Ahmet Salim

*Sudan Komünist Partisi'nin «Barış ve Sosyalizm Sorunları»
dergisindeki temsilcisi*

Abdoulaye Diagne

Dakar Üniversitesi öğretim üyesi (Senegal)

Essop Pahad

Güney Afrikalı gazeteci

Afrika kıtasında gıda maddeleri sağlama sorunu son derece çetin durumunu koruyor. Yaklaşık iki yıl önce başlayan kuraklık 24 ülkeyi etkiledi, milyonlarca insanı açlıktan ölümle karşı karşıya getirdi. Nüfusunun çoğunluğu kuraklık bölgelerinde yaşayan Etiyopya'nın durumu en ağırdı. Bu ilerci Afrika ülkesinin halkı, hükümeti, doğal afetin sonuçlarının etkisini azaltmak için, bunları ortadan kaldırmak için özverili çalışmalar yaptılar.

Ne var ki, dünyada Etiyopya devrimine karaçalmak, bu devrimi neredeyse birçok bölgedeki açlığın başlıca nedeni olarak göstermek için bu doğal afetten yararlanmaya çalışan güçlerin olduğu da görüldü. Bu güçler Etiyopya yöneticilerini yetkisizlik, yeteneksizlikle, ekonomik sorunlara gerekli önemi vermemekle, gıda maddeleri sağlama sorununu küçümsemekle suçladılar. Emperyalizmin ideolojik merkezlerinden yayılan iftiralar her şeyden önce Afrika halklarının gözünde sosyalizme yönelmeyi ve bununla birlikte genellikle tarımda ilerci dönüşümler gerçekleştirme yolunu küçük düşürmeyi, bunun dayanağının çürük olduğu kanısı yaratmayı amaçlıyor. Bu karaçalma kampanyasına birçok yüksek düzeydeki burjuva politikacısı da katıldı. Örneğin, ABD Dışişleri Bakanı George P. Shulze, San Francisco'da yaptığı bir konuşmada, Etiyopya yöneticilerinin «tarımı mahvettiklerini», açlık çekenlere yardım etmek istemediklerini vb. ileri sürdü.

Burjuva propagandası, Afrika'nın 10 yıl, 20 yıl, 100 yıl önce de kuraklıkla karşı kaldığı olgusunu kasten bilmezlikten geliyor. Bilindiği gibi Etiyopya'da kuraklık sık sık görülmektedir. Son 600 yıl içinde her 13-14 yılda bir kuraklıkla karşılaşılmıştır. Yirminci yüzyılda ise 7-8 yıl aralık-

larla ve 2–3 yıl süren kuraklıklar olmuştur. Bunun sonucunda 1957 yılından 1974 yılına kadar resmi verilere göre (devrimden önce bunlar çarpıtılarak veriliyordu) açlıktan 1 milyon insan öldü. Kuraklığın en çetin olduğu beş bölgede, göçebe halkın temel geçim kaynağı olan deve ve koyun sürüleri tamamen mahvoldu.

Etiyopya’da son kez açlık, bundan 10 yıldan biraz fazla bir zaman önce, ülkenin emperyalizmle sınıksız bağlı olan, insanların acı ve çileleriyle ilgilenmeyen imparatorluk rejimi sırasında görüldü. İktidarın bu felakete karşı savaşında başlıca «aracı», böyle bir şeyin olduğunu söylemeyi yasaklamak oldu. Bu arada 250 bin kişi açlıktan öldü. Hem de o zaman şimdikinden farklı olarak, kuraklık yalnız kuzey bölgelerin bir kısmını, her şeyden önce Vollo eyaletini etkilemişti. Öte yandan hava koşulları da şimdiki kadar kötü değildi. Seyrek de olsa bu bölgelere de yağmur yağıyordu.

Değişen iklim koşulları, Afrikalıların karşılaştıkları güçlükleri bir mercekte toplama rolü oynuyor. Bunlar çok daha açık şekilde ortaya çıkıyor. Ama hava koşullarının elverişli olduğu yıllarda da bu kıtada gıda maddeleri sağlama sorunu çetinliğini koruyor. Bunun nedenleri biliniyor. Bunlar şöyle sıralanabilir: Ekonominin genellikle az gelişmiş olması, ekonominin ihracata yönelik tek ürüne dayanması, sömürge döneminden Afrika kıtasına gerikalmış bir tarımın miras kalması. Afrika, hâlâ dünya kapitalist ekonomisinin bunalımlarından çok etkileniyor. Uzun süren son ekonomik bunalım, gelişmekte olan ülkelerin hammadde fiyatlarının hızla düşmesine yol açarak, Afrika ülkelerinin ekonomisi için yıkıcı etki yaptı. Bu ülkelerin ihracattan sağladıkları gelirin hızla düşmesine neden oldu. Amerika ve Batı Avrupa tekelleri bu ülkelerden milyarları bulan kâr vuruyorlar. Öte yandan emperyalist çevreler Afrika devletlerini, son mali kaynaklarını da kurutan silahlanma yarışına çekiyorlar.

Emperyalizm, Afrikalıları felaket bataklığına acımasızca ne kadar daha çok iterse, burjuva basını o kadar daha çok açlık çekenlere yardımdan söz ediyor. Burjuva yığınsal iletişim araçları, «güçlüklerin», ABD’nin ve Batı Avrupa’nın gıda yardımı olmadan ortadan kaldırılamayacağını, Afrika’nın yaşayamayacağını, onun yazgısının sömürgecilik döneminin «iyi günlerinde» olduğu gibi ileride de bağımlılık olacağını göstermek amacıyla demagojik bir kampanya başlattılar. Başka bir deyişle, Afrika halklarının kendi sorunlarını kendi başlarına çözebilecek güçte olmadıkları belirtilmek isteniyor. Ve durum böyle olunca bu halklar Washington’daki, Londra’daki, Paris’teki «hayırseverleri»in dediklerini yerine getirmelidirler...

Gerçekten de emperyalist devletlerin hükümetleri, özellikle ABD yönetimi, gıda yardımını, gelişmekte olan ülkelere karşı baskı aracı olarak kullanmak istediklerini gizlemiyorlar. Bir zamanlar Henry Kissinger açık ola-

rak şu tezi savunmuştu: Dünyada tahıl yetersizliği ABD'ne önceleri sahip olmadığı bir yetki, ülkeler ve halklar üzerinde ekonomik ve politik kontrol yetkisi sağlamalıdır. İşin özü işte buradadır. Şimdiki kuraklığın en şiddetli olduğu günlerde burjuva devletlerinin yardımının Afrika'ya büyük bir gecikmeyle, üstelik de bu devletlerin hükümetlerinin ve özel firmalarının vadedtiklerinden çok daha az miktarda gelmesi neyle izah edilebilir? Biz kapitalist dünyadaki dürüst insanları, felakete uğrayan Afrikalılara yardım elini uzatanları, gıda yardımını yeni sömürgeciliğin bir kozu olarak kullanmaya çalışanlarla aynı kefeye koymuyoruz. Öte yandan şunu da belirtmeliyiz ki, hayırsever örgütleri, özellikle dinsel örgütler tarafından toplanan paraların bir kısmı, Afrika ülkelerine ulaşmadı, yolda kayboldu.

Gelişmekte olan ülkelere yardım örgütlerinden birinin başında bulunan İngiltereli Charles Elliot, örneğin, Londra ve Washington'un Etiyopya'ya yaptıkları yardımı son yıllarda, bu ülkenin Marksist hükümetini düşürmek amacıyla bilinçli olarak geciktirdiklerini belirtiyor. Ortak Pazar Bakanlar Konseyi, genellikle her yıl bu tür yardım fonlarını kısıtlıyor. İngiltere hükümeti de böyle davranılmasında ısrar ediyor. ABD Senatosu Dışişleri Komisyonu Başkanı Rihard Lugar açık olarak, ABD'nin, bu elverişli durumdan yararlanarak, Etiyopya'ya baskı yapmasını istedi. ABD'nin Birleşmiş Milletler'deki eski temsilcisi Jeane Kirkpatrick ise bu ülkenin «Marksist yönetimi»ne gıda maddeleri verilmesinden üzüntü duyduğunu belirtti. Başka bir deyişle, emperyalist hayırseverler, ellerindeki ekmeği açlara uzatırken bile, her şeyden önce sağlayacakları politik kazançları, bağımsız ve ilerici hükümetlere baskı yapabilme olanaklarını düşünüyorlar.

Batılı politikacılar ve ideologlar konuşmalarında Afrika'nın gelişmesini istediklerini ileri sürüyorlar. Gerçekte ise yenisömürgeciler, Afrikalıların, kendi ekonomik, dolayısıyla politik kontrolünden çıkmaya yönelik her hangi bir adımına karşı çıkıyorlar. Dünyadaki en büyük kapitalist devletlerin 1983'ün sonunda Büyük Sahra'nın güneyindeki birçok devletin tarımının geliştirilmesi için yaptıkları yardımı % 20 oranında azaltmalarının nedeni bu değil midir?

Emperyalizm, Afrika ülkelerini kendi çeperi sayarak, halklara, ilerleminin kapitalist sistemin yazgısıyla sınıksız bağlı olduğunu telkin etmeye çalışıyor. Bundan da Afrika kıtasında sosyal-politik yapıları burjuva temellerine dayanan ülkelerin en büyük yarar sağlayacağı sonucunu çıkarıyorlar. Ve böylece Afrikalıları yenisömürgeciliğin çıkarlarına uygun düşen kapitalist gelişme yoluna itiyorlar. Afrika hükümetlerinden özel teşebbüsü teşvik etmelerini isteyen, onları devlet planlamasından vazgeçmeye çağıran, Afrika halklarını sömürgeciliğe son verilmesinin ekonomik açıdan anlamsız, hatta tehlikeli olduğuna inandırmaya çalışan burjuva «ekspertler»i ve «danışmanlar»ı bu yönde hareket ediyorlar.

Şimdi Afrika'nın yaşadığı trajedinin tekrarlanmaması, gelecek kuşakları böyle felaketlerden korumak için neler yapmak gerekiyor?

İlerici güçler bu durumdan biricik çıkış yolunu tüm ekonomik sistemin değiştirilmesinde, tarımda köklü reformlar yapılmasında görüyorlar. Böyle reformlar sosyalist yönelimli devletlerde, Etiyopya da dahil, ardıcıl olarak gerçekleştiriliyor. Etiyopya'da devrimden sonraki yıllarda gerçekleştirilen dönüşümler bu ülke hükümetine kuraklığın sonuçlarını ortadan kaldırmak için enerjik çabalar harcama olanağı verdi. Doğal afetlerin sonuçlarını gidermeyle ilgili uzun erimli bir program kabul edildi. Bu yönde bir dizi somut önlem alındı. En kurak bölgelerde yaşayan insanları tarım için daha elverişli bölgelere göçürüp yerleştirme, bu bölgelerde geniş bir ekonomik temel, çağdaş bir altyapı oluşturma kararı alındı. Göçebe olan nüfusun yavaş yavaş yurtlandırılması, bunların maddi koşullarının iyileşmesine ve kültür düzeylerinin yükselmesine olanak verecektir. Özel bir gıda fonu oluşturma, özel bir banka açma kararı alındı, sulama işlerinin geliştirilmesi, ormanların korunması, yeni yeni bölgeler ağaçlandırılarak, eski haline dönmesi, toprağın korunması, baraj yapımı işlerinin genişletilmesi, kuyuların sayılarının artırılması için önlemler alındı. Bundan başka Etiyopya yöneticileri kuraklığa dayanıklı buğday cinsleri ekmeyi kararlaştırdılar.

Geçen yılın Ekim ayında doğal afetlerin sonuçlarına karşı savaşım için bir ulusal komite kuruldu. Bu alandaki güçlüklerin ortadan kaldırılması için çalışmalara İşçi Partisi üyeleri ve sempatizanları aktif katılıyorlar, yerel yönetim organlarına gıda maddeleri dağıtımında, kuraklıktan en çok zarar gören bölgelerden nüfusun başka bölgelere aktarılmasında yardım ediyorlar. 12 eyalette 200'ün üstünde merkez oluşturuldu. Buralarda çalışanlar 330 bin çocuğu ölümden kurtardılar. Genel olarak 5 milyon kadar insana yardım yapıldı. Etiyopya İşçi Partisi Merkez Komitesi'nin Nisan 1985'te yapılan son plenumunda, ülkedeki durumun hükümetin tam kontrolü altında olduğu belirtildi.

Yerel yönetim organlarının başarısını, Etiyopya'da çalışan yabancı uzmanlar da kabul ediyorlar. Uluslararası Gıda Programı Örgütü'nce Etiyopya'ya gönderilen Hollandalı iktisatçı şöyle diyor: «Eğer Aseb (!) Doğu Afrika'da tahıl teslim alınan en büyük liman olursa, şaşmayacağım». «Afrique-Asie» dergisi şunları yazıyor: «Tüm ülkenin ekonomisi ... felaketzedelere yardım gösterilmesi için çalışıyor.» (2)

Kanımızca, ancak olguları kasıtlı olarak çarpıtarak, Etiyopya yöneticilerinin faaliyetleri gecikmiş, yetersiz vb. faaliyetler olarak nitelenebilir. Ve tamamen arsızlaşmış olanlar, utanma nedir bilmeyenler, Londra'da yayınlanan «The Times» gazetesinin yaptığı gibi, Etiyopya yöneticilerini «köylüleri kırıma uğratmak»la suçlayabilirler.

Etiyopya halkına gerçekten yardım yapanları belirtmek gerekirse, bun-

(1) Aseb, Etiyopya'nın iki liman kentinden biridir. (Not Red.)

(2) «Afrique-Asie», 31 Aralık 1984 – 13 Ocak 1985, s. 36.

lar sosyalist topluluk ülkeleridir. Bu ülkeler parasız olarak büyük miktarda gıda maddesi, kamyon, çadır siteleri için gerekli donatım, ilaç sağladılar. Felaketzedelere sağlanan gıda maddelerinin dörtte üçü Sovyetler Birliği'nin verdiği taşıt araçlarıyla yapılıyor. Tüm bunlar şimdiki oluşan durumda çok büyük önem taşıyor, ama genç cumhuriyetin sosyalist ülkelerle işbirliğini, bir kerelik sağlanan yardımlar belirlemiyor. Etiyopya İşçi Partisi MK Genel Sekreteri ve Geçici Askeri Yönetim Konseyi Başkanı Mengistu Haile Mariam'ın belirttiği gibi, sosyalist ülkelerin ekonomik yardımı, Etiyopya'ya önceleri 40 yılda yapabildiğini şimdi 10 yılda yapma olanağı sağladı.

Etiyopya devrimi, ağır bir sınav daha verdi. Emperyalizmin desteklediği bölücü çetelerin ülkenin kuzeyinde saldırılarını aralıksız sürdürdükleri ve Eritre'yi Etiyopya'dan koparmaya çalıştıkları koşullarda kuraklığa karşı koymak hiç de kolay bir iş değildi.

Bölücü, ayrılıkçı çetelerin eylem gösterdikleri bölgelerin gıda maddeleri yetersizliğinin en çok hissedildiği bölgeler olması bir raslantı değildir. Asiler, halka düzenli olarak gıda maddeleri sağlanmasını engelliyorlar, bu bölgelere gönderilen gıda maddelerine el koyuyorlar. Etiyopya'da çalışan yabancı uzmanların yaşamını tehdit ediyorlar.

Bunun yanısıra emperyalist çevreler, Etiyopya hükümetinden, asileri tamenasını istiyorlar, bunu sağlamaya çalışıyorlar. Batı Avrupa ülkeleri ve ABD bu amaçla gıda maddelerinin bir bölümünü doğrudan bu bölücü gruplara veriyorlar, bunları yasal hükümet ile eşit görüyorlar, ikisini de aynı kefeye koyuyorlar. Sadece son aylarda, ABD, asilere 60 bin tonluk çeşitli mal verdi. Öte yandan şöyle bir olayın olduğu da ortaya çıktı: Nisan ayında alaşağı edilen Sudan diktatörü Numeyri, felaketzedelere yardım örtüsü altında, bölücü çetelere silah ve askeri malzeme göndermiştir. Bundan başka Hartum, İsrail ve CIA'nin düzenlediği ve geniş reklamı yapılan Etiyopya'dan (Sudan aracılığıyla) İbrani (Yahudi) dinine bağlı birkaç bin Falaş'ı sözde açıktan kurtarmak için ülkeden alıp götürme eylemlerine katıldı. Siyonistler bu insanları daha sonraları 1967'de işgal ettikleri Arap topraklarına yerleştirmeyi planlıyorlar. Etiyopya hükümeti bu yasadışı eylemlere son verilmesini ve Falaşlara ülkelerine geri dönme olanağı verilmesini istedi.

Amerikan «Newsweek» dergisinin verilerine göre 5 milyon insanın açlık çektiği ⁽³⁾ Sudan sözkonusu olmuşken şunu da hatırlatmak yerinde olacaktır: Emperyalistlerin dümensuyunda giden gerici Numeyri rejimi uzun bir zaman Sudan halkının önemli bir bölümünün yoksul durumunun «farkına bile varmadı». Öte yandan bu ülkenin egemen çevrelerince tarımı «modernleştirme» yönünde atılan adımlar, büyük bölgelerde tüm

⁽³⁾ «Newsweek», 4 Şubat 1985, s. 21.

ağaçların kesilip köklenmesine, meraların yokedilmesine (bu, göçebe halkın yaşam koşullarını son derece kötüleştirdi), toprak erozyonuna, çölden esen rüzgarların tahribatının artmasına yol açtı. Sudan, bu tür felaketleri önlemek için her hangi bir önlem almaya hazır değildi.

Ülkeyi yıkıma sürükleyen Numeyri, bunalımın yükünü, geniş tüketim malları, gıda maddeleri fiyatlarını artırarak, emekçilerin sırtına bindirmeye çalıştı. Bu, Sudanlıların sabrını taşıran son damla oldu. Bu yılın ilkbaharında halkın öfkesi, ülke çapında bir patlamaya yol açtı ve halk düşmanı rejim düştü. Bu, Afrika kıtasında hâlâ kapitalist gelişmeyle bir «mucize» yaratılacağına inananlar ve emperyalistlerin «yardım»ını, doğal afetler de dahil, her derde deva görenler için ibret verici bir derstir.

Afrika'yı etkisi altına alan kuraklık bir kez daha şunu gösterdi: Bu trajedinin nedeni yalnız hava koşulları değildir. Sık sık tekrarlanan bu acıklı olayların başlıca nedenleri üretim güçlerinin gelişmemiş olmasıdır, sömürgecilik ve yeni sömürgecilik egemenliğinin yarattığı öteki sonuçlar, Afrika devletlerinin dünya kapitalist ekonomisinde, uluslararası ticaret sisteminde eşitsiz durumunun devam etmesidir. Bu duruma ancak halkın bilinç düzeyinin yükseldiği, sosyal aktifliğinin arttığı, feodalizm kalıntılarının kararlı biçimde kökünün kazındığı, ekonomik bağımsızlığı sağlama politikası izleyen ülkelerde son verilebilir. On yıl önce Etiyopya devrimcileri işte böyle bir yola koyuldular.

Büyük beklentiler

Nisan ayı başlarında Jamayka'nın başkenti Kingston'da «özgür dünya» gençliğinin sözümona konferansı ve festivali yapıldı. Moskova'daki 12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali'nin normal hazırlıklarına engel olmayı planlayan ve çok reklamı yapılan bu faaliyetler Washington'un büyük mali desteğine karşın, büyük bir fiyasko ile sonuçlandı. «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi, bu olaylar üzerine Jamayka Komünist Gençler Birliği'ne bazı sorular yöneltti. Kingston'dan aldığımız yanıtlar aşağıda yayınladığımız politik mizah şeklindeydi.

Koca adada bir tek festival posterı kalmıştı. Geri kalanlarını gençler, Jamayka hükümetinin ve ABD'li patronlarının, gençlerin muhalefetine karşın bu eylemi düzenlemelerini protesto etmek amacıyla yırtmışlardı. Yoketme Ekibi'nin (gizli polis) merkezinde kalan tek posterı de işkence odasına sürükledikleri göstericilerden biri yırtmıştı. Başbakanın, reklam bürosunun yaptığı işi Washington'a gösterebilmesi için hiç olmazsa tek bir postere çok ihtiyacı vardı. Ve Washington'a uçuşundan biraz önce yırtık posterı eline geçirince heyecanlandı ve istemiyerek biraz daha yırttı. Bereket ki, posterın üstündeki şu yazılar hâlâ okunabiliyordu: «Özgür Dünya Gençliği'nin Festival ve Konferansı, 31 Mart – 3 Nisan günlerinde yapılıyor. Tüm dünyadan totaliterizme karşı olan binlerce genç bu gösteriye katılmak için Jamayka'ya geliyor ...»

Başbakan şöyle bir yutkundu ve içinde bir boşluk hissetti. Washington, yırtılan posterlerden ve dünyadaki en büyük gençlik gösterisi olarak düşünülen bu etkinliğin tam bir fiyaskoyla sonuçlanmasından hoşlanmıyacaktı. Belki de işin içyüzünü öğrenmek isteyeceklerdi. Başbakan'ın yakası tropik sabah sıcağında birden daraldı. Ama biraz sonra kendini topladı, omuzlarını dikleştirdi ve kendi kendine şöyle dedi: «Ben yapabileceğimin en iyisini yapmaya çalıştım, beni şamar oğlanı yapmalarına izin vermeyeceğim.»

Yine de Ekselanslarının odasına girerken Başbakanın dizleri titriyordu. Ev sahibi öfkeyle gürledi: «Hepsi senin hatan. Ne halt ettik de geride köşede kalmış bir adada böyle bir şey yapmaya kalkıştık.»

– «Sakin olun efendim.» Başbakan gülümsemeye çalıştı. «Sonu iyi olan her şey iyidir. Daha bu sabah basına, konferansımızın ne kadar başarılı olduğunu ve Üçüncü Dünya için Jamayka'daki demokrasinin nasıl bir model alınabileceğini anlatıyordunuz.»

«Evet, evet» dedi, ekselansları, yüzü asık bir şekilde. Ve devam etti: «Burada gazeteci yok, açık açık konuşalım. Sana hatırlatıyoruz. Sen adadaki festival ve konferansın Moskova'daki festivale karşı komünist olma-

yan dünya gençliğinin dayanışmasının gerçek bir göstergisi olacağını söyledin. Aynı zamanda bu festival bizim stratejik savunma girişimimize ve Üçüncü Dünya'yla ilgili ekonomik programımıza desteğin bir ifadesi olacaktı. Siz, her şeyin gerektiği gibi yapılacağını söylediniz ve biz bu işe vergi mükelleflerinden aldığımız milyonlarca dolar ayırdık, büyük sermaye sahiplerini bu iş için para vermeye zorladık. Tüm haber ajansı görevlilerini ve iyi gizli ajanları harekete geçirdik. Siz, ortak çabalarla, gençleri yalnız Moskova'ya gitmekten vazgeçirmek değil, aynı zamanda onların örgütlerinde, yani Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu ve Uluslararası Öğrenciler Birliği'nde bölünmeler yaratmayı başaracağınızı söylediniz. Ya ne oldu?

Ekselansların yüzü daha da asıldı.

– «Görülüyor ki, siz ülkeniz gençliğiyle bile başa çıkamıyorsunuz. Bana bildirdiklerine göre, ülkenizdeki 15 gençlik örgütünden 14'ü yalnız konferansı boykot etmekle kalmamış, aynı zamanda protesto gösterisi düzenleyerek, konferansın çalışmalarını baltalamaya çalışmışlardır. Sizin iddianıza göre, gösteriye sadece birkaç yüz genç katılmış. Bizim ajanlarımızın raporlarında ise bu gösterinin yığinsal olduğu belirtiliyor. Siz birçok şarkıcı ve çalgıcı konsere katılmayı reddettiği için doğru dürüst bir konser bile düzenleyemediniz.»

– «Ama Ekselans», başbakan onu yatıştırmaya çalışarak, «benim verdiğim emir üzerine, gösteri dağıtıldı ve bunu düzenleyenler gözaltına alındı.»

– «Bunun ne önemi var?» dedi yüksek görevli buz gibi bir edayla. «Ertesi gün tüm gazeteler, gençlerin en özgür, en demokratik konferansında muhalefet edenlere karşı güç kullanıldı, diye yazdılar.»

– «Ama, Ekselans, sizin resmi delegasyonunuza katılanların, Üçüncü Dünya'yla ilgili sizin politikanızı eleştirmeye başlayan bir konuşmacının elinden hiç utanmadan, mikrofonu zorla çekip almalarının ne faydası var?»

Başbakan öyle kızmıştı ki, her tür diplomasiyi bir yana bıraktı.

– «Gelin olayların gelişmesine daha yakından bakalım. Bu eylem, daha siz Avrupa'nın özgür devletlerinin hükümetlerinden kendi gençlerinin bu konferansa katılmalarını sağlamalarını garanti edemediğiniz zaman başarsızlığa uğramaya başlamıştı.»

– «Sayın başbakan, haddinizi bilin!»

Ama başbakan kendini öylesine kaptırmıştı ki, Uluslararası Para Fonu IMF'yle yeni tur görüşmelerin en gergin döneminde olduklarını bile unutmuştu.

– «Washington'un.Üçüncü Dünya hükümetlerindeki dostlarının çoğu, vadettikleri sayıda genç göndermediler ve açık olarak sizin mali kuruluşlarınıza olan muazzam borçlarını ödeme işlemleriyle uğraşmak. IMF'den, dilenircesine daha insancıl koşullar uygulamasını istemek, kendi halklarının protestolarını bastırmak için kadro hazırlamak gibi işlerle boğazlarına kadar dolu olduklarını söylediler. Özür dilerim, (onun dilediği özür, elbette hiç bir zaman kabul edilmeyecektir), ama konferansımıza katılmaya gelenlerin birçoğu da, açıkça söylemek gerekirse, ayak takımıydı ...»

– «Ya sizin uluslararası sekreterliğiniz neydi? O da mı iyi çalışıyordu?» diye bağırdı Ekselans. «Siz çok iyi biliyordunuz ki, onların Moskova Festivali Uluslararası Hazırlık Komitesi dedikleri sekreterliğe 100'ün üstünde ülkeden temsilci katılıyor. Siz ise hiç bir gerçek gençlik örgütüyle bağı olmayan bir avuç kişiye uluslararası sekreterlik adını verme küstahlığı gösterdiniz.»

– «Ekselans, rica ederim, konudan uzaklaşmayın. Sizin bize vadettiğiniz heyetler arasında kimler vardı? Göçmenler. Miami'den Kübalılar, New York'tan Polonyalılar, Pakistan'dan Afganistanlılar, Honduras'tan Nikaragualılar ... Onlar kimsenin ağzını bile açmasına izin vermediler. Ve bu, bildiğiniz gibi, sorun yarattı, çünkü konferansa katılanlardan bazılarının daha ilk gün ülkelerine geri dönmelerine yol açtı.»

– «Konferansı düzenine koyamadınız. Bunda bizim suçumuz yok» diye kesip attı ekselans.

Bu sözler üzerine iyice kırılan ve öfkeden tüyleri ürperen başbakan şöyle dedi: «Bunda suç bizim mi? Öteki heyetler, bu konferansın, kendilerinin katıldıkları demokratik konferansların en demokratik olmayana olduğunu söylüyorlardı. Bunlardan biri bu konferansta komünizme karşı savaşıma çok fazla dikkat ayrıldığını, gençlerin sorunlarına ise hiç değinilmediğini söyledi.»

Ekselans, başbakanın sözlerini keserek, «Gel biz aslanlarımızın yaptıklarına dönelim», dedi. Ve içi tomar tomar kağıt dolu kalın bir dosya çıkardı. «Bak, Cumhurbaşkanı danışmanı D. Godson'un, CIA'in, USIA'nin, AFL-CIO ve ICFTU'nun (1), bize bu işte yardım edenlerin tümünün raporlarının tam metinleri işte burada. Bu raporlarda, böyle bir konferans için, Jamayka'nın seçilmesinin isabetsiz bir seçme olduğu belirtiliyor.»

Ekselans birden ayağa kalktı, parmağıyla başbakanı göstererek, boşuk bir sesle konuşmaya başladı:

(1) CIA, Amerikan Merkez İstihbarat Servisi; USIA, ABD Haber Ajansı; AFL-CIO, Amerikan Emekçileri Federasyonu-Üretim İşçileri Sendikaları Konseyi; ICFTU, Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu'dur. (Not Red.)

– «Siz bizi yanılttınız. Bu yolla para kazanmak ve bir barıştıcı olarak ün yapmak istediniz. Belki de sandınız ki, Jamayka'da daha bu yılın Ocak ayında senin celletlerinin bir barış gösterisine katılanlardan 7 kişiyi öldürdüğünü unutacaklar. O zaman sizin basın ağzının payını vermek aklınıza bile gelmedi.

Başbakan (fısıldayarak):

– «Ben, sizin Nikaragua'da, Lübnan'ı söylemeye gerek görmüyorum, yaptıklarınızı, neden kendi ülkemde yapamayayım?» dedi.

– «Ne dediniz sayın başbakan? Rica ederim, sınırı aşmayın; Görülüyor ki, siz, bizim yalnız Sandinist hükümeti alaşağı etmeyi değil, aynı zamanda tüm dünyada bizim demokratik sistemimizi yerleştirmeyi amaçlayan barış politikamız üstüne açık bir görüş sahibi değilsiniz. Biliyorsunuz, ki, barış sodece savaşların olmaması değildir, bu aynı zamanda ...»

Bu arada hızla kapı çalındı.

Sekreter içeri girdi ve şöyle dedi: «Ekselans, genç seçmenlerin düzenlediği ve protesto belgelerinin yükseldiği yürüyüş Saray'a doğru ilerliyor. Aşağıda ise, büyük salonda, gazeteciler, Ruslarla görüşmelerin gidişatı üzerine yapacağınız basın toplantısının ne zaman başlayacağını soruyorlar.»

Yüksek görevli kişi derin bir nefes alarak:

– «Söyle, biraz beklesinler. Biz şimdi geliyoruz. Size gelince, sayın başbakan, bu yırtılmış posterden kendinize bir şapka yapın ve başınıza koyun! Ancak, (yüksek görevli gülümsüyordu, başbakan ise hiç de gülümseyecek durumda değildi), biz birbirimize darılmamalıyız. Çünkü hepimiz aynı geminin yolcularıyız.»

Josino Blak

«Özgürlük şampiyonları»nın gerçek yüzü

Diğer ülkelerin iç işlerine silahlı karışma, yabancı toprakları işgal etme, darbeler düzenleme ve gerici rejimlere her yardımı yapma gibi sayısız olaylar ABD emperyalizminin hem genelek haline gelmiş hem de günümüzde izlediği çizginin özelliklerini oluşturuyor. ABD, son 40 yıldır, hemen hemen 300 defa diğer ülkeleri tehdit etti veya baskı amacıyla silahlı güce başvurdu. Kanlı saldırı savaşları, sabotaj eylemleri, terörizm ve geniş araç ve yöntemleri de kullanarak casusluk operasyonlarıyla baskı eylemlerine girişmenin yanı sıra, nükleer silahlar yüklü stratejik bombardıman uçaklarının barışçı ülkelerin çevresinde devriye uçuşları yaparak çeşitli ülkelerdeki ve bölgelerdeki halklar üzerinde sürekli artan tehlikeler yaratmak da bunların içinde sayılabilir.

Bugün ABD, 32 ülkede, «ABD'nin çıkarlarını koruma» bahanesiyle 1.500 üs ve tesis bulunduruyor ve buralarda 5.000.000'den fazla görevli bulunuyor.

ABD'nin dış politikasının hegemonyacı, gerici özü, onun saldırgan eylemlerinde açıkça görülebilir. İşte bunların en çok bilinenleri:

1945–1949: Çin halkının demokratik devrimini bastırmak ve ABD ile bir sıra eşitsiz anlaşmalarla Çin'i yarı-sömürge durumuna düşüren Çan Kay-Şek yönetimi altında Komintang'ı iktidara getirmek için Çin'e müdahale.

1948: İtalya'da parlamento seçimlerinin yapıldığı 18 Nisan günü ABD 6. Filosu İtalya limanlarına girdi, ABD denizcileri sokakları doldurdu, uçak gemilerinden ve kıyıdaki üslerden kalkan sayısız uçak gökyüzünü doldurdu. Bu silahlı tehdit gösterileri ilerici güçlerin seçimlerde zafer kazanmasını önlemeyi amaçlıyordu.

Venezuela'da askeri darbe. ABD kontrolündeki petrol sanayiini ulusallaştırmayı planlayan Romulo Gallegos hükümetinin devrilmesi.

1948–1951: Filipinler'deki kurtuluş hareketine karşı askeri operasyonlar.

1949: Kolombiya'da ABD egemenliğine karşı genişleyen halk hareketini bastırmak için darbe düzenleme ve barbar bir faşist diktatörlüğü iş başına getirme.

1950–1953: Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti'ne karşı saldırı.

1950: Çin Halk Cumhuriyeti'nin bir kısmı olan Tayvan ve Peng-hu Lieh-tao adasının işgali.

1953: İran'da petrol sanayiini ulusallaştıran Musaddık hükümetinin CIA ajanlarının aktif rol aldığı bir darbe ile iktidardan uzaklaştırılması. Bu darbe sonucunda ABD petrol şirketleri İran'daki kilit noktaları ele geçirdi.

1954: ABD tekellerinin egemenliğini kontrol etme, önleme politikası izleyen yasal Arbenz hükümetinin devirmek için Guatemala'ya silahlı müdahale.

1954–1975: Bölgedeki ulusal kurtuluş hareketlerini bastırmak için Çin Hindi'ne saldırı başlattı. ABD işgalcileri, başta Vietnam Demokratik Cumhuriyeti olmak üzere Çin Hindi ülkelerine, Hiroşima'ya atılan atom bombası gibi 700 atom bombasının yıkım gücüne eşit ölçüde silah yağdırdılar. Milyonlarca insanın ölümüne ve sakat kalmasına, çevrenin korkunç derecede bozulmasına yol açan bu pervasız askeri macera şu unsurlardan oluşuyordu:

1954–1975 yıllarında Laos'a karşı saldırı, ki bu özellikle 1964'den itibaren yoğunlaştı; 1955–1975 yılları arasında Güney Vietnam'daki gerici kukla rejimi desteklemek amacı ile askeri operasyonlar; 1964–1975 yılları Vietnam Demokratik Cumhuriyeti'ne karşı savaş, 1969–1975 yılları arasında Kamboçya'ya karşı saldırı.

1958: Antiemperyalist yükselişi bastırmak ve Amerika yanlısı gerici Kamil Şamun rejimine destek vermek için Lübnan'a müdahale.

1960: Nikaragua'daki halk hareketini kırmak için Somoza ailesinin diktatörlüğüne askeri destek; Küba'nın çeşitli bölgelerindeki yolların bombalanması; Panama Kanalı bölgesinde Panama'nın egemenliğini korumak için yapılan gösteriye katılanlara ABD birliklerince ateş açılması.

1960–1962, 1964: Zaire'de (Kongo Kinşasa) kurtuluşçu ve demokratik güçleri bastırmak için ABD ve diğer NATO ülkelerinin askeri müdahalesi.

1961: Amerika kıtasında ilk sosyalist ülke olan Küba'ya karşı sonuçsuz kalan saldırı. (Domuzlar Körfezi çıkarması)

1965: Gerici bir cuntayı işbaşından uzaklaştıran ulusal kurtuluş güçlerini bastırmak ve iktidarı yine Washington yanlılarına vermek için Dominik Cumhuriyeti'ne müdahale.

1973: Şili'de CIA'nın faşist bir darbe tezgahlaması. Halk Birliği hükümetinin devrilmesi; faşist tipte bir diktatörlüğün kurulması.

1980: İran'daki ABD'li rehinlerin kurtarılması için girişilen ve sonuçsuz kalan askeri operasyon.

Washington'un izlediği çizgi, geçen 5 yılda daha da yayılmacı bir nitelik kazandı. Uluslararası ölçüde terörizm ve haydut çetesi gibi davranışlar, bunun yanı sıra egemen ülkelerin iç işlerine büyük ölçüde karışmayı bir «hak» olarak iddia etme ve bunu bu ülkelere kabul ettirmeye çalışma, bütün bunlar, ABD yönetiminin dış politika doktrininin temel içeriğini oluşturuyor. Silahlı tehdit yayılıyor; ABD'nin askersel eylemleri şimdi dünyanın bütün bölgelerine yayılıyor. Diğer ülkelere karşı saldırgan, kışkırtıcı ve yıkıcı hareketler gözle görülür bir şekilde genişledi. Bunun en çarpıcı örnekleri şöyle:

Şubat 1981: El Salvador'daki gerici rejimi desteklemek, Nikaragua ve Panama hükümetlerine baskı yapmak amacıyla Panama Kanalı bölgesinde «Black Hawk» (Kara Atmaca) askeri hareketi yaptı.

Basra Körfezi'ndeki ABD askeri varlığına dektek sağlamak için ABD Çevik Kuvvetleri'nin bir kısım askerini Umman'a gönderdi.

Ağustos 1981: Libya kıyıları açıklarında ABD 6. Filo'sunun kışkırtıcı tatbikatları, Libya Hava Kuvvetlerine ait 2 uçağın ABD savaş uçakları tarafından düşürülmesi.

Ekim-Kasım 1981: Yunanistan'daki seçim kampanyasını etkilemek için ABD ve diğer NATO ülkeleri donanmalarının Akdeniz'deki tatbikatları.

Kasım 1981: Libya, Etiyopya ve Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti arasında imzalanan karşılıklı yardım anlaşmasına karşılık olarak Umman, Somali, Sudan ve Mısır'da ABD Çevik Kuvvetleri'nin «Bright Star-2» (Parlak Yıldız-2) manevraları. B-52 bombardıman uçakları Libya Çölü'nü bombaladı.

Nisan 1982: 60 gemi ve 350 uçağın katıldığı «Ocean Venture-82» (Okyanus Macerası-82) deniz tatbikatlarının desteğinde Küba ve Nikaragua'ya korku salma kampanyasının yükseltilmesi. Ayrıca, Florida ve Georgia'daki üslerde her an çarpışmaya hazır vaziyette ABD Çevik Kuvvetleri'ne mensup 45.000 asker bekliyordu.

Haziran 1982: 4 uçak gemisi de içinde olmak üzere 50 donanma gemisi Lübnan'a karşı İsrail'e destek sağlamak amacıyla Akdeniz'e gönderildi.

Ağustos 1982: ABD Deniz Kuvvetlerine mensup ilk askerler Lübnan'a ulaştı.

Şubat 1983: Honduras'ın Nikaragua ile olan sınırı boyunca yapılan «Big Pine-1» (Büyük Çam-1) askeri tatbikatları. Küba ve Nikaragua'ya karşı yürütülen ABD'nin şantaj ve tehdit kampanyası da bu tatbikatlarla aynı zamanda şiddetini artırdı.

İçinde 6.000 askeri personelin bulunduğu «Nimitz» uçak gemisi Libya kıyılarına gönderildi. ABD AWACS uçakları Mısır'a yerleştirildi. Libya hava sahaları bu uçaklar tarafından ihlal edildi.

Ağustos 1983: Füzeleer de dahil silah taşıyıcıların Çad'a yerleştirilmesi; 550 ABD görevlisinin Sudan'a gönderilmesi; 6. Filo'nun uçak gemilerinin tetikte beklemesi. Bütün bunlar Fransa ve Zaire'nin Çad'a müdahalesine destek sağlamak amacıyla yapıyordu.

Nikaragua ve Küba'yı denizden çevirmek için bir sıra büyük askeri tatbikatların yapılması.

Eylül 1983: Sivil bir Güney Kore yolcu uçağını işin içine karıştırıp kışkırtıcı haber yayarak, Sovyetler Birliği'nin en önemli stratejik bölgelerinden Kamçatka ve Sahalin üzerinde ABD Hava Kuvvetlerine ait bir keşif uçağının ve bir casus uydusunun uçurulması.

Buna ek olarak 17.000 sivil ve resmi Amerikalı'nın Avrupa'ya gönderilecek, bunların, *Batı Avrupa*'ya ABD orta menzilli füzelerinin yerleştirilmesi için ve bir kararlılık gösterisi şeklinde geçen, diğer NATO ülkeleri silahlı güçleriyle yapılan ortak tatbikatlara katılması.

Başkan Reagan ABD askeri birliklerine *Lübnan*'da istedikleri zaman ateş etme ve uçak gemilerindeki uçaklarına da yerel hedefleri bombalama yetkisi verdi. Denizaltılara ek olarak savaş uçakları ve 6. Filo gemileri *Lübnan*'a karşı askeri operasyonlarda kullanıldı.

Ekim 1983: 10 gemi dolusu karaya çıkarma birliklikleri, Orta Amerika'daki devrimci süreci kuşatma amacı ile *Grenada*'ya gönderildi. Bu güç gösterisi sonuçta, adanın istilası ve işgali ile sonuçlandı. Bu saldırı eyleminde 1.000 Grenadalı öldürüldü.

40.000 kişiden oluşan bir ABD askeri birliği *Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti*'ni tehdit etmek amacıyla *Güney Kore*'de tetikte bekliyordu.

Şubat 1984: «Önleyici» nükleer darbeyi başlatmaya hazırlık gösterisi anlamında ABD ile *Güney Kore*, «Team Spirit-84» (Ortak Ruh-84) askeri manevrasını gerçekleştirdiler. Bu manevra sırasında hem karada ve hem de denizde faaliyet gösteren 50.000 kişilik birlikler tatbikatlar sırasında defalarca *Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti* sahalarını ihlal etiler.

«New Jersey» savaş gemisinin açtığı yoğun bombardıman ateşine karşılık veren *Lübnan* yurtsever güçlerinin zorlamasıyla 1.800 ABD denizcisi *Beirut*'tan ayrılmak zorunda kaldı.

ABD'nin *Nikaragua*'ya müdahalesine hazırlık gösterisi şeklinde *Nikaragua* sınırı boyunca yapılan ABD-Honduras ortak manevralarını tamamlama amacıyla *Honduras*'a 2.000 ABD görevlisinin yerleştirilmesi.

Mart 1984: *Nikaragua*'yı denizden ablukaya almak için *Nikaragua* limanları açıklarına CIA'nın örgütlediği bir operasyonla mayın döşenmesi.

Nisan 1984: *Nikaragua* yakınlarında ABD, Honduras, Guatemala ve Salvadorluların katıldığı *Grenadero-1* savaş oyunları ve ABD'nin «Okyanus Macerası-84» deniz manevrası.

Mayıs 1984: *Basra Körfezi* yakınlarında, aralarında «Kitty Hawk» ve «America» adlı uçak gemilerinin de bulunduğu çok güçlü bir ABD donanmasının mevzilenmesi, yedi geminin doğrudan körfeze girmesi. Resmi açıklamaya göre, bu bölgede ABD'nin yapacağı herhangi bir eylemin amacı, güya «ABD'nin yaşamsal çıkarlarını korumak» için gerekli eylemlerdi.

Ağustos 1984: *Honduras*'daki askeri birliklerinin iki misline çıkarılması. *Nikaragua* açıklarında, aralarında «Kennedy» ve «Cruise» füzeleriyle donatılmış «Iowa» savaş gemisinin de bulunduğu büyük bir deniz gücünün devriye gezmeye başlaması.

Eylül 1984: «Autumn Forge-84» adlı Avrupa'daki NATO askeri manevrasında ilk vuruş füzeleri olan «Pershing-2»ler ilk defa olarak savaş durumuna uygun olarak kullanıldı.

Uluslararası boğazları kuşatma ve Japonya'nın etrafındaki 1.000 millik alanda kontrol kurma amacıyla ABD ve Japon donanmasının birlikte gerçekleştirdikleri operasyon.

Kasım 1984: Nikaragua'daki genel seçimleri etkilemek amacıyla, aralarında uçak gemisi ve savaş gemisi «Iowa»nın da bulunduğu ABD donanmasına bağlı 40 geminin Nikaragua karasularını ihlal etmesi.

Şubat-Nisan 1985: ABD'de yükselen anti-Nikaragua histerisine temel teşkil eden ve Honduras'da gerçekleştirilen büyük çaptaki «Big Pine-2» (Büyük Çam-2) askeri manevrası. (Başkan Reagan'ın açıklamalarında da yasal Nikaragua hükümetini devirme isteğinden söz ediliyordu.)

✱

İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana geçen 40 yıl, Washington'un tarihin ilerliyişini durdurmak, ulusal kurtuluş ve sosyal ilerleme hareketlerinin gelişmesini kontrol altına almak ve dünya demokratik güçlerini bastırmak yolunda harcadığı tüm çabalarda her türlü araç ve yöntemle başvurduğunu göstermiştir. Bütün bunlar da sahtekarca «özgürlük ve demokrasi» sözcükleri ardına gizlenerek yapılıyor. Gerçekte bütün bunlar hegemonya kurmak amacıyla büyük güç olma hevesinden kaynaklanmaktadır. Gülünç bir mantıkla bütün değerleri altüst eden ve uluslararası sorunlarda keyfi hareket etme niyetini her vesile ile ortaya koyan ABD emperyalizmi, gerçekte, Alman faşizminin izlediği karanlık, onursuz yoldan çok az farklı olan bir yol izliyor ve tarihin ibret verici derslerine kulak tıkıyor.

Bu derleme, derginin Bilimsel Enformasyon ve Arşiv Komisyonu tarafından hazırlanmıştır

Komünist gençlik örgütleri

Kısa bilgiler ()*

HO Şİ MINH KOMÜNİST GENÇLER BİRLİĞİ (VIETNAM SOSYALİST CUMHURİYETİ)

Bu Birlik, 26 Mart 1931'de kuruldu. 1976'da Ho Şi Minh adını aldı. Bugün Vietnam'ın 50'nin üzerindeki ulusal ve etnik grubuna mensup 15–28 yaş arasında yaklaşık 4,5 milyon üyesi var. Bu miktar ülkedeki genç nüfusun % 27'den fazlasını oluşturmaktadır. Birlik'in üyelerinin çoğunluğu genç işçiler ve köylülerdir. Üyeler arasında orta okul ve yüksek öğrenim kurumlarında okuyan öğrenciler ve memurlar da vardır.

Birlik, Vietnam Komünist Partisi'nin önderliği altında çalışır ve onun militan yardımcısı ve güvenilir yedeğidir. Vietnam komünist gençliği partisiyle birlikte ülkelerinin özgürlüğü ve sosyalist dönüşümlerin gerçekleştirilmesi için savaşımın şanlı bir yolunu bir baştan bir başa geçtiler. Komünist Gençler Birliği'nin üyeleri istisnasız işin en zor ve en öndeki kesimlerinde olmuşlar, partinin politikasını propaganda etmiş ve uygulamışlardır. 1961–1964 döneminde ilk beş yıllık planın hedeflerine ulaşma eyleminde iki milyon genç yer aldı. Amerikan saldırganlarına karşı savaş boyunca Birlik, Uç Hazırlık (çarpmaya hazırlık, silahlı güçleri birleştirmeye hazırlık ve her yerde bulunma ve ülkenin yararına her tür görevi yerine getirmeye hazırlık) olarak bilinen yığinsal bir hareket örgütledi. Bu yurtsever hareketin içinde dört milyonun üzerinde genç kız ve erkek yer aldı. Örnek kahramanlık göstererek, Halk Ordusu'nun sıralarında yer aldılar ve sosyalist kurtuluşa katıldılar. On yıl boyunca (1966–1975) Vietnam Komünist Gençler Birliği'nin üyeleri toplam olarak 1945 kilometre uzunluğunda 50 yeni yol ve 10.000 başka projeleri gerçekleştirdiler. Birlik üyeleri Güney Vietnam'da işgalcilere ve onların kuklalarına karşı savaşta önemli rol oynadılar ve yeni bir yaşamın kurulmasına dikkate değer bir katkıda bulundular.

Parti ve hükümet, Komünist Gençler Birliği'nin hizmetlerine yüksek değer biçti. Birliği, 1. ve 2. derece Ho Şi Minh nişanlarıyla ödüllendirdi.

Şimdi Komünist Gençler Birliği çabalarını temel olarak ekonomiyi ilerletme üzerinde yoğunlaştırıyor. Öncü çalışma kolektifleri hareketi ulus çapında yaygınlaştı. Yalnızca endüstride, 1.500.000 genç insan üçüncü

(*) Komünist gençlik örgütleriyle ilgili olarak kısa bilgiler yayınlamaya devam ediyoruz. Bak: «Barış ve Sosyalizm Sorunları», – «Yeni Çağ», 1984, Sayı 4, 6, 7, 8, 10; 1985, Sayı 2.

beş yıllık planın hedeflerini yerine getirmeyi üstlendi. Birlik üyesi yüzlerce, binlerce genç işlenmemiş toprakları sürdürdü ve yeni ekonomik bölgeler geliştirdi. Vietnamlı komünist gençler, birçok yurtsever girişimi başlattılar. Üretimi artırma ve devlet fonlarından tasarruf yapmak için ellerinden geleni yapıyorlar.

Komünist Gençler Birliği en büyük dikkatini gençler arasındaki ideolojik çalışmaya veriyor. Onları Marksist-Leninist düşüncenin ve partiye bağlılığın ruhuyla eğitiyor ve sosyalist ahlakın savunucusu, toplumun yeniden biçimlenmesine aktif olarak katılmaya yetenekli yeni yurttaşın biçimlenmesine yardım ediyor. Genç insanlar arasında çalışan kadroları eğiten geniş bir ağ vardır. Komünist Gençler Birliği Merkez Komitesi üç okula sahiptir ve her bölgede ve büyük şehirde gençlik okulları bulunmaktadır. Vietnam Komünist Partisi'nin verdiği görevle, Komünist Gençler Birliği, Vietnam Gençlik Federasyonu'nu (yaklaşık 10 milyon üyeli) yönetiyor ve Genç Piyonerler Örgütü'ne ve öteki çocuk örgütlerine yardım ediyor.

Birlik, ulusun toplumsal yaşamında gözle görülür bir rol oynamaktadır. Ulusal Meclisin her dört üyesinden biri Komünist Gençler Birliği üyesidir.

Günümüzde, Vietnam'ın genç komünistleri başlıca uluslararası görev olarak barışın korunmasını, nükleer savaş tehditinin bertaraf edilmesini görmektedirler. Vietnamlı komünist gençler savaş karşıtı eylemlerde savaştan bir şekilde yer almakta ve sosyalist ülkelerle bağlantısız ülkeler arasında ve dünyadaki tüm demokratik ve barışçı güçler arasında, militarizme, emperyalizmin ve uluslararası gericiliğin saldırgan politikalarına karşı birlik istemektedirler.

Vietnam Komünist Gençler Birliği yaklaşık 100 ülkeden ilerici gençlik örgütleriyle ilişki içindedir ve DDGF'nin üyesidir.

Birlik, demokratik merkeziyetçilik ilkeleri temelinde eylem yürütür. Temel örgütler üyelerin çalışma yerlerine ya da okuma birimlerine göre kurulmuştur. Şu anda, 40 yöre, kent ve özel bölge örgütü ve dört sanayi kolunda örgütü, ayrıca binlerce kırsal ve bölgesel örgütü vardır.

En yüksek organı her beş yılda bir toplanan kongresidir. İki kongre arasında Birlik'in çalışmaları Merkez Komitesi ve Sekreterlik tarafından yönetilmektedir.

Merkez yayın organı «*Tien Phong*» (Öncü) gazetesidir. Birlik iki de dergi yayınlamaktadır. Birlik'in yayınevi her yıl 40–50 kadar kitap ve broşür çıkarmaktadır.

Bütçesi üyelerin ödentilerinden, yayınevinden, gazete ve dergilerden ve yine Komünist Gençler Birliği örgütlerinin yürüttüğü faaliyetlerden elde edilen gelirlerden oluşmaktadır.

FINLANDIYA DEMOKRATİK GENÇLİK BİRLİĞİ

Finlandiya'nın bu önde gelen politik gençlik örgütü Marksist-Leninist konumlardadır. 1944'te kurulmuş olan örgütün bugün yaklaşık 30.000 üyesi vardır, genç işçiler (% 61,88), öğrenciler (% 35,36) ve memurlar.

Finlandiya Komünist Partisi'nin önderliğinde çalışan örgüt, komünistlerle birlikte kendi politikasını formüle etmekte, önüne çıkan sorunların üstesinden gelmektedir. Temel örgütleri parti hücreleriyle sürekli ilişki içindedir.

Birlik, üyelerini bilimsel sosyalizm ruhunda eğitmeyi ana görevi olarak görmekte ve Marksist-Leninist öğretiyi genç insanlar arasında yaymak için geniş *propaganda çalışmaları* yapmaktadır. Genç erkek ve kızları kendi çıkar ve hakları için, işsizliğin artmasına neden olan hükümetin ekonomik politikasına karşı savaşıma çekmekte ve büyük sermayeye ve gericiliğe karşı koymaktadır. Sendika örgütlerinin güçlenmesi ve savaşkanlıklarının yükselmesi için çaba harcamaktadır.

Örgüt, bir ideolojik işbirliği programı temelinde Sosyalist Öğrenciler Birliği ile sıkı bağlara sahiptir. Birlikte, genç işçileri ve öğrencileri kaygıya düşüren sorunlar üzerinde Marksist-Leninist görüşleri yayan, Birlik üyeleri ile radikal gençlik arasında görüş alışverişi için bir kürsü görevi gören ve bunların barış ve demokrasi uğruna ortak savaşım platformunu oluşturmaya çalışan «*Uusi Valta*» (Yeni Güç) adlı gazeteyi yayınlamaktadır. Birlik nükleer bir felaketin önlenmesini günümüzdeki en önemli amacı olarak görmektedir. Silahsızlanmayı ve Kuzey Avrupa'da nükleer silahlardan arınmış bir bölge yaratılmasını savunmaktadır. Üyeleri savaş karşıtı eylemlerde aktif yer almaktadır.

FDGB, çalışmalarında proleter enternasyonalizmi ilkelerinden hareket etmektedir. Demokrasi ve ulusal kurtuluş için savaşan halklarla dayanışma kampanyaları örgütleyen örgüt, uluslararası gençlik hareketinde aktiftir ve DDGF'nin üyesidir. Finlandiya ile Sovyetler Birliği gençliğinin arasında dostluk ilişkilerinin daha da ilerletilmesine özel bir dikkat ayrılmaktadır.

Birlik, demokratik merkeziyetçilik temelinde kurulmuştur. Üyelerinin çalışma, okuma, ya da oturma birimlerine göre kurulmuş olan temel örgütler (hücreler) genç erkek ve kızlar arasında politik faaliyeti yönetmekte, onların sorunlarını ele almakta, tartışmaların gerçekleşmesini sağlamakta ve örgütün üyesi olmayan genç insanlarla ortak çalışma hedeflerini belirlemektedir. Hücreler, üyelerinin boş zamanlarını da örgütlemekte ve amatör sanat grupları oluşturmaktadır.

Temel örgütler bölge örgütlerinde, bunlar da eyalet örgütlerinde birleşmişlerdir. Şu anda FDGB'nin 16 eyalet örgütü vardır. En yüksek organı

üç yılda bir toplanan kongresidir. Son olarak 13. Kongre 1982 yılında toplanmıştır. Kongreler arasında Birlik'in çalışmaları Merkez Yönetim Kurulu tarafından yönetilmektedir.

GUATEMALA YURTSEVER EMEKÇİ GENÇLİĞİ (GYEG)

GYEG, Guatemala Emek Partisi'nin önderliğinde çalışan Marksist-Leninst gençlik örgütüdür ve bu partinin politikasını yürekten desteklemektedir. Tüm parti kararlarını yerine getirmeyi kendi yükümlülüğü sayar. Sıralarında genç işçileri, köylüleri, memurları, öğrencileri, aydınları ve işsizleri birleştirmektedir. Tek tek üye kabul etmektedir. Aday üye kabul edilmeden önce eğitimden geçirilir.

Örgüt, 1950'li yılların sonunda, 1954 yılında Amerika'nın yönettiği paralı askerlerin işgaline kadar çalışma yürüten Demokratik Gençlik Bağlaşıklığı adlı örgütün üyelerince oluşturuldu. Bütün tarihi boyunca kanlı diktatörlüğün karşısında derin yeraltı koşullarında çalışmak zorunda kaldı.

GYEG'nin esas amacı genç Guatemala'lıları demokratik dönüşümler için ve baskıcı rejim ve faşist diktatörlüğe karşı halkın devrimci savaşımına çekmektir. Belgisi şudur: «Gençlik hakları, devrim ve sosyalizm için!»

Legal ve illegal çalışma biçimlerini ve ekonomik, politik ve silahlı savaşımı birleştirirken, örgüt, gençliğin geniş kesimlerini, «devrim halktan soyutlanmış küçük gruplar tarafından değil, yalnızca örgütlenmiş halk tarafından gerçekleştirilir» diyen programına uygun olarak devrimci harekete çekmek amacına kararlılıkla bağlı kalır.

Teröre, polis izlemesine ve yığinsal kırımlara karşı genç Guatemala'lılar yoğun bir ajitasyon ve propaganda çalışması yürütmektedirler. Her legal olanağı değerlendirerek (spor merkezleri, ya da konserler), örgüt, gençliğin iş, geçim ve yaşayacak bir yer olması haklarını savunmaktadır. Aynı zamanda yürüyüşler de düzenlemektedir. Örneğin, ölüm mangaları tarafından öldürülen genç yurtsever militanların cenaze törenleri, insan haklarına saygı ve katillerin bulunmasını isteyen binlerce insanın protesto gösterilerine dönüşmektedir. Bu yürüyüşlerde yüzü maskeli birçok kişi görülebilir; bunlar öldürülen yoldaşlarına son görevlerini, aynı akıbetle uğrama riskini de göze alarak yerine getirmek için gelen yurtseverlerdir.

Yüzleri maskeli genç Guatemala'lıları, Havana'daki Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali'nin canlı yayını sırasında tüm dünyadaki milyonlarca televizyon seyircisi de izledi. Tüm barbarca baskılara karşı, GYEG, Havana Festivali'nin hemen öncesinde kendi ulusal festivalini topladı. Bu, Guatemala gençlik hareketinin örgütlenmesinde niteliksel bakımdan yeni

bir aşamayı açtı ve bu son derece zor koşullarda bile gençliğin savaşımı sürdürebildiğini kanıtladı.

GYEG, diktatörlüğün canavarlıklarının sergilenmesi ve dünya kamu oyunun Guatemala halkının tiranlığa karşı direnişini desteklemesi için çokşey yapmaktadır. Örgüt, genç insanlara emperyalist baskıya ve sömürüye karşı savaşan halklarla kardeşlik, yoldaşlık ve dayanışma düşüncesi aşılayarak, onları proleter enternasyonalizmi ruhunda eğitmekte ve bunu ortak devrim davasına bir katkı olarak görmektedir.

GYEG, DDGF üyesidir ve Latin Amerika'daki, sosyalist ve kapitalist ülkelerdeki kardeş örgütlerle yakın dostluk ilişkileri içindedir.

Yayın organı «*Juventud*» (Gençlik) adını taşımaktadır.

URUGUAY KOMÜNİST GENÇLİK BİRLİĞİ (UKGB)

1921'de kurulmuş olan UKGB, Uruguay Komünist Partisi'nin önderliği altında çalışmakta, parti politikasını gençlik içinde yaymaktadır. Şimdi işçilerden ve öteki ücretlilerden, köylülerden ve öğrencilerden 20.000 üyesi vardır.

Birlik, önemli bir etkiye sahiptir. Gençlik için demokratik değişikliklerin ve gençliğin hak ve çıkarlarının kararlı savunucusudur. Faşist baskıların en korkunç olduğu yıllarda bile, genç komünistler askersel faşist diktatörlüğe karşı direnmiş, yurttaşlık haklarının yeniden kazanılması için genç erkek ve kızları ayağa kaldırmıştır. Bunlar rejimin yıkılmasında önemli bir rol oynamıştır. İçlerinde UKGB Genel Sekreteri Jorge Mazzarovich de olmak üzere 3.000'i aşkın UKGB üyesi zindanlardan geçmiştir. Birçok genç komünist diktatörlüğün zindanlarında yaşamını yitirmiştir.

UGKB, gençliği geniş bir temelde birleştirmeyi ve bunları halkın daha iyi bir yaşam, ileri demokrasi, ulusal kurtuluş ve sosyalizm için verdiği savaşıma çekmeyi başta gelen görevi olarak görmektedir. Üyeleri çeşitli sendikaların başlattığı grevlere katılmakta, bildiriler dağıtmakta, gösteri ve mitinglerde yer almaktadır. Birlik, sol bir koalisyon olan Geniş Cephe'yi aktif olarak desteklemekte, burada öteki sol gençlik örgütleriyle, özellikle Sosyalist Gençlik Örgütü ve Demokratik Hristiyanlar Birliği ile işbirliğine gitmektedir. Üniversite Öğrencileri Federasyonu'nda, Ulusal İşçi Birliği'nin gençlik komisyonlarında, orta dereceli okulların öğrenci birliklerinde ve mahallelerdeki yığınsal örgütlerde büyük bir etkiye sahiptir.

Bugün UGKB, ülkedeki devrimci yükselişe dayanarak, gençlik içindeki etkisini artırma, sıralarını güçlendirme ve genç kuşağın ana yığınını ör-

gütleme çabası içindedir. Üyelerinin, özellikle yeni kabul edilenlerin ideolojik bakımdan eğitilmelerine, yetiştirilmelerine özel dikkat ayırmaktadır. Örgüt, DDGF üyesidir.

UGKP, demokratik merkeziyetçilik ilkeleri temelinde kurulmuştur. Ülkenin tüm bölgelerinde kolları vardır. Okullarda, üniversitelerde ve işletmelerde çalışma yürütür. En yüksek yetki kongresindedir. Kongreler arasında Birlik'in çalışmaları Merkez Komitesi tarafından yönlendirilmektedir.

TÜSTAV

Bildiri

Türkiye kadınları İlerici Kadınlar Derneği'nin kuruluşunun 10. yıldönümünü Evren-Özal yönetiminin ağır ekonomik, sosyal ve politik baskıları altında karşıyorlar. Faşist diktatörlüğün acısını en çok emekçi analar çekiyor. İKD'nin kapatılmış olması onları en temel hakları için savaşımında savunmasız bırakıyor.

3 Haziran 1975'de kurulan ve yalnızca dört yıl serbest çalışma olanağı bulabilen İKD, en başta Türk ve Kürt emekçi kadınlarla bağlandı. Kadın oldukları için katmerli, çifte sömürü altında olan çalışan kadınların en can alıcı sorunlarını kamuoyuna maletti. Kadın haklarının sözde kaldığı ülkemizde kadınların toplumsal yaşamdaki rolünü artırmak için çalıştı.

İKD'nin örgütlediği ve yığinsal eylemler gerçekleştirmelerine öncülük ettiği kadınlar, halkımızın ulusal ve sosyal kurtuluş savaşımında kadınların vazgeçilmez bir güç olduğunu kanıtladılar.

Kadın-erkek eşitsizliğinin temelinde ülkemizdeki toplumsal düzenin sosyal eşitsizliklerinin yattığı, bu nedenle kadın sorununun ancak sosyalizmde çözüme ulaşabileceği gerçeğinden yola çıkan İKD, kadınlarla erkeklerin savaşım içindeki birliği için çalıştı. Ulusal Kurtuluş Savaşı'nda cepheye omuzlarında mermi taşıyan emekçi analarımızın, İkinci Dünya Savaşı sırasında barış için sesini yükselten aydın kadınlarımızın geleneğini yaşattı. «8 Mart» Dünya Kadınlar Günü'nün enternasyonal ülkelerini toplumu muza mal etti. 12 Eylül öncesindeki faşist tırmanışa karşı güçlü bir savaşım verdi. Kadın hareketiyle işçi ve gençlik hareketinin, aydın örgütlerinin eylem birliğine önemli katkılarda bulundu.

Fabrikalardan, bürolardan okullara ve gecekonduklara kadar her yerde ilerici kadın hareketinin bayrağını yükselten İKD üyeleri bu savaşımında egemen güçlerin, faşistlerin her türlü saldırı ve baskısına göğüs gererek büyük bir sınav verdiler. Bu savaşımında canını veren tekstil işçisi Meryem Karakız gibi şehitlerin anısını halkımız her zaman canlı tutacaktır. İKD'nin özverili savaşımıyla ülkemizde geniş, yığinsal, demokratik bir kadın hareketinin çok etkili bir rol oynayabileceği, kadınların bağımsız örgütleriyle toplumsal ilerlemeye büyük katkılarda bulunabilecekleri kanıtlandı.

Bunun için sıkıyönetim daha ilk başta İKD'yi kapattı, bunun için faşist diktatörlük İKD yönetici ve üyelerine 30 yıla varan ağır hapis cezaları kesmeye çalışıyor.

Faşist diktatörlük ilerici kadınların örgütlerini kapattı ama onların savaşımını durdurmayı başaramadı. Bugün ilerici kadınlar erkek kavga arkadaşlarıyla omuz omuza ülkemizdeki ağır koşullarda halkımıza yol gösteriyorlar, yurtdışındaki İKD'liler Türkiye halkı ve demokrasi güçleriyle dayanışmanın yükseltilmesi için çaba harcıyorlar.

Savaş tehlikesine ve faşist diktatörlüğe karşı barış ve demokrasi savaşımının başarısı için kadınlarımızın bu savaşımına daha etkin katılımı zorunludur. Hangi politik görüşten olursa olsun ilerici, demokrat kadınlarımızın biraraya gelmesinin, işkence ve idamlara, politik baskılara, zamlara, hayat pahalılığına, işsizliğe, ahlaksal yıkıma karşı, Amerikan köleliğine karşı, barış ve demokrasi için en geniş kadınları günlük savaşım- lar içinde birleştirmelerinin olanakları artmaktadır.

Komünistler, İKD ve öteki kapatılmış kadın örgütleri üzerindeki yasak- ların kalkmasını, kadınların özgürce örgütlenebilme hakkını ve kadın hak- larının gerçekten yaşama geçmesini savunuyor.

Komünistler, dün olduğu gibi bugün de kadınlarımızın birleşmesine, kendi sorunlarının çözümü için eyleme geçmelerine, toplumsal yaşamda hakettikleri yeri almak için savaşım vermelerine yardımcı olmak için her çabayı gösteriyorlar, göstereceklerdir.

30 Mayıs 1985

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne

Çok değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına Hitler faşizmine ve Japon militarizmine karşı tarihsel utkunun 40. yıldönümünde, belirleyici cephedeki savaşımı yöneten ve yönlendiren şanlı Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ni, Sovyet Ordusu'nun tüm mensuplarını ve gözünü kırpmadan barış ve yaşam için, halkların faşizm vebasından kurtarılması için 20 milyon canını veren yiğit Sovyet halkını en yüce duygularla selamlar. Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı, Leninci Parti'nin etrafında tek bir yumruk olan Sovyet halkının, bütün öteki ülkelerdeki antifaşist direniş savaşçılarının bu başarısını her zaman canlı tutacağını belirtir. Bu savaşında canlarını veren milyonlarca kahramanın anısı önünde saygıyla eğilir.

Emperyalizmin en saldırgan, en gerici kesimlerinin sosyalizme üstün gelme, tarihin akışını değiştirme ve dünya çapındaki toplumsal ilerleme sürecini durdurma çabalarının boşuna olduğu, bundan 40 yıl önce kanıtlandı. Ne ki ABD emperyalizmi ve NATO elebaşları, bugün de bu gerçeğe gözlerini kapatıyorlar. Aynı serüvenci düşün peşinde koşuyorlar. Üstelik bu kez, nükleer silahların gölgesinde insanlığı toptan yokolmaya sürüklemek pahasına silahlanmayı uzaya da tırmandırmaya çabalıyorlar.

Sovyetler Birliği İkinci Dünya Savaşı'nın öncesinde, sırasında ve sonrasında olduğu gibi, tarihsel utkunun 40. yıldönümünde de büyük bir sorumlulukla davranıyor. Bugün, sosyalist topluluğun emperyalizmin askersel üstünlüğüne izin vermeyen, nükleer silahsızlanmanın gerçekleşmesi için hiçbir girişimden geri durmayan kollektif politikası barışın korunması uğruna savaşında belirleyici oluyor. Türkiye komünistleri, bu çabalara yüksek değer biçiyor.

Çok değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi, İkinci Dünya Savaşı'ndan çıkan dersleri halkımıza maletmeyi, savaşa karşı bütün güçlerin birliğini örmeyi, barış içinde yanyana yaşama için vargücüyle çalışmayı savaş gündeminin birinci maddesi yapmıştır. TKP, İkinci Dünya Savaşı yıllarında olduğu gibi, bugün de savaş tehlikesine karşı, Türkiye'nin barış yanlısı devletlerin saflarında aktif ve yapıcı bir tutum alması için savaşıyor. Partimiz, ülkemizdeki faşizm yanlılarına karşı demokrasi için, bütün demokrasi güçlerinin birliği için çalışıyor.

Türkiye Komünist Partisi, Sovyetler Birliğı Komünist Partisi ile Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri temelinde kardeşçe bağlarla bağlıdır. Tarihseİ utkunun 40. yıldönümünde, Lenin'in Partisi Sovyetler Birliğı Komünist Partisi ve yiğıİ Sovyet halkına şan olsun!

9 Mayıs 1985

*Komünist selamlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

Almanya Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi'ne

Çok değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülke-miz işçi sınıfı adına, Hitler faşizminin ezilmesinin 40. yıldönümü nedeniyle, Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin tüm üyelerini ve Demokratik Alman Cumhuriyeti halkını en içten duygularla kutlar, devrimci savaş selamlarını gönderir.

Alman komünistleri, anti-Hitler koalisyonunda belirleyici cephede sava-şan Sovyetler Birliği'nin, bütün öteki ülkelerdeki antifaşist direniş savaşı-çılarının yanında büyük bir özveriyle savaştılar. Sayısız kurban verdiler. Onların bu özverili savaşmaları, bugün faşist bir diktatörlük altında sava-şım veren Türkiyeli komünistler için güç ve esin kaynağıdır. Türkiye komü-nistleri, Ernst Thaelmann'ın yolundan yürüyen, Sovyetler Birliği Komünist Partisi ile dostluğu ve savaş arkadaşlığını en yüce kazanım olarak gören kardeş Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin enternasyonalist politikasına yüksek bir değer biçiyor.

Emperyalizmin en saldırgan, en serüvenci kesimleri, ABD emperyalizmi ve NATO başları tarihin akışını değiştirmenin boş bir düştten başkaca bir şey olmadığını bugün de gözardı ediyorlar. Nükleer silahların gölgesinde, insanlığı toptan yokolmaya sürüklüyorlar, silahlanmayı uzaya tırmandırıyorlar.

TKP, savaşın başlamadan önlenmesi gerektiği, en geniş savaş karşıtı güçlerin barış cephesinin örülmesinin zorunlu olduğu yolundaki İkinci Dünya Savaşı derslerini, halkımıza maletmek için vargüçüyle çalışıyor. TKP, Sovyetler Birliği'nin, Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin de yer aldığı sosyalist topluluk üyelerinin, barışın korunması, insanlığın yıkımdan kurtarılması yolundaki çabalarının, bugün, savaş karşıtı hareket içinde belirleyici önem taşıdığı görüşündedir.

Bu tarihsel utkunun 40. yıldönümünde, Demokratik Alman Cumhuriyeti komünistlerini ve Demokratik Alman Cumhuriyeti halkını sevgiyle selamlar, gelişmiş sosyalist toplum kuruculuğunda büyük başarılar dileriz.

8 Mayıs 1985

*Komünist selamlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

Alman Komünist Partisi Başkanlık Divanına

Çok değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına, Hitler faşizminin ve Japon militarizminin ezilmesinin 40. yıldönümünde, Federal Almanya Cumhuriyeti komünistlerini ve halkını candan kutlar, devrimci savaş selamlarını gönderir.

Alman komünistleri, anti-Hitler koalisyonunda belirleyici yükü taşıyan Sovyetler Birliği'nin, bütün ülkelerdeki antifaşist güçlerin saflarında Hitler faşizmine karşı büyük bir kahramanlıkla savaştılar. Onların bu savaşımı, bugün Türkiye'de faşist diktatörlüğe karşı savaşım yürüten Türkiye komünistleri ve demokrasi güçleri için güç ve esin kaynağıdır.

TKP, ABD emperyalizminin ve NATO başlarının, nükleer silahlanmayı tırmandırdığı, silahlanmayı uzaya sıçratmaya kalkıştığı, insanlığı yok olma pahasına savaş serüvenlerine sürüklemeye çabaladığı bugünkü ortamda, en geniş savaş karşıtı güçlerin birliğinin örülmesi için çalışıyor. Partimiz, ülkede demokrasi için, Türkiye'nin barış yanlısı devletlerin sıralarında aktif ve yapıcı bir tutum alması için hiçbir özveriden kaçınmıyor. TKP, kardeş Alman Komünist Partisi ile Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi temelinde sınıksız bağlıdır. Utkunun ve kurtuluşun 40. yıldönümü, Federal Almanya Cumhuriyeti komünistlerine ve halkına kutlu olsun!

8 Mayıs 1985

*Komünist selamlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi Başkanlık Divanı'na

Çok değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına, Hitler faşizminin ve Japon militarizminin ezilmesinin 40. yılında, Batı Berlin komünistlerini ve Batı Berlin halkını candan kutlar, devrimci savaş selamlarını gönderir.

Alman komünistleri, anti-Hitler koalisyonunda belirleyici yükü taşıyan Sovyetler Birliği'nin, bütün öteki ülkelerdeki antifaşist güçlerin saflarında, kahramanca savaştılar. Onların bu savaşımı, bugün faşist bir diktatörlük altında savaşan Türkiye komünistleri ve demokrasi güçleri için güç ve esin kaynağıdır.

TKP, savaşın başlamadan önlenmesi gerektiği, en geniş savaş karşıtı güçlerin barış cephesinin örülmesinin zorunlu olduğu yolundaki İkinci Dünya Savaşı derslerini, halkımıza mal etmek, nükleer bir savaş tehlikesine karşı, uzayın militarizasyonuna karşı bütün ülkelerin barış güçlerinin birliği için savaşıyor. TKP Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi'nin, zor koşullar altında, Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkelerine sıkıca bağlı savaşımına büyük değer biçiyor.

Utkunun 40. yıldönümü, Batı Berlin komünistlerine ve halkına kutlu olsun!

8 Mayıs 1985

*Komünist selamlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi
Politik Büro üyesi ve Sovyet Sosyalist
Cumhuriyetler Birliği
Bakanlar Kurulu Başkanı
Nikolay Aleksandroviç Tihonov yoldaş'a

Çok değerli N. A. Tihonov yoldaş,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve kendi adıma, 80. doğum yıldönümünüzü en içten duygularla kutlar, Size, en iyi dileklerimizi iletirim.

Genç yaşınızdan bu yana bütün bilgi ve becerinizi sosyalist ekonominin gelişip güçlenmesi için seferber ettiniz. Sizin yaşamınız, Sovyet devletinin çok yanlı güçlendirilmesi, sosyalizm ve komünizm kuruculuğunda dev adımlar atılmasıyla sıkı sıkıya bağlıdır. Türkiye komünistleri Sizi, uluslararası planda sevilen ve sayılan, sosyalist topluluğun birliğinin ve ekonomik potansiyelinin pekiştirilmesi ve dünya üzerinde sosyalizmin konumlarının güçlendirilmesi için yorulmaksızın çalışan seçkin bir devlet adamı olarak tanıyor.

Türkiye Komünist Partisi, komşumuz Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği ile ülkemiz arasında karşılıklı yarar ve işbirliğine dayalı iyi komşuluk ilişkilerinin kurulması ve korunması yönünde SSCB'nin ve Sizin gösterdiğiniz çabalara yüksek değer biçiyor.

Çok değerli N. A. Tihonov yoldaş,

80. Doğum yıldönümünüzde, Size sağlık, esenlik, mutluluk, sorumlu görevinizde yeni başarılar diler, üstün hizmetleriniz nedeniyle Size verilen yüksek ödüller nedeniyle Sizi yürekten kutlarız.

14 Mayıs 1985

Komünist selamlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Sayın Behice Boran'a

Değerli yoldaş,

75. Doğum yıldönümünüzü Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi adına yoldaşça duygularla kutlar, Size sağlık ve mücadelenizde başarılar dilerim.

İşçi sınıfımız, barış ve demokrasi güçleri Sizin uzun politik yaşamınız boyunca, karşılaştığınız türlü baskı ve zorluklara karşı sürdürdüğünüz onurlu mücadeleyi her zaman saygı ile anacaklardır.

Geçmişte Barışseverler Derneği'nde barış için mücadeleye, işçi sınıfı davası için harcadığınız çabalara, Türkiye İşçi Partisi içinde yüklendiğiniz sorumlu görevlere ve Türkiye İşçi Partisi'nin bilimsel sosyalizm doğrultusunda gelişimi için çabalarınıza, Parlamentoda geniş yığınlara sosyalizmin benimsetilmesi, bağımsızlık, demokrasi için verdiğiniz uğraş bugün de Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı olarak faşist diktatörlüğe karşı mücadeleye, zor koşullar altında bugüne dek sürdürdüğünüz bu özverili çabalarınıza, partilerimiz arasında süren politik birlik çabalarında Sizin rolünüze Türkiye Komünist Partisi büyük değer veriyor.

75. Doğum yıldönümünüzde Size daha uzun mücadele yılları ve Partinize başarılar dileriz.

19 Mayıs 1985

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Batı Avrupa'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini aşağıdaki kitapçı-
lardan sağlayabilirler:

FEDERAL ALMANYA'DA

5100 Aachen

Collectiv-Buchhandlung
Adam Kuckhoff
Annuntiatenbach 1

5060 Bergisch-Gladbach 2

Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Bensberger Straße 128

4800 Bielefeld

Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Feilenstraße 10

5300 Bonn

Progress-Buchhandlung
Oxfordstraße 17

2800 Bremen 1

Volksbuchhandlung
Richtweg 4

6100 Darmstadt

Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Lauteschlägerstraße 3

4600 Dortmund

Buch International
Königswall 22

4000 Düsseldorf

Heinrich-Heine-Buchhandlung
Ackerstraße 3

4300 Essen 1

Karl-Liebnecht-Buchhandlung
Viehofer Platz 15

6000 Frankfurt/Main 1

collectiv-Buchhandlung
Bornwiesenweg 4

7800 Freiburg i. Br.
Friedrich-Hecker-Buchhandlung
An der Mehlwaage 2

2000 Hamburg 13
Internationale Buchhandlung GmbH
Johnsallee 67

3000 Hannover 1
Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Hamburger Allee 37

6900 Heidelberg
Buchhandlung collectiv
Plöck 64a

3500 Kassel
Wissen und Fortschritt
Buchhandelsges. m.b.H.
Werner-Hilpert-Straße 5

2300 Kiel
collectiv-Buchhandlung
Käthe Kollwitz
Muhliusstraße 38

5000 Köln
Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Fleischmengergasse 31

6500 Mainz
Anna-Seghers-Buchhandlung
Bilhildisstraße 15

6800 Mannheim
Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
U 2,3

3550 Marburg/L.
collectiv-Buchhandlung
Wilhelm Liebknecht
Wettergasse 19

8000 München 40
Libresso-Buchhandlung
Türkenstraße 66

4400 Münster/Westf.
Collectiv Buchhandlung GmbH
Roggenmarkt 15–16

8500 Nürnberg 1

Libresso-Buchzentrum
Peter-Vischer-Straße 25

2900 Oldenburg

Collectiv-Buchhandlung
Donnerschweerstraße 12

6600 Saarbrücken

Collectiv-Buchhandlung
Ilenchen demuth
Berliner Promenade 12

7000 Stuttgart

Collectiv-Buchhandlung
Friedrich Wolf Inh. Anita Laufer
Wilhelmsplatz 1

5600 Wuppertal 1

Friedrich-Engels-Buchhandlung
Gathe 55–57

BATI BERLIN'DE

Das Europäische Buch
Knesebeckstraße 3
1000 Berlin 12

Das Europäische Buch
Thielallee 34
1000 Berlin 33

DANIMARKA'DA

Bogcafe
Frederikssundsvej 64
2400 NV Koebenhavn
Danimarka

ISVIÇRE'DE

Buchhandlung Waser
Rumelinplatz 17
4051 Basel
Isviçre

ISVEÇ'TE

Inter-Bok AB
Fleminggatan 85
10028 Stockholm
Isveç